ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1371

6 динара

7.4.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

6. АПРИЛ 1941.

Ripley

Веровали или не!

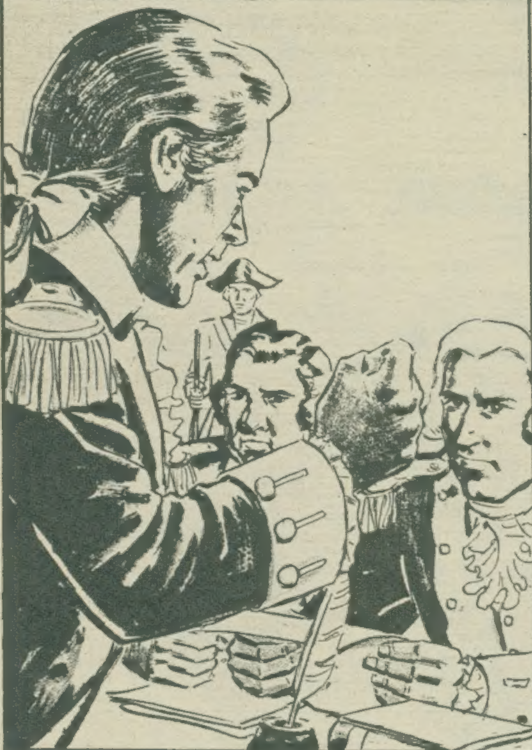

ПУКОВНИК
ТОМАС БАТЛЕР, МЛАЂИ
ЈУНАК АМЕРИЧКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ, ЗБОГ ТОГА ШТО ЈЕ ОДБИО ДА ОДСЕЧЕ ПЕРЧИН – СМАТРАН У ТО ВРЕМЕ ЗНАКОМ ОТМЕНОСТИ И АРИСТОКРАТИЈЕ – ДВА ПУТА ЈЕ ИЗВОЂЕН НА СУД, БИО ЈЕ ЗАТВОРЕН НА 6 МЕСЕЦИ И УДАЉЕН ИЗ СЛУЖБЕ ЗА ГОДИНУ ДАНА.

ЗЕЦА
СА 4 УВА
ИМАО ЈЕ АДАМ ХОРНИЈАК ИЗ САУТ ХЕЈТСА (САД)

ОВА
КРИВУДАВА УЛИЦА
У ЈОРКУ (ЕНГЛЕСКА) И ЗВАНИЧНО СЕ ЗОВЕ КРИВИ СОКАК.

ЈОХАН ВОЛФГАНГ ФОН ГЕТЕ
(1749 – 1832),
ВЕЛИКИ НЕМАЧКИ КЊИЖЕВНИК, СВОЈИМ РОМАНОМ „СТРАДАЊИМА МЛАДОГ ВЕРТЕРА“ НАВЕО ЈЕ МНОГЕ ЧИТАОЦЕ НА САМОУБИСТВО.

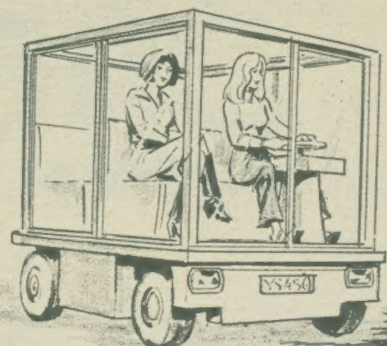

АУТОМОБИЛ – КОЦКА
С КАРОСЕРИЈОМ ОД СТАКЛА БИО ЈЕ ПРЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА КОНСТРУИСАН У ЕНГЛЕСКОЈ.

Лепом писању
У 18. ВЕКУ УЧИЛИ СУ ЂАКЕ НА ТАЈ НАЧИН ШТО СУ ИМ ВЕЗИВАЛИ ПРСТЕ КОЈИМА СУ ДРЖАЛИ ГУШЧИЈЕ ПЕРО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у једном селу у Корези, у Француској, једна крава се у размаку од четири месеца два пута отелила. Прво теле — тешко 35 килограма — донела је на свет 20. маја прошле године, а друго — тешко 30 килограма — 10. септембра исте године.

● група научника са Универзитета Кајо, у аргентинској покрајини Мендози, после дужег проучавања, дошла је до закључка да ће се убудуће стотине хиљада тона винове лозе претворити у хартију за паковање. Наиме, досад су у виноградарству ови изданци сматрани отпацима.

● у Вуперталу, у Западној Немачкој, постоји електрични трамвај који је конструисан још крајем прошлог века. Пруга којом се овај трамвај креће дугачка је тринаест километара и када прелази преко уског и кривудавог корита реке Вупер, трамвај „виси“ окачен о металне шине.

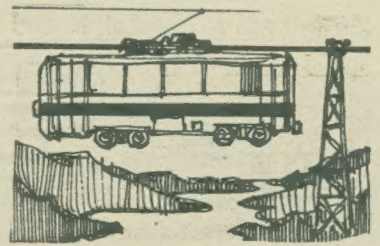

● Хозе Висет, слепи носач на железничкој станици у главном граду Еквадора, Киту, у стању је да носи терет од 226.5 килограма.

● први регрути, односно прва редовна војска у Србији, која је заведена за време кнеза Милоша, носила је назив „уписни пандури“.

● стабљика кукуруза преко листова у току лета испусти 14 литара воде, стабљика сунцокрета 66 литара, стабло старе брезе 7000 литара, док стогодишња буква испусти 9000 литара воде.

● нојево најјаче одбрамбено оружје су ноге. Јачина његовог ударца је толика да често нападачу нанесе тешке повреде.

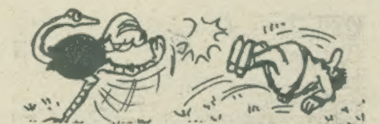

● познато је да и човеколики мајмуни могу да оболе од кијавице.

● на ђоновима сандала које су носили египатски племићи били су обично урезани ликови њихових највећих непријатеља

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

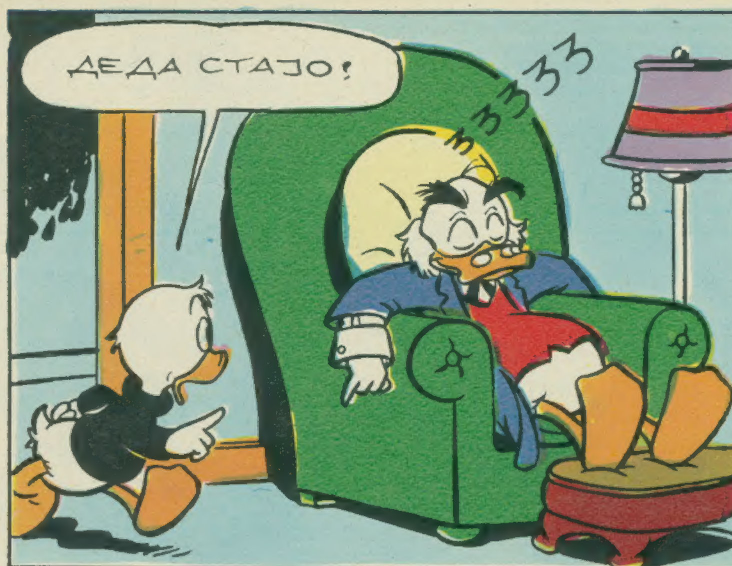

ДОК ЈЕ БЕОГРАД ГОРЕО

Чим је чуо за напад, капетан Милош Жунић повео је своју ескадрилу у пламено небо над Београдом.

ЈУГОСЛАВИЈА ЈЕ 1941. ГОДИНЕ СТУПИЛА У АПРИЛСКИ РАТ СА СВЕГА 284 БОРБЕНА АВИОНА. НАШИ ПИЛОТИ СУ СЕ ЈУНАЧКИ БОРИЛИ ПРОТИВ ДЕСЕТ ПУТА БРОЈНИЈЕГ И МОДЕРНИЈЕ НАОРУЖАНОГ НЕПРИЈАТЕЉА. У НЕРАВНОПРАВНИМ ОКРШАЈИМА ПОГИНУЛО ЈЕ ОСАМДЕСЕТ ДЕВЕТ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ПИЛОТА.

Пилоти 102. ескадриле окупили су се изјутра 6. априла 1941. године у кантини на земунском аеродрому очекујући доручак. У једном часу у трпезарију је улетео дежурни официр:

— Београд у опасности! Немци лете на Београд!

Тајац. Пилоти су стајали као скамењени.

Онда паде једна посуда. Звекет порцулана одјекну кроз изненадни мук необично гласно.

Тренутак затим зачу се глас команданта ескадриле, капетана Милоша Жунића:

— Ескадрила за мном!

Био је то, у ствари, крик, избезумљени позив који је у себи садржавао и наређење и очајање и бес.

Командант је потрчао преко аеродрома. За њим пратилац. Механичари су већ били крај брзих ловачких машина. Два су човека за трен ока била у кабинама и елисе су се завртеле.

— У авионе! — крикнуо је још једном Жунић. — **Узлећи!**

Гурнуо је до краја ручицу за гас. Два су се ловца уздигла у пламено небо над Београдом.

За Жунића су према авионима појурили и други пилоти из ескадриле. Двe-три машине већ су биле упаљене.

ПРЕПУН ТОВАРА СМРТИ

Над Београдом се одиграво први чин априлске трагедије. Пилоти су посматрали како се део града изнад савске обале претвара у пламен и рушевине.

— Командант! — шапнуо је један плавокоси поткоручник и дрхтавом руком показао друговима две мале тачке које су стреловитом брзином срљале онамо где су формације гломазних „хајнкела", „дорнијеа", и „јункерса" и мале црне „штуке" закрилиле небо.

Један по један навирали су пилоти 102. ескадриле из кантине, седали у машине и кретали за командантом који је већ крварио у ваздуху. Одлазили су у безизлазну, неорганизовану битку појединаца против масовног непријатеља.

За то време капетан Жунић се сучелио с формацијом од неколико „дорнијеа" и „јункерса". Дао је пратиоцу знак да га следи и вртоглаво се залетео у најближи бомбардер.

Сноп његових метака начео је тешку машину која је посрнула у дубину. За њом се сручио пратилац гађајући из свих оружја.

Командант 102. ескадриле остао је сам, незаштићеног репа, у густој гомили непријатељских апарата.

„Месершмит — 109" с југословенском тробојком изгледао је великим бомбардерима као безопасна играчка, али је та играчка ригала прецизне рафале из митраљеза вешто избегавала топовске цеви противника, пропињала се и понирала у очајничким еволуцијама какве немачки пилоти још нису видели, претећи да се од страховитог напора распадне у ваздуху.

Милош Жунић је знао да је крај пред њим, да се више неће жив вратити на земљу. Његова рука згрчила се на окидачу. У нишанској справи подрхтавао је дебели труп „хајнкела", препун товара смрти.

Под пуним гасом, док су из његових крила клокотали митраљези, Жунић је јуришао. „Хајнкел" се занео, клизнуо на бок и у суноврату појурио право ка земљи.

ПЛАМЕН НА КОМБИНЕЗОНУ

Са истока, из Румуније, долазиле су нове формације. Жунић их је посматрао осећајући како му се уста суше. Долазиле су „штуке".

— Још имам времена! — помисли је. — **Док стигну „штуке", обориђу још једног.**

Обрушио се готово до земље и онда снажно повукао палицу на себе. „Месершмит" је као метак полетео окомито увис. Опет су заштектали митраљези на крилима.

Тада су се одозго сјуриле „штуке". Жунић је пребацио машину преко крила, хладнокрвно, као некада на школском лету, прешао је у борбени заокрет и у нишану се појавио реп још једног немачког авиона.

Знао је да је то последњи непријатељ кога напада. Притиснуо је дугме на командној палици. Топ што делује кроз елису расу сву своју муницију.

„Штука" као да је застала у ваздуху. Онда је подигла нос, изгубила брзину и полетела у ковитлац.

Две друге немачке машине напале су Жунића с бокова. Осетио је потрес, пред очима му се расуло велико светло. Имао је још толико снаге да се извуче из кабине и баци у дубину.

Капетан Милош Жунић љуљушкао се под белом свилом падобрана. Млатарајући рукама покушавао је да угаси пламен на комбинезону. Под њим се жутео Тамиш.

Пилот у падобрану је борац изван битке. Герингови питомци нису тако мислили.

Две „штуке" почеле су да круже око падобрана у све ужим круговима. И кад су биле довољно близу, кад више никаква вештина није била потребна да би се погодио циљ, проговорили су њихови митраљези.

Капетан Милош Жунић могао је још да види како се неколико пилота његове ескадриле ковитла по небу испуњеном непријатељима.

Док се Београд претварао у рушевине, смртно рањени капетан пао је у Тамиш.

А. Р.

ДА ЛИ ПОСТОЈЕ ЧУДОВИШТА

ДОЂИ У МОЈЕ ГНЕЗДО!

ТЕК КАДА СУ СЕ ЈАВИЛИ БРОЈНИ ОЧЕВИЦИ КОЈИ СУ ПОТВРДИЛИ ПРИЧУ ДЕСЕТОГОДИШЊЕГ ДЕЧАКА, ПОВЕРОВАЛО СЕ ДА И ДАНАС, ИПАК, ПОСТОЈЕ ПТИЦЕ СТАРЕ НЕКОЛИКО ХИЉАДА ГОДИНА.

Изгледа да чудовишта попут снежних људи не живе само на обронцима Хималаја и у северним деловима Индије, или, као већ позната и „сим патична" Неси, у шкотском језеру Лох Нес. Судећи према изјавама очевидаца; ако не сваког дана, а оно сваке године, „рађају" се нови монструми на сантама арктичких мора, на тешко приступачним усамљеним острвима, у пустињама, па чак и у близини већих градова.

Тако је недавно америчка штампа писала да се у овој држави појавило ново, до сада невиђено и наравно — још нефотографисано биће, али у облику птице која има распон крила око шест метара, а кљун дуг педесетак сантиметара. И што је још важније, изгледа да се тај монструм уопште не плаши да ће постати експонат у некој збирци препарираних животиња или у зоолошком врту, јер се појављује у близини насеља, а посебно му је задовољство, да се трка с авионима.

Црни монструм

Приче о овом необичном чудовишту прекривеном црним перјем, са жутим кљуном и огромним црвеним очима, почеле су да колају Америком у тренутку када је јавност сазнала за необичан догађај који се збио прошле године у држави Илиноис.

У раним преподневним часовима мали Роднеј Галтон је изненада нестао са фарме која се налазила недалеко од градића Тускола. Његова мајка је прво помислила да је дечак отишао код суседа, на имање удаљено десетак километара, али када се малишан није појавио ни на ручку, већ се забринула. Не, Роднеј није долазио код нас! — одговорили су јој суседи када их је назвала телефоном.

Тек предвече, на кућном прагу се појавио дечак: био је сав обливен крвљу, по лицу је имао дубоке бразготине, а кошуља и панталоне били су му поцепани.

Бацио се мајци у наручје и плачући јој испричао како га је, док се играо на удаљеном делу фарме, изненада напала нека огромна птица.

— **Била је толико велика да је крилима заклонила небо** — грцао је објашњавајући. — **Зграбила ме је за панталоне и кошуљу и подигла увис. Отимао сам се, па је птица ускоро морала да слети. Не, нисам могао да побегнем, јер је црно чудовиште чучало поред мене и није ми дало ни да се помакнем. А када је, ипак одлетело, дуго нисам смео да се помакнем...**

Његова мајка је одмах отишла у локалну полицију и тамо поновила читаву причу. Међутим, људи су почели грохотом да се смеју. Дечак је сигурно поцепао одело док се провлачио кроз грмље, објашњавали су, па је измислио читав догађај да би се пред мајком оправдао!

Али, управо када је читава ова прича почела да пада у заборав, један стари пуковник дошао је у исту полицијску станицу.

— **Недавно сам чуо шта се догодило оном дечаку** — рекао је Валтер Сигмунд. — **И мени се нешто слично десило, али још 1948. године. Тог пролећа, почетком маја, отишао сам на излет недалеко од градића Глендејла, у држави Мисури. Одвојио сам се од друштва, па сам дуго шетао кроз неку шуму, а потом сам стигао до једне висоравни зарасле у траву и ту легао. Изненада сам зачуо необичне звуке изнад своје главе. А када сам бацио поглед навише следио сам се од призора који сам угледао...**

— **Живо биће са раширеним крилима и огромним закрвављеним очима посматрало ме је лебдећи изнад моје главе** — наставио је да прича пуковник изненађеним полицајцима. — **Птица! Имала је потпуно црно тело, а на огромној глави налазиле су се неке израслине.**

Ипак, ова страшна птица није напала пуковника. Извесно време га је посматрала, а онда је шумно одлетела и нестала иза хоризонта.

Очи јој стално крваре

Чим је обелодањена ова изјава почели су да се јављају многи људи тврдећи да их је слична птица напала или су је само видели. Тако су очевици биле и две жене из државе Тексас, Треси Лавсан и Џеки Дејвис, које су тврдиле да су у пролеће 1961. године, у једној шуми недалеко од града Харлингена, угледале на некој стени птицу високу метар и по, здепастог тела, са великим израслинама на глави и кљуном дугим око пола метра.

И Армандо Грималдо, италијански досељеник, такође је тврдио да је пре неколико година видео необичну џиновску птицу чији је опис одговарао онима које су већ раније дали очевици. Од шока који је том приликом доживео морао је извесно време да проведе у једној тексашкој болници у коју је пренесен са тешким повредама по леђима и лицу. И док се ту опорављао око месец дана, све време је понављао: — Напала ме је страшна птица.

Неки пилот из Флориде тврдио је, пак, да се огромна црна птица тркала са његовим малим једномоторним авионом, док је, пре две године, надлетао реку Хадсон. — Имао сам утисак као да жели да се са челичном летилицом такмичи у брзини — објашњавао је. — Нимало није стрепела од пропелера авиона, већ му се опасно приближавала или чак надлетала летелицу...

После свих ових изјава, неки су се присетили старе индијанске легенде која гласи:

„... Кад се на небу појави огромна црна птица, онда бежи да би спасао живот. Ветар из њених крила постаје торнадо, подиже песак, узбуркава воде и руши куће. Она је немилосрдна, а њене очи стално крваре..."

Све је измишљотина

— **Где је, заправо, истина?** — запитали су се многи, поготову када је то чудовиште опет напало једног дечака по имену Марлон Лоу, у кржави Илиноис. Пред очима његових запањених родитеља, птица је покушала да га подигне са ливаде, али је плен очигледно био претежак, па је после неколико метара морала да га испусти, са висине од око шездесет сантиметара.

Директор чикашке академије наука сакупио је све изјаве очевидаца и помно их проучио. А затим је дао следеће саопштење:

— Највеће данас познате птице су амерички стрвинари или кондори. Тако, андски кондор који живи у Јужној Америци има распон крила око 3,6 метара, али никада не долеће у северни део овог континента. Ту се среће калифорнијски кондор, такође огромна птица, али она има наранџасту главу. Убеђен сам да је чудовиште које напада људе, заправо — teratornis incredibilis!

А то је огромна птица која је имала распон крила око шест метара, живела у Калифорнији, али у плеистоцену — значи пре више десетина хиљада година. У каменитим пределима Калифорније пронађени су њени оскудни фосилни остаци, на основу којих је реконструисан изглед ове огромне птице.

Али, како је могуће да и данас постоје њени потомци када је та врста кондора тако давно изумрла?

Постоји мала, али готово невероватна могућност: можда је неколико примерака ове птице успело, ипак, да опстане у неприступачним и забитим деловима Калифорније, у којим постоје посебни климатски услови. Или, што је још вероватније: изјаве свих очевидаца су, заправо, најобичније — измишљотине!

Б. Ј.

НЕСВРСТАНИ СВЕТ

КРАЉЕВИНА БУТАН ИЗА ЗАВЕС

*

На надморској висини од 2500 метара, између врхова Хималаја, налази се мала држава — Краљевина Бутан — која се простире на површини од 46000 квадратних километара, а ту живи 1 300 000 становника. Свакако је то најнеприступачнија и најзабаченија земља на свету, па је зато мали број странаца и успео да је посети. Када је индијски премијер Нехру, 1959. године, као први страни шеф државе пошао у званичну посету Бутану, на коњу је путовао 9 дана до главног града. Али, 1962. године изграђен је први и једини асфалтни пут, дуг 179 километара, па је данас много лакше путовати кроз ову земљу.

*

„Док смо пролазили бутанским висоравнима морали смо да пунимо чизме дуванским лишћем, а чарапе сољу. Јер, пијавице су права напаст у овој земљи, милиони њих падају с дрвећа, лепе се за очи и ноздрве коња, завлаче се у моја недра...“ — писао је један амерички новинар. „... Али, ускоро сам упознао прави земаљски рај: свуда су орхидеје блистале, џунгла је треперила од песме птица, а облаци лептирова правили су чаробну завесу испред нас...“ Доиста, ова земља поседује неслућене, и до сада неоштећене, природне лепоте. Реке које кроз њу теку су веома брзе, а преко њих се граде висећи мостови од бамбусове трске, дуги и по 70 метара. Прелаз преко њих је веома опасан, јер испод зјапе амбиси, па, по правилу, чим путник пређе реку, истакне шарену заставицу — знак захвалности Буди што је остао у животу.

*

Главни град је Тимпу, изграђен у плодној долини, на висини од 2500 метара. То је ново насеље, подигнуто у традиционалном стилу, али и са аеродромом у близини на који, додуше, слећу само мањи авиони. Иначе, насеља су ретка, а куће у њима раштркане. Села су веома уредна, а најскромније куће су троспратнице.

*

Држава Бутан је једина азијска земља која никада није била до краја колонизована. Тако је 1907. године задала тежак пораз Енглезима: из добро утврђених манастира, саграђених у неприступачним кланцима, Бутанци су се бранили артиљеријском ватром. Збуњеним Енглезима никако није било јасно како је овај народ успео да изнесе тешке топове уз стрме литице. Касније се испоставило да су топови били направљени од прерађене и пресоване коже чије су цеви ојачане металним обручима.

*

Велики пожар у једној од владарских палата уништио је 1832. године највећи део историјских докумената о прошлости Бутана, а у снажном земљотресу 1897. године нестало је још драгоцених сведочанстава. Према преосталим записима тврди се да је ова држава постојала још у 8. веку пре наше ере! Током векова многи народи су желели да је покоре, али им то није пошло за руком јер је бу-

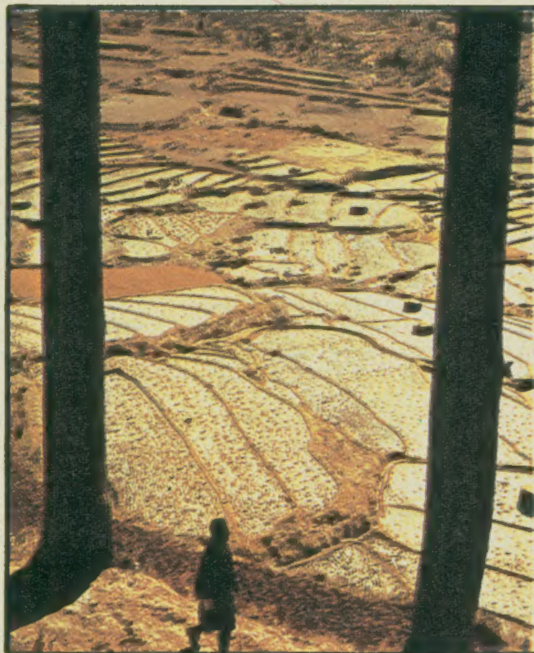

У СЕПТЕМБРУ 1973. ГОДИНЕ, НА КОНФЕРЕНЦИЈИ НЕСВРСТАНИХ ЗЕМАЉА У АЛЖИРУ, ДРЖАВА БУТАН ПОСТАЛА ЈЕ ПУНОПРАВАН ЧЛАН ПОКРЕТА НЕСВРСТАНИХ. НА ЊЕНОМ ЧЕЛУ НАЛАЗИ СЕ НАЈМЛАЂИ МОНАРХ НА СВЕТУ, ДВАДЕСЕТ ТРОГОДИШЊИ КРАЉ ЏИГМЕ СИНГЈЕ ВАНГЧУКА, ШТО У ПРЕВОДУ ЗНАЧИ — НЕУСТРАШИВИ ЛАВ.

Е ОД ЛЕПТИРОВА

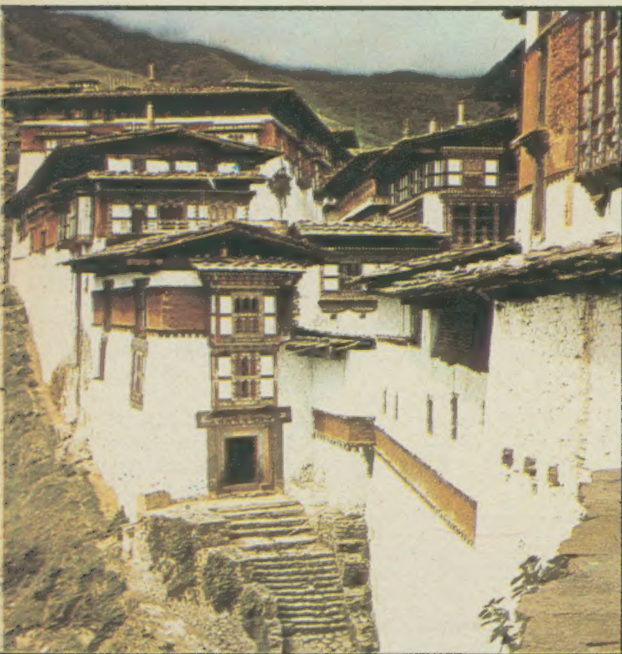

тански народ „слободољубив, затворен и врло неповерљив" — како је записано у једном кинеском тексту из 14. века. Ипак, средином прошлог столећа Британци су успели да ову земљу ставе под свој протекторат, а тек 8. августа 1949. године Бутану је призната потпуна унутрашња аутономија и независност.

Бутанци су народ тибетског порекла, будистичке вере, а говоре џонка језиком. Високог су раста, веома развијени, па се сматрају најјачим људима на свету: често уз стрме кланце или вертикалне литице могу у рукама да носе терет и од 100 килограма. Бутанци су дуго били подељени у племена, а власт су делили верски поглавари — ламе.

Друк Џул или „Земља змајског народа", почела је да се отвара према осталом свету тек 1952. године, захваљујући реформама тадашњег краља Џигме Џорџи Вангчука. Залагао се за демократију, а народну скупштину коју је основао подстицао је да слободно критикује прилике у земљи, па чак и њега самог. Тако су једног дана представници народа одржали лекцију и самом краљу и озбиљно га укорили „што често иде у лов и излаже се опасности у џунгли која је препуна дивљих слонова и крволочних снежних леопарда". Овај нови краљ је укинуо церемоније сахрањивања које су трајале и по годину дана, а пољуљао је и неприкосновену власт лама: око 6 хиљада ових будистичких свештеника трошило је око 40 одсто државног буџета. Краљ је од њих затражио да за новац који добијају од државе уче децу писмености, што је до тада било незамисливо.

Пошто је укинут обичај да родитељи додељују мушку децу манастирима чим напуне 4 године, данас око 17 хиљада бутанских малишана похађа око 200 основних школа, а око 300 младића и девојака студира на универзитетима у суседним земљама. Донедавно... Доскора, једини задатак народне уметности био је да црта, слави и опева живот свештеника и светаца, док се сада слободно опевају пастири, радници, занатлије, сељаци у пољима... А на многим такмичењима, испред школа или манастира, деца цртају на земљи или на огромним платнима разне призоре из митова или своје маште.

Поштанске марке су бутански куриозитет и значајан извор прихода, па је током 1975. године од њихове продаје ова земља зарадила 100 хиљада долара. Оне су посластица за колекционаре, јер је Бутан први у свету штампао марке од пластичне масе. На њима се налазе репродукције светских монета, Цицеронова глава, Микеланђелов Давид, Роденови актови... као и пејзажи државе Бутан са тродимензионалним ефектима. Недавно се појавила серија марака у виду минијатурних грамофонских плоча са бутанском народном музиком, а од зараде на овој серији покривени су расходи за изградњу једне фабрике.

Б. Ј.

УКРОЋЕНА ЦРНА ДАМА

Да наука понекад има да захвали и »бапским причама« говори откриће до којег је пре готово два века дошао Едвард Џенер...

Маске и вештачки младежи на лицима многих чувених лепотица имали су у 18. веку не баш тако романтичну намену: њима су скривале ожиљке, последицу прележане болести.

У очима осмогодишњег Џемса Пипса није било трунке страха. С поверењем је гледао у добро познато лице доктора Едварда Џенера који је у руци држао ланцету, хируршки инструмент који се у то доба, 1796. године, није много разликовао од обичног перореза.

Ово што се сада спремао да уради први пут му је пало на памет још пре двадесет година. Надао се да његово узбуђење и страх неће приметити и дечак. Експерименти на животињама ипак су нешто друго...

БОГИЊЕ НА ПРОДАЈУ

Удео у подвигу који су касније забележиле све енциклопедије света имала је и — сеоска млекарица Сара Нелмз. Она је, као што се тада често дешавало, оболела од крављих богиња. Вирус којим је вакцинисан мали Џемс потицао је са ранице коју је на њеној руци изазвало ово обољење. Шест недеља касније дечачић је добио сличну красту.

Тада је дошао ред на други, много опаснији део докторовог експеримента: преношење клица са тела човека оболелог од великих богиња. Као што је Џенер и претпостављао, прва вакцинација на свету је успела — Џемс се није заразио! Тако је, најзад, савладано обољење које је вековима харало светом.

Први писани документ о појави богиња потиче из 165. године. Вративши се са успешног похода, римске легије донеле су из Месопотамије у „вечни град" и опаку болештину. Лекари су били немоћни: умирао је сваки други оболели. Подлегао је и сам римски цар Марко Антоније Аурелије.

У 16. веку од ње у Европи годишње умире 400 хиљада људи. Ни 18. век не успева да је избегне. Дубоки ожиљци који су остајали на лицима оних који би успели да извуку главу, окончали су дворске каријере многих лепотица.

Колико је болест била распрострањена сведочи и једна потерница за злочинцем из 1776. године у којој се као особени знак бегунца наводи чињеница да он ...„нема бразготине од богиња..."

Тај период, 18. век, донео је и једно откриће које ће касније послужити Џенеру као основа за његов изум. Реч је о методу тзв. вариолизације — вештачког заражавања здравог човека великим богињама да би се изазвала болест, али у блажој форми. Они који прележе тако изазвану болест, били су сигурни...

Овај метод, неки тврде, потиче из Кине и примењивао се још у 15. веку за време династије Минг. За њега је знала и Индија, где су родитељи слали у храмове страшног божанства „Богиња" да би их заразили и на тај начин заштитили. У неким крајевима света богиње су могле и — да се купе. Многи тврде да су у Африци од давнина знали за вариолизацију: ловци на робове њом су штитили своје жртве.

Два случаја натерала су Западну Европу да прихвати овај метод — смрт француског краља Луја XV и болест царице Марије Терезије. Уплашена аристократија почела је масовно да се подвргава овој врсти заштите.

Метод је, међутим, имао један озбиљан недостатак — био је врло опасан! Често се уместо жељене отпорности изазивала тешка болест, а неретко и смрт.

РАСТУ РОГОВИ!

Свом методу Џенер је дао назив вакцинација (од латинске речи vacca што значи крава). Уместо да користи вирус великих богиња, Џенер је дошао на помисао да се послужи много безопаснијим вирусима крављих богиња. За ово своје откриће има да захвали и „бапској причи" коју му је пренела једна сељанка. Она је тврдила да више не може да се разболи од великих богиња зато што је прележала кравље.

Године 1798. Џенер је о сопственом трошку објавио своје откриће у књизи „Испитивање".

Извесни доктор Мојсли, члан Краљевског друштва коме је и сам Џенер припадао, изјавио је да се плаши да „од крављег гноја човеку не израсту рогови"!

Седам година после открића, Џенер је коначно добио битку: 1803. године основан је Краљевски Џенеров институт, а четири године касније Парламент је и новчано наградио скромног сеоског лекара доделивши му 20 000 фунти. Од тог новца Џенер је у родном Берклију саградио велику кућу — за свог првог пацијента Џемса Пипса.

Данас за вакцинацију нису више потребне млекарице које болују од крављих богиња. Прецизним научним поступком у лабораторијама широм света праве се поуздане вакцине чије дејство траје и три године.

М. И.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ РАТ

Вариола вера, „црна дама", „црна чума" — све су то називи за страшну болест која од давнина напада човечанство

Марта 1972. године Југославија је постала жртва „највеће послератне епидемије великих богиња у Европи". Од 173 оболелих, 34 није могло да се спасе.

Пуна два месеца трајала је општедруштвена мобилизација. У правом епидемиолошком рату који је тада избио учествовало је 6 000 здравствених радника, службеника санитарне инспекције, СУП-а, припадника ЈНА, студената. Вакцинисано је 18 милиона становника.

Страшна борба је завршена 9. маја. То је и званично потврђено саопштењем Светске здравствене организације од 23. марта те године.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ПОД ВАТРОМ НЕМАЧКИХ ПОДМОРНИЦА

НАШИ ИСЕЉЕНИЦИ ИЗ КАНАДЕ, ОДЛУЧНИ ДА СЕ ПРИДРУЖЕ БОРЦИМА ПРОТИВ ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ СЛУГУ У ЗЕМЉИ, ВЕЋ НА АТЛАНТИКУ СТЕКЛИ СУ ПРВО ИСКУСТВО СА НЕПРИЈАТЕЉЕМ.

Почетком другог светског рата у Канади је живело око 20 хиљада југословенских исељеника и већина њих није знала за праву ситуацију у којој се нашла Југославија. Само напредна гласила доносила су вести да се народ дигао на оружану борбу на челу с КП и под руководством Јосипа Броза Тита. Ондашњи конзули величали су приступ Краљевине Југославије Тројном пакту као „мудар потез" владе. Међутим, убрзо су они нестали и увидело се чему то води.

Из жеље за родним крајем, Југословени у Канади јављали су се као добровољци британском министарству рата за одлазак у земљу и борбу у њој за заједничке циљеве. Оформљене су мање групе за диверзије у позадини, а међу првима је створена група од седам исељеника под вођством Николе Ковачевића. После краће обуке у близини Торонта они су са посадом теретњака „Андреас" исловили из Ст. Џона 6. септембра 1942. за Њујорк.

Док је теретњак „Андреас" остављао за собом белу бразду, још су дуго махали, довикујући онима на обали:

— До виђења у Југославији! — док их је на путу у партизане чекао негостољубиви Атлантик чије су воде врвеле немачким подморницама.

САМИ НА ПУЧИНИ

Грчки брод „Андреас", носивости 11 000 тона и са 48 чланова посаде, испловио је из тринидадске луке 24. октобра 1942. у конвоју од 22 брода са два енглеска разарача и две корвете. Али, Ковачевићева група је почела да стрепи јер је на „Андреасу" било недисциплинованих помораца који, упркос забрани и упозорењима, нису поштовали основна правила у тим ратним данима: бацали су отпатке и палили светла. Они су се, међутим, само плашили да се брод не поквари јер, у том случају, конвој их не би чекао и били би препуштени сами себи. Њихова бојазан није била без основа: „Андреас" је саграђен 1910. године и потпуно је дотрајао. Осим тога, на морским путевима у том делу постојала је стална опасност за савезнике — Немци су контролисали обале западне Индије из афричке базе у Дакру, тако да су ту биле праве гробнице бродова.

Још већи страх и разочарење настало је кад се на грчком броду дознало да конвој неће пратити добровољце до краја пута, до Кептауна. „Андреас" је пружао заиста смешну слику добро наоружаним немачким подморницама: имао је само топ од 75 мм на крми.

У зору трећег јутра Југословене је чекало изненађење: Емил Вркљан је утрчао у кабину Боже Прпића и извукао га из кревета:

— Остали смо сами на пучини! Идем да обавестим и остале.

Божо Прпић се касније сећао:

— У тим тренуцима смо се храбро држали, али ни нама није било пријатно.

Док ми је поглед лутао по плаветном хоризонту, са осталим члановима наше групе бодрио сам посаду која је, пошто нас је конвој напустио, изгледала као да иде на вешала!

БРОД ОСВЕТЉЕН ВАТРОМ

Четвртог новембра небо се наоблачило, море се узбуркало и почела је да се спушта ноћ. Једна немачка подморница привукла се „Андреасу" на 500 метара и лансирала торпедо. Захваљујући вештом маневру кормилара и његовој присебности, смртоносно тане прошло је поред брода.

— Нема више опасности! — уверавали су неки. — **Први торпедо је промашио, а море је узбуркано и не види се прст пред носем!**

Међутим, подморница се није удаљила: вребала је и чекала још који часак, а онда се брод затресао. Био је сав осветљен ватром.

— Готови смо! — чуло се на палуби. Неко је повикао: **— Нема нам спаса. „Андреас" превози експлозив!**

Југословени су сада схватили да оно најгоре тек долази.

Од жестоке паљбе на спољној палуби брода могао се видети сваки предмет. Као да су из мрака изрониле још две подморнице и торпеда су гађала грчки брод који је, онако усамљен, био изврсна мета. Свуда по палуби лежали су лешеви и изгледало је да нико није преживео.

У потрази за чамцима за спасавање пао је Врклан, смртно је погођен Лука Биљан, а Прпић, и сам рањен у десну руку, видо је како два чамца нестају.

— Ипак се неко спасао — помисли и погледа према прамцу. Обузе га ужас и стаде да виче колико га грло носи: — **Тонемо...! Тонемо...!**

Срећом, паљба је престала. „Андреас" је све више тонуо...

УБИТАЧНА ТИШИНА И МРАК

Лазар Јелић је водио тешко рањеног Биљана према једином преосталом чамцу. Придружио им се и Миха Клобучар, погођен у ногу. Дотрчао је Прпић, саопштивши:

— Спуштајте чамац! Сад

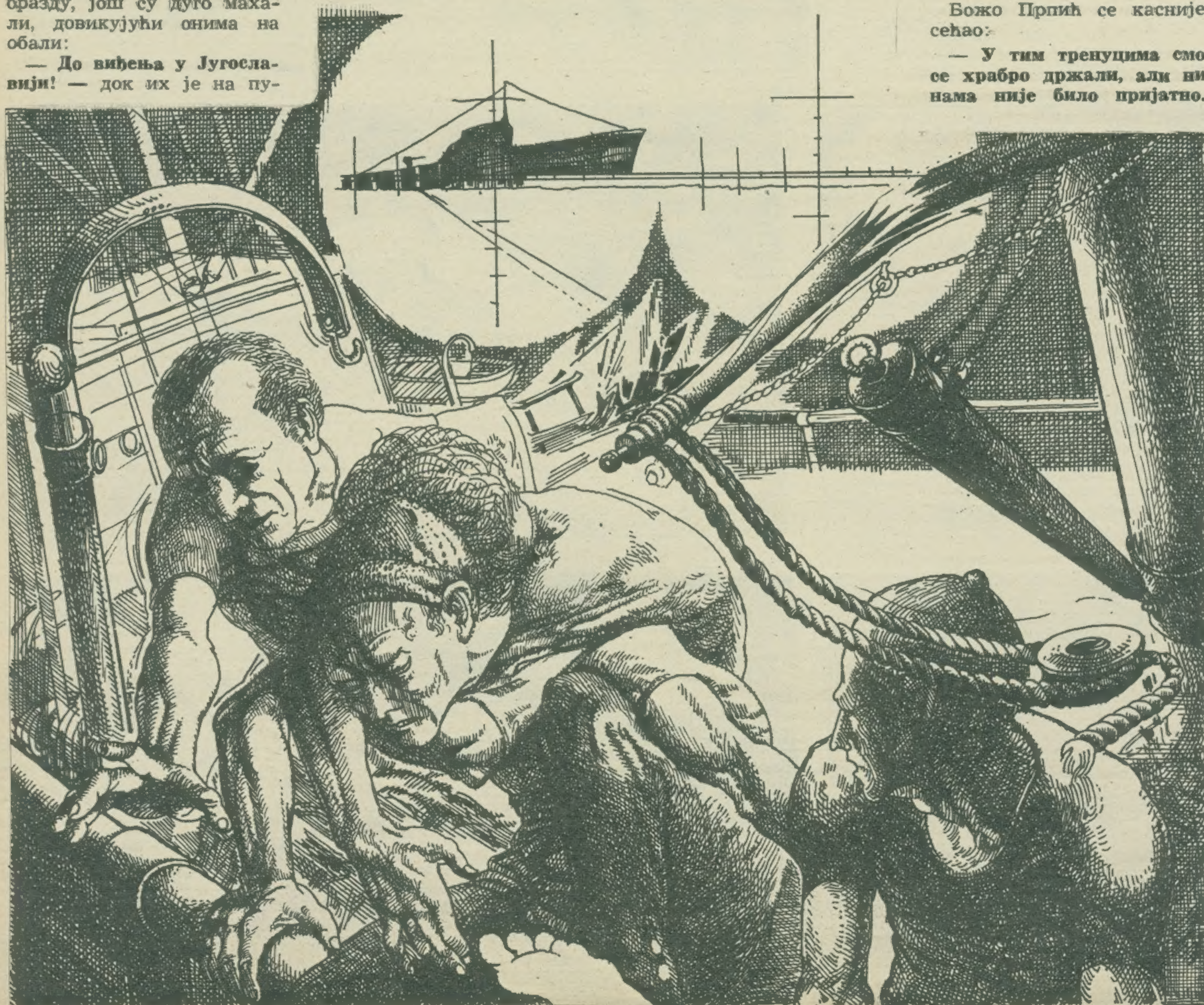

ћу и ја само да видим има ли још кога!

Чамац број 4 спуштен је у море, а са њим и рањени Биљан који је немоћно бунцао:

— **Пси... фашистички пси. Нећете победити, нећете!**

Како је касније утврђено, чамац је, кад је тресну у воду, избацио немоћно тело четрдесетогодишњег рудара. У мраку, у којем су се виделе само контуре чамца, чуо се једино тупи ударац. Прво ратно искуство наших земљака далеко од Југославије однело је тако и своју другу жртву.

У чамац су се попели само Лазар Јелић, Миха Клобучар, Божо Црпић и два Енглеза. Ковачевића, Јосе Шарића и Стеве Сердара нигде није било.

Да их не захвати експлозија са „Андреаса", или вир који ће се појавити кад брод потоне, веслали су из све снаге, док су око њихових глава фијукали меци. Уто се чамцу прикрала једна подморница и они су попадали на дно. Видевши да је море узбуркано и да не могу директно да гађају, Немци су се повукли и удаљили, вероватно сигурни да нема преживелих. Настала је убитачна тишина и мрак.

ВИШЕ ОД СУСРЕТА

Агонија бродоломаца трајала је 12 дана. Амерички брод „Џонсон", који је превозио руду из западне Африке у САД, спасао их је на 601 миљу северно од екватора. Кад се повуче права линија до места трагедије („Андреас" је потонуо 119 миља јужно од екватора и 450 миља од бразилске обале), југословенски добровољци су, ношени јаким струјама, у изрешетаном чамцу препловили 720 миља!

„Џонсон" их је вратио одакле су, тако рећи, и кренули — до Порт оф Спаина, главног града Тринидада. Живи и здрави, из Бразила су стигли Шарић и Сердар.

— **То није био обичан сусрет** — бележи Црпић. — **Они су оплакивали нас, а ми њих... Чим је „Андреас" погођен, десет чланова посаде, а међу њима и они, изишли су из обруча чамцем бр. 1. Вођа групе Никола Ковачевић, кога смо звали Стари, рањен је на 19 места, али је преживео. Поново смо се састали, ношени само једном мишљу: што пре у Југославију, међу партизане.**

Заједно са америчким стручњацима за војне објекте у северној Африци, они су поново испловили 15. децембра 1942. египатским бродом „Ел Нил" на пут око јужне Африке, према Суецу. После обуке у Каиру и Палестини, пребачени су у Југославију.

Д. Кола

ЧУВЕНИ СУДСКИ ПРОЦЕСИ

ТРОВАЧИЦА ИЛИ НЕВИНА?

ЈЕДНА МЛАДА ЖЕНА ПОДЕЛИЛА ЈЕ ФРАНЦУСКУ НА ДВА ТАБОРА. ЈЕДНИ СУ У ЊОЈ ВИДЕЛИ ЖРТВУ СПЛЕТА СТРАШНИХ ОКОЛНОСТИ, ДРУГИ ХЛАДНОКРВНОГ УБИЦУ.

Читава земља узбуђено је очекивала расплет догађаја који су сви већ данима препричавали. Најузбуђенији су ипак били становници иначе мирног градића Тула. Као да се спремају за посету опери, жене су из нафталина извлачиле своје најлепше свилене хаљине, а мушкарци дотеривали бркове и фризуре. На дан суђења, 3. септембра 1840. године, војска је пред закрченим улазом у судску зграду с муком одржавала ред.

Када је двадесет четворогодишња Мари Лафарж ушла у судницу, кроз препуну салу прострујао је узбуђени жамор. Било је тешко поверовати да је та лепа и крхка жена, која је сва у црном достојанствено стајала пред њима, била у стању да хладнокрвно убије. Оптужница је, међутим, тврдила баш то...

Дирљива исповест

Сви су жељно ишчекивали да каже: зашто је, после само пет месеци брака, замрзла свог мужа Шарла, угледног, али помало досадног власника железаре?

И Мари је проговорила. О томе како га је упознала преко једне брачне агенције, како ни он, ни она, нису имали довољно времена да се упознају и заволе.

Молим вас да ме разумете. Била сам страшно усамљена и без игде икога. Срела сам свог мужа и удала се за њега без много размишљања. После венчања одвео ме је у своју сеоску кућу, Ле Гландије у Корезу. То није било оно о чему сам сањала. Нашла сам се у огромној старој зградурини, мрачној и запуштеној. Држао ме је у соби за коју сам ускоро поверовала да ће бити моја тамница до краја живота. Моје поштовање према њему убрзо се претворило у мржњу. Толико сам била несрећна да сам била спремна да жртвујем све на свету, само да се одатле извучем.

Пред крај њене исповести, осетљивији нису могли да зауставе сузе. Изгледало је као да се „изузетна Мари", како су је прозвали, налази на добром путу да буде ослобођена.

Човека који је највише могао да утиче на судбину Мари Лафарж, судију Де Барнија, њена дирљива прича није могла да гане. Није га гануо ни бранилац Шарл Лашо, говорећи о несрећи у којој је, за време лова, погинуо њен отац, ни спомињање „неке неране болести" која је после тога наступила код девојчице, ни то што јој је, неколико година касније, умрла и мајка.

Судију су интересовали догађаји који су претходили изненадној болести која је напала Шарла Лафаржа по повратку са његовог последњег путовања у Париз.

За време боравка у престоници Шарл је примио пакет од своје младе жене. Слала му је колаче и писамце у којем је стајало да их подели са њеном сестром.

Пола милиграма арсеника

Строги и проницљиви судија ухватио се за ову тачку оптужнице:

— У то време ваша сестра није била у Паризу. Ви сте то знали, али сте ипак написали оно писмо. Како то објашњавате? — упитао је леденим гласом.

Не трепнувши, Мари је одговорила:

— Хтела сам да му угодим. Мој муж је имао обичај да са мном дели колаче које сам изјутра јела уз млеко.

— Кутију са колачима послали сте у Париз 16. децембра. Зар нисте, нешто раније, купили арсеник?

Без оклевања, Мари је одговорила:

— Да господине, јесам, али се не сећам тачно када. Моје одело за јахање нагризли су пацови. Хтела сам да их се отарасим.

— Али то није био и једини пут да купујете арсеник, зар не? Купили сте га још једном, када вам се у јануару муж вратио с пута...

Мари је одречно завртела главом:

— Мој муж није могао да заспи због пацова који су ноћу шеткали по соби. Он ми је рекао да га набавим.

Обдукција је показала да у телу умрлог нема више од пола милиграма арсеника — недовољно, веровало се, да га убије.

Последње судијино питање било је да ли Мари, можда, може да наведе некога ко је њеноме мужу желео зло. Док је на сва друга одговарала мирно, ово је узбудило младу жену:

— Никада не бих могла да оптужим некога за тако злодело. Исувише сам и сама пропатила и сада знам шта значи бити невино оптужен.

Суђење је трајало три недеље. Дуга и напорна саслушања нарушила су и онако крхко здравље Мари Лафарж. Последњег дана унели су је у судницу на столици. И поред блиставог завршног говора адвоката, одлука пороте гласила је:

— Крива за убиство с предумишљајем!

Следећег дана Мари Лафарж је пребачена у затвор Монпеље. Иако јој је здравље било нарушено, није клонула духом. Ту, у затвору, написала је књигу „Сати проведени у затвору" и трагедију „Изгубљена жена". Сачувана је и њена преписка са чувеним писцем Александром Димом, једним од оних који су веровали да су и судија и порота страшно погрешили.

Одлуком Наполеона III, после дванаест година тамновања, Мари Лафарж пуштена је на слободу. Њено здравље је тада већ било потпуно нарушено. Умрла је септембра 1852. године. Последње речи које је изговорила биле су:

— Невина сам.

М. Н.

ВОДЕНИ ДИВОВИ

ЗАЧА

НА ДЕСНОЈ ОБАЛИ РАЈНЕ, НА ВРХУ ЈЕДНЕ ОКОМИТЕ СТЕНЕ, ЖИВЉАШЕ ЛОРЕЛАЈ. СВОЈИМ ПРЕЛЕПИМ ПЕСМАМА МОРНАРЕ ЈЕ МАМИЛА И РАЗБИЈАЛА ИМ БРОДОВЕ О ХРИДИ ...

Долина Рајне са својим брежуљкастим виноградима, живописним замковима и прелепом природом једна је од највећих туристичких атракција Европе.

Десно: У подножју Алпа Рајна се улива у Боденско језеро. Доле: Рајна је пловна од Базела до Северног мора.

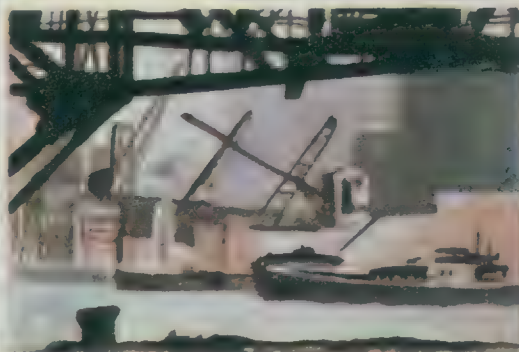

Повлачећи се пред савезницима, Наполеон је 1815. године прешао Рајну код Кауба. Ватерло и коначан слом тада су му већ били близу!

У току другог светског рата средишњи део Ротердама сравњен је са земљом. Из рушевина је никао модеран град и највећа поморска лука западне Европе.

РАНА РАЈНА

Код Шафхаузена, у Швајцарској, Рајна ствара 25 метара висок водопад. Таласи моћне реке покрећу овде турбине велике хидроцентрале.

Највећа река западне Европе Рајна настаје у висинама швајцарских Алпа од две брзе ледничке реке.

Лево: Бон, град на левој обали Рајне, није само седиште владе СР Немачке. У њему је 1770. године рођен и Лудвиг ван Бетовен. Десно: Стразбур, главни град француске области Алзас, имао је бурну историју.

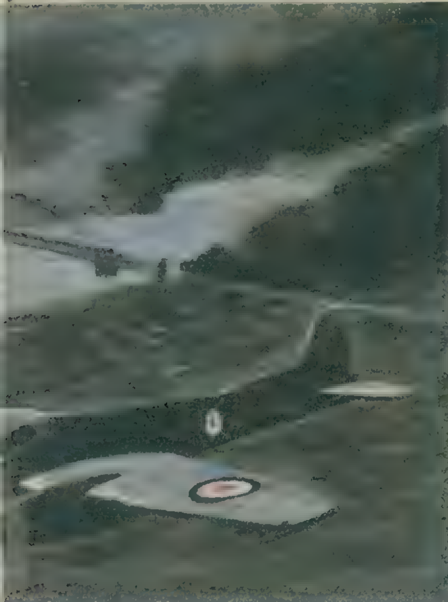

Лево: За Рајну је везана и узбудљива прича из другог светског рата: битка за мост код Ремагена. Повлачећи се пред савезницима, Немци су до последњег тренутка држали само тај мост. Неколико тренутака пре него што је требало да одлети у ваздух, савезници су успели да га заузму. Девет дана касније тешко оштећен мост срушио се сам од себе. До тада су савезници већ успели да саграде неколико мостова преко реке и њихово напредовање могло је, ипак, да се настави. Десно: Дуисбург је највеће речно пристаниште на Рајни. Иако је у II светском рату лука потпуно уништена бомбардовањем, већ 1951. године град се опоравио. Данас је то центар немачке индустрије

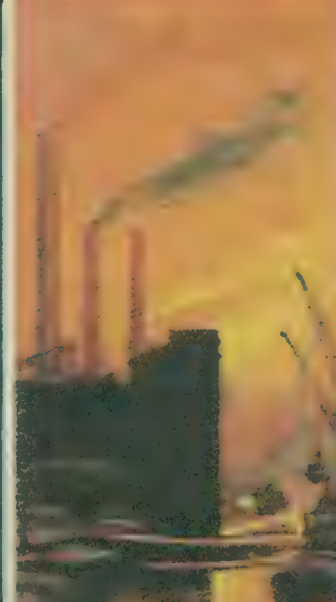

Тако каже једна старогерманска легенда.

Река о којој она говори почиње свој пут у планинама источне Швајцарске а завршава га 1326 километара даље када се у Холандији улије у Северно море

Рајна настаје високо у швајцарским Алпима од две ледничке реке — Предње и Задње Рајне. Када протекне границом између Аустрије и сићушне државе Лихтенштајн, крај поља кукуруза, воћњака и винограда, улива се у Боденско језеро. А пре него што у близини Базела, напусти земљу у којој извире, протећи ће и крај Шафхаузена, града познатог по изради чувених сатова. На том месту Рајна ствара водопад који данас покреће велику хидроцентралу

После Базела, широка речна долина Рајне представља границу између две државе — Француске и СР Немачке. Некада је ту река била плитка и спора, али је у 19. веку изграђен канал који сада олакшава пловидбу.

На левој обали Рајне, у Француској, још у римско доба постојало је насеље од којег је настао данашњи Стразбур. Град је у последњих сто година имао бурну историју: у току француско-пруског рата (1870–71) заузимају га Пруси. I светски рат враћа га Французима, у II светском сукобу поново га освајају Немци, али га 1945. године коначно и губе

Када на свом путу ка северу протекне крај Мајнца, велика река вијуга кроз живописне пределе у којима се производи и чувено рајнско вино.

Ток је даље води крај Бона, од свршетка II светског рата седиште Савезне владе СР Немачке, и Дуизбурга, највећег пристаништа на њеним обалама. Град је никао на ушћу Рура у Рајну и данас је центар немачке тешке индустрије

Када изађе из овог највећег и најгушће насељеног индустријског рејона Европе, Рајна се у Холандији рачва у широку делту састављену од великог броја рукаваца и канала. Ту она потпуно мења своје лице њене воде тада теку крај сочних зелених ливада и романтичних ветрењача, што подсећа на времена када није била затрована индустријским отпацима.

Недалеко од Ротердама, Рајна се улива у Северно море. Њено дуго путовање ту се коначно завршава

М. И.

ЛАЖНА ПРИЈАВА

ЗАСЕВШИ УВЕЧЕ С ПРИЈАТЕЉИМА У ЈЕДНОЈ ПОЖАРЕВАЧКОЈ КАФАНИ, ПЕСНИК ЂУРА ЈАКШИЋ НИЈЕ НИ СЛУТИО КАКО ЋЕ СЕ СЕДЕЉКА ЗАВРШИТИ И ШТА ЋЕ СЕ СВЕ ИЗ ЊЕ ИЗРОДИТИ

Била је 1868. година. Тихо и топло августовско вече полако се спуштало над Пожаревцем. После дневног рада и поподневног одмора, људи су предвече излазили у шетњу па се у чаршији старе српске вароши сакупљало све више света.

У то време пунила се и кафана Ристе Стамболића. Пожаревљани нису много знали о њему. Причало се да је дошао однекуд с југа, да уме с народом и то је било све. У ствари, Риста је био омиљен зато што је давао пиће и мезе на вересију. Временом је његова кафана с чудним називом „Поп Милошева" и са мало унутрашње лепоте — састојала се само од једне просторије са олајисаним подом, неколико столова и старим шанком — постала стециште боема.

Те топле вечри Риста се нарочито обрадовао песнику Ђури Јакшићу који се појавио у сам сумрак у друштву учитеља Јована Марјановића, Алексе Божића и Љубомира Стојадиновића, брата песникиње Милице Стојадиновић Српкиње. Сви они живели су у Пожаревцу осим Алексе Божића који је учитељевао у селу Шетоњу код Петровца на Млави. Тог дана Алекса је дошао у варош неким послом и пошто га је обавио потражио је Ђуру. И тридесет шестогодишњи песник је био учитељ. Због бунтовне и слободољубиве природе често је премештан са службом. Тако је доспео и у Пожаревац, једва састављајући крај с крајем у скромној, изнајмљеној собици.

Јова и ја бескућници

Чим је крочио у кафану, Ђура је весело довикнуо власнику:

— Ристо, побратиме, ево. дође нам Алекса у госте. а ти знаш Јова и ја бескућници, немамо ни столицу да му понудимо, па ко велим да га почастимо овде!

Риста се насмеја широко, од срца и показа главом према празном столу. Пријатељи су наручили вино и мезе и препустили се разговору. Ускоро су и запевали. Дивне, старе. народне мелодије смењивале су једна другу. Певушило се тихо, за своју душу. Остали у кафани нису могли да одоле а да им се не придруже. Песма је једва допирала до оближњих кућа.

На жалост гостију, око десет увече изненада се иза шанка, јави Риста:

— Браћо моја, време је да затварам! Ако наставите, казниће ме!

Људи почеше да гунђају, али ипак, један по један, пођоше кућама. Ђурино друштво пређе у суседну просторију где је био кафеџијин стан. Риста је волео песника и није могао да одоли његовој жељи да остану још. Оставише момка да их служи, он погаси свеће, закључа кафану и леже. Уморан. заспао је за тили час.

Из сна га је тргла снажна лупа на вратима. Скочио је и, онако бунован, пожурио да их отвори. Лецнуо се угледавши варошког кмета Димитрија Бресјанца, деловођу и готово читаву чету пандура Шта ли сам то згрешио кад ми оволика сила долази на врата, помисли. Иза његових леђа допирало је тихо певање Ђуриних пријатеља.

Кметов препад

Кмет злурадо погледа Ристу, театрално извади џепни сат и, посматрајући казаљке као да ради најважнији посао на свету. промрси не дижући главу:

— Два! Ускоро ће зора, а господин Ђура, рек'о бих, шенлучи!...

Поштени Риста се збуни. Није знао колико је часова. Но, без обзира што је било касно, песма се није чула на улици, па према томе никога није узнемиравала. Покушао је то да објасни кмету Димитрију, али овај није хтео да саслуша. Улетео је као вук у побочну просторију где је Јакшић седео са пријатељима и све их избацио на улицу.

Водећи их у начелство, пандури су осули ударце по њима. Док их је кмет псовао и грдио, деловођа је обигравао око Ђуре са запетим пиштољем претећи да ће га убити!

Кмет је обавио саслушање, саставио пријаву против Ђуре и пустио „изгреднике". Оптужен је само песник. У пријави је стајало да је певао родољубиве песме, клицао омладини и слободи и претио властима... што је све било недопуштено у то време. Разуме се, све су то биле кметове лажи.

Тужно писмо

У ствари, он је мрзео Јакшића због текста објављеног два месеца раније у једним новинама у којем је Ђура описао како пожаревачки кмет батина децу због несташлука у туђим воћњацима. Нарочито живо дочарао је справу — кметов изум — на којој су јавно мучене девојчице!

Димитрије Бресјанац је тражио прилику да се освети писцу текста и сада ју је улучио. На своју несрећу, није рачунао на јавност која је скочила у Ђурину одбрану и то у целој Србији! „Пожаревачка брука" је стигла и до владе. За њу све то није било нимало пријатно, поготову што јој је Ђура већ раније задавао главобоље својом слободоумношћу. Нађено је решење по коме је кмет тужио „немирног" учитеља због увреде у новинама, а он због те тужбе, ни крив ни дужан, премештен са службом у Рачу Крагујевачку. Његово малтретирање је заташкано. За утеху, остало му је то што је окружни начелник Вукман Новаковић уклоњен. Из Пожаревца је отишао испраћен само чиновницима, док је са песником до Мораве кренуо цео Пожаревац!

Касније је Ђура описао начелника у приповеци „Чича Тома" под именом Букван Суругџић, а одмах по приспећу у Рачу послао писмо пријатељу, иначе угледном политичару и научном раднику Стојану Новаковићу у којем је описао „пожаревачки случај" следећим речима:

„... Ја сам читао много несрећних, великих и малих песничких биографија али ако сам и ја песник, и ако и ја заслужан будем да ме макар и седам дана после смрти ко спомене. имаће наша деца чему се чудити — јер овако као што наша господштина са мном поступа, ни свиње не чине и никаква лоша животиња..."

М. Тодоровић

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

У Клопенбиргу, у Немачкој, отворен је музеј намењен онима који жале за „добрим, старим временима". Намера организатора била је да покаже да та стара, добра времена нису увек била и добра. На пример, људи су умирали сувише млади од богиња, колере, куге, а најчешће од туберкулозе. Сматра се да је куга у средњем веку пропорционално однела више људи него модерни ратови. На другом примеру показано је да би био потребан пашњак величине једне Белгије ако бисмо желели синтетичке тканине једне фабрике да заменимо тканинама од чисте вуне. А да бисмо се сви облачили као у стара времена требало би три четвртине Европе претворити у пашњаке.

НАЈЛЕПШЕ
АНТИЧКЕ ЛЕГЕНДЕ

ВЕРОЛОМНИ ЛАОМЕДОН

Пошто од краља није добио награду која му је обећана ако спасе принцезу Хесиону, Херакле се вратио у Троју да се освети.

Краљ Лаомедон био је познат као човек који гази своју реч. Тако је окренуо и богове и људе против себе. Његова вероломност чак је допринела сукобима који ће после постати један од узрока дуготидишњег тројанског рата.

Неосвојиве зидине око Троје Лаомедон је саградио уз помоћ богова Аполона и Посејдона. За ову божанску помоћ он им је обећао достојне дарове. Али, када су утврђења завршена, богови су остали празних руку. Лаомедон није одржао реч. И, ускоро, Троју је стигла казна богова — џиновско морско чудовиште изронило је из дубина и упутило се према граду остављајући крваве трагове. Прождирало је сву децу на коју би наишло.

Уплашени Тројанци од мудраца затражише савет — како да се ослободе напасти. Мудрац им је саветовао да сваке године жртвују најлепшу девојку и тако се реше немани. Тројанци прихватише савет и сваке године чудовиште је долазило по своју жртву.

Дошао је ред на Лаомедонову кћер. Одлучено је да и она буде жртвована. Везали су је за стену и препустили окрутној судбини. Једина њена нада био је јунак који би могао да савлада неман и тако јој спасе живот и ослободи Тројанце тешке невоље

Управо у то време у Троју је стигао чувени јунак Херакле. Лаомедон, да би спасао своју кћер, принцезу Хесиону, предложи Хераклу да се супротстави чудовишту и обећа му богату награду. Херакле прихвати ову, колико опасну толико и примамљиву, понуду и пође на обалу. За њим су пошли Тројанци да га храбре и да виде борбу која би могла да их заувек ослободи напасти

Херакле је дошао до стене за

коју је била везана несрећна принцеза и сачекао чудовиште. Када се оно појавило, Херакле му је страшним и прецизним ударцем тојаге смрскао главу. Уз стравичан крик чудовиште се сручи на тле и пред Херакловим ногама склупча се у беживотну масу. На то се проломи громогласно дивљење окупљених Тројанаца. Херакле је тако однео још једну од победа које су га прославиле по целој Јелади.

Али Лаомедон, веран својој природи, одби да Хераклу исплати обећану награду. Јунака је то увредило и Лаомедон је касније због свог тврдичлука платио двоструко. Наиме, Херакле се са својим људима у шест галија ускоро вратио у Троју. Заузео је краљевску палату и без милости убио вероломног Лаомедона.

Краљевској кћери Хесиони наменио је бољу судбину — одвели су је у Грчку где се удала за једног од Хераклових пријатеља.

Међутим, на такву судбину Хесионе није хтео да пристане њен брат Пријам. Он је тражио од Грка да му врате сестру, али Грци су тај захтев одбили. И то одбијање наводи се као један од узрока за почетак великог тројанског рата, о коме ће се кроз векове испевати многе песме и причати величанствено лепе и трагичне приче.

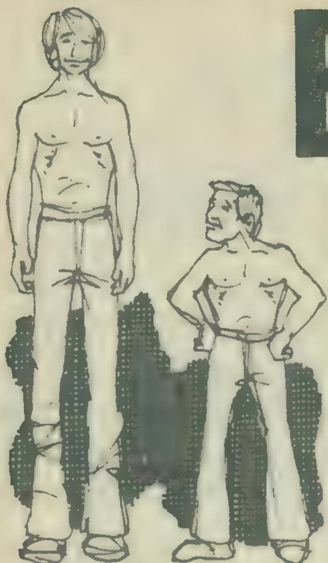

ВЕЋИ ОД КРАЉЕВ

Југословени — најстаситији момци Европе

Оклоп средњовековног витеза данас не би могао да обуче ни југословенски младић средњег раста. Али, витерски мач за данашњег делију био би — претежак!

Када је крајем 19. века екипа аустроугарских војних лекара дошла у Босну и неке друге наше крајеве да „узме меру“ нашим момцима који су регрутовани за францјозефинску војску, били су запрепашћени: готово ниједан млад Босанац или Личанин није могао да обуче униформу просечног аустроугарског војника. Све им је било тесно: и одело, и ципеле, и капа. Аустроугарски лекари вратили су се у Беч с новим мерама, а царске терзије и војна индустрија дали су се на голем посао: требало је сашити нове униформе и направити нове цокуле — специјално за момке из наших крајева. Истовремено, у нашем народу је никла изрека која се одржала и до данас: „Неће личка нога у ципелу бечку“!

ГОРОСТАСИ ИЗ ТРЕБИЊА

Данас младе генерације расту „к'о из воде“. Научници и лекари, антрополози, психолози и социолози су запрепашћени: готово сваки пети југословенски момак могао би да буде центар у кошаркашкој екипи. Брз и висок раст није запажен само код нас. Статистика је забележила да је човек за последњих сто година порастао, у просеку, за 10 сантиметара! Свака нова генерација стасом надмашује претходну. Тако су данас мушкарци високи изнад 170, а жене 164 сантиметра, а ову висину некада су достизали само ретки појединци. Оклоп неког средњовековног витеза данас не би могао да навуче ни млађи човек средњег раста. Чак би и долама славног Марка Краљевића била претесна за момке данашњих дана.

То повећање брзине и висине раста код омладине названо је акцелерација раста. Запажено је, такође да резултат акцелерације није свуда једнак. Исто тако није тачно утврђено због чега данас девојчице и дечаци, девојке и младићи расту тако брзо, нити се зна колико ће свака нова генерација бити стаситија од претходне.

Антрополози предвиђају да ће 2 000. године осамнаестогодишњи младићи досегнути својим растом, у просеку, 178 сантиметара. Толико данас, и још нешто мало више, имају момци из Требиња. Они већ сада угрожавају растом гласовите Скандинавце и ако наставе да расту овако брзо ускоро ће их и премашити. Осамнаестогодишњи Требињац, висок је, у просеку, 180 сантиметара! Специјалним и тачним антрополошким мерењима утврђено је да младићи из овог подручја расту по 26 милиметара — годишње. Иначе, осамнаестогодишњи Југословен данас је просечно висок 171,83 сантиметара. Од наших младих највиши су момци из Црне Горе — 174,1 сантиметар и из Босне и Херцеговине — 172,29 сантиметара. Следе младићи из Словеније — 172,52, из Србије (уже подручје) — 173,03, Војводине — 171,54, са Косова — 169,09 и из Македоније — 168,45 сантиметара. Највећа разлика у повећању висине примећена је код младих Црногораца који су за последњих само осам година постали виши за 204 милиметра! Треба напоменути да су ови подаци мало „застарели“ и да потичу из периода од 1962. до 1969. године.

Слично је и у другим земљама и другачијим поднебљима. Тако је, на пример, 1882. године петнаестогодишњи Московљанин био у просеку висок 147, 1923. — 150, а после четири деценије, 1963, младићи овог доба су за готово целу главу прерасли своје очеве. Њихова садашња просечна висина је 167 сантиметара.

КАО ПАРЛОВ ИЛИ ДАЛИПАГИЋ

И тек рођени Југословени крупнији су од дедова и очева кад су они били бебе. Југословенска деца рађају се, у просеку, за два сантиметра дужа него пре само две деценије. Антрополози и лекари већ се питају да ли ће ускоро доћи време кад ће мајке рађати Гуливере! По речима доктора Петра Влаховића, председника Антрополошког друштва Југославије, наш човек је за последњих 30 година порастао између 1 и 5 сантиметара. Висок стас младог Југословена носе дугачке ноге широких стопала, сужава се карлица и проширује грудни кош. Ако настави да расте оваквом брзином, наш просечни момак ускоро се, бар по димензијама, неће разликовати од Мате Парлова, Ивице Шурјака или Дражена Далипагића!

И телесна тежина просечног југословенског младића непрестано се повећава. Данашњи младићи тешки су просечно 62,08, а пре само осам година свега 60,01 килограм. Свака нова генерација наших људи тежа је годишње за 300 грама. Иако тек трећи по висини, младићи из Словеније су најтежи — 60,70, док су најлакши момци с Косова — 58,51 килограм. И грудни кош наших момака „разбацанији“ је него раније. Пре седам година обим груди просечног младог Југословена износио је 87,88 сантиметара, а до данас се повећао за више од 4 сантиметра.

Иначе, нове генерације најбрже расту у — мајчиној утроби. Нормално дете у првој години живота порасте у просеку 25 сантиметара, касније, годишњи просек је 5 до 6, све до пубертета, кад је пораст опет нешто бржи — око 7 сантиметара годишње. Али, и бубуљице на лицу, љубавне тајне и јади такође пре долазе код нових него ранијих генерација. Јер, док се пре расло све до 25. године, данашњи Југословен је, бар у физиолошком смислу, већ са 17 година зрео човек. Наиме, код нас се растење завршава са 18 или 19 година, и то код младића. Девојке са 16 или 17 година имају већ потпуно формирано тело.

По свему судећи, природи као да се жури. Али, шта је узрок свему овоме и да ли су данашњи момци снажнији од својих очева и дедова кад су они били исте старости? Чиме је изазван овај процес који је нагло захватио цео свет?

СЛАНИНА ПОБЕЂУЈЕ ГОРШТАКЕ

Научници су поставили неколико хипотеза којима објашњавају брз и висок раст данашњих младића и девојака, али, на жалост, без чврстих тврдњи и јаких доказа.

Једини сматрају да је за ово „криво“ — Сунце. Данас се, кажу они који за-

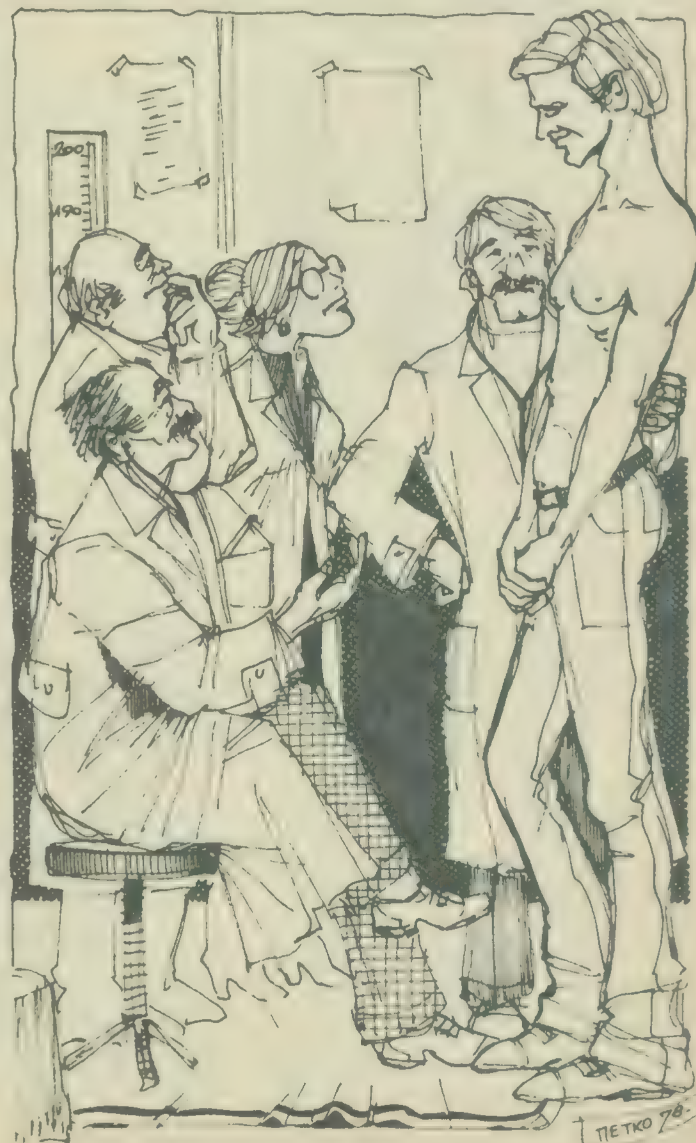

МИНИ-КВИЗ

1. Шта су гноме?
2. Баракуда је:
3. Како се у хеленској митологији звала богиња свађе и раздора?
4. По чему је познато личко село Смиљан?
5. Шта је слепа партија?

ОДГОВОРИ:

1) Гноме су кратке мудре (поучне) изреке у стиху. Има их, на пример, у делима Љ. Ненадовића, Ј. Јовановића Змаја, Његоша и др. 2) Баракуда је риба која припада породици кошљориба. Дугачка је од једног до два и по метра, има шиљату главу и опасне оштре зубе. Живи углавном у топлим морима; 3) Ерида је била сестра бога Ареса. Она је бацила међу богиње златну јабуку с натписом „најлепшој“ и изазвала спор који је решио Parис у корист богиње Афродите; 4) По томе што је у њему рођен наш чувени научник Никола Тесла (1856—1943). Данас у Смиљану постоји музеј Николе Тесле; 5) Свака партија у шаху коју један или оба партнера играју ослањајући се на сећање, то јест без употребе табле и фигура.

ЗИЋА МАРКА

ступају ову тврдњу, људи чешће излажу дејству сунчевих зрака који су природни стимулатори брзог и високог раста. Међутим, ова теза тешко може да се објасни јер зашто су Скандинавци, где је тако мало сунца, виши од, рецимо, Италијана или Шпанаца који су много више изложени сунцу.

Друга група научника тврди да су виши стандард и брза урбанизација довели до тога да у новосаграђеним солитерима и градовима расту младићи и девојке кошаркашког раста. Сигурно је да на брз раст и крупан стас утиче и све чешће мешање различитих група становништва. Два светска рата, разне економске и политичке промене проузроковале су покретање огромног броја људи у разним правцима и путевима преко целе наше планете.

Код нас, на једном релативно мањем географском простору, четири главна антрополошка типа — панонски, алпско-динарски, медитерански и трачко-родопски — данас су толико измешани да их у њиховим чистим карактеристикама практично више и нема. Створени су нови, с новим особинама. Човек и његове антрополошке одлике мењају се према природи где се живи и начину живота. Најбољи пример за ово је Војводина, која је одувек била досељеничко подручје, веома често баш за стасите горштаке. Али, Црногорци, Херцеговци или људи из Босанске Крајине, који су се доселили у војвођанску равницу пре само три деценије, поприлили су антрополошке и психичке особине панонских староседелаца; њихови потомци данас већ имају наслаге сала, крећу се спорије, смиренији су у реаговању и покретима. Више једу сланину и мање се крећу него њихови преци који су се верали по кршу, хранили сувим месом и пили млеко. На раст, дакле, утиче и исхрана.

Због тога неки научници и тврде да су данашње младе генерације стасите само зато што се боље хране и мање раде него ранији нараштаји. Међутим, у неким земљама западне Европе, а такође и у САД и Јапану, храна у последњих двадесетак година готово је непромењена, а млади и у овим земљама премашили су растом претходне генерације.

МАШИНА ПРОТИВ БОЛЕСТИ

Постоје и друге хипотезе, као на пример оне о утицају климе, космичких зрачења, магнетних поља, али ниједна од њих није до данас потпуно прихваћена.

Међутим, истовремено се поставља још једно, врло важно питање: да ли су данашње младе генерације физички слабије и неотпорније од ранијих? На ово питање, на жалост, лекари, војни и спортски стручњаци имају одговор, и то са доказима. На жалост, јер момку којем би била тесна долама Краљевића Марка, топузина овог јунака сигурно би била претешка да је само понесе, а камоли још и баца „небу под облаке“. Према неким научним мерењима, физичка кондиција једног данашњег тридесетогодишњака одговара могућностима дванаестогодишњег дечака, а антрополози страхују да нове генерације нису горостаси дечије снаге. Тестови показују да њих и до 40 одсто није у стању да претрчи 800 метара. На једном омладинском маршу готово половина момака одустала је већ после петог километра, јер им је понестало и даха и спортског духа.

Због чега је овако? Људи више не пешаче као некад, теже послове обављају машине, ваздух је све загађенији. Наш познати професор на београдском Правном факултету др Радомир Лукић, иначе ватрени присталица спорта, иронично каже: „Још није измишљена машина против лености“!

Једини излаз да млади буду крупног тела и великог желуца а маленог и нејаког срца је — спорт, кретање. Запажено је да су наши факултетски образовани људи за два сантиметра виши од неквалификованих радника и да су млади у граду стаситији од својих вршњака који живе на селу. Али, лекари тврде да би неквалификовани радник у рвању или трчању био јачи, спретнији и издржљивији него интелектуалац — само због тог што се више креће.

И још нешто: инфаркт, сколиоза, чир, ишијас, реума и друге болести савременог човека пре и чешће нападају људе који углавном седе између четири зида него оне који део енергије и калорија троше на покрет, физички рад, у шетњи или спорту. За нас се често каже да смо спортска нација, али званични, статистички подаци и стручњаци говоре сасвим супротно: код нас се тек сваки четврти младић бави спортом, девојке још ређе. Људи који трче, пливају или бар редовно шетају биолошки су млађи од 10 до 20 година. Потребно је, дакле, срце и мишиће оптеретити физичким напором, а не алкохолом, кафом или дуваном. Јер, живот је леп...

И. Лончар

ИНДИЈСКИ РОГАТИ ЈАБЛАН

Сваке године на Мећеђем брду, једном од грмечких врхова, одржавају се традиционалне борбе бикова. Победник ове, у народу веома омиљене игре, назива се, у знак сећања на добро познатог Кочићевог Јаблана из истоимене приповетке — такође Јаблан.

Мало је познато, међутим, да се исто таква игра одржава сваке године и у далекој Индији. Као и наша „грмечка корида“ и борба најбољих, изабраних бикова у овој земљи привлачи мноштво света и заголицава власнике зебу-говеда да их изведу на мегдан.

А када се изаберу два најбоља, с подједнаким изгледима на победу, воде их на пољану да одмере снаге. Прате их власници, гомила радозналаца и много оних који се кладе на једног од бикова.

Укопавајући копита у земљу, уз продорно мукање, у облаку прашине, разбеснеле животиње насрћу једна на другу. Кад се један од противника замори и дође у опасност да га супарник јаче повреди или чак усмрти, одређена група људи жури са дугачким бамбусовим штаповима да их растави.

Пошто је игра праћена опкладама, и то на повелике суме новца, власници бикова и те како брину о њима. Дају им добру, изабрану храну а често их подвргавају и специјалној масажи, јер све то може вишеструко да се исплати.

Борба траје пола сата, највише сат, све док савладана животиња не одустане и уз повике посматрача, који поздрављају победника, брзо не напусти борилиште.

мале слабости ВЕЛИКИХ ЉУДИ

● Немачки песник Шилер писао је држећи босе ноге на комаду леда. Говорио је да је то једини начин да му се разбистре мисли. Познати француски књижевник и државник Шатобријан волео је да, док ради, стави босе ноге на неколико коцки за калдрмисање улица.

● Безброј славних људи били су страсни пушачи. Жорж Санд није, наводно, вадила цигарету из уста, Пол Валери такође. Књижевник Пјер Лоти попушио је за живота око 700.000 цигарета.

● Мадам де Стал обожавала је руже и без њих није могла да пише. За разлику од ње, један од највећих научника средњег века Роџер Бекон ужасавао се мириса ружа.

● Немачког композитора и књижевника Хофмана опијао је мирис каранфила. О томе је писао: „Мирис тамноцрвеног каранфила делује на мене магијском снагом. Од њега падам у транс и тада чујем из даљине звуке рога који постепено слабе“.

● Бодлер, кога су називали „Принц мириса“, био је необично осетљив на жестоке мирисе па их је и опевао. На Бајрона је изванредно утицао мирис печурки, тако да их је веома често носио у џеповима.

БИМ И БУМ

ЗАШТО? ПА НИШТА НИСМО УРАДИЛИ!
ТО ВАМ ЈЕ АКОНТАЦИЈА... ЗА ОНО ШТО ЋЕТЕ УЧИНИТИ!

ЗА ОНЕ БАТИНЕ ТРЕБА СЕ ШТО ПРЕ НАПЛАТИТИ!
ПССТ! ЕВО ГА! НЕЋЕМО ДУГО ЧЕКАТИ НА ОСВЕТУ!
?
ШМРК

ОХ, НЕ! ЦИГАРЕ... ИЛ' ЋЕ ОПЕТ БИТИ БАТИНА!
ДО ВРАГА С КАПЕТАНОМ! ОВАМО ТЕ ЦИГАРЕ... ИЛ' ЋЕ ОПЕТ БИТИ БАТИНА!
У РЕДУ... ДОБРО!

ИИК! ТЕК ЗА ОВО ЋЕТЕ ДОБИТИ БАТИНЕ!
БАМ
© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

ХЕЈ! ЧЕКАЈТЕ! ЗА ТО СТЕ НАС УНАПРЕД ИСТУКЛИ!
А НИСМО ИХ НИ ЗАСЛУЖИЛИ!
?!...

МИ ВАМ НИСМО ДАЛИ ЦИГАРЕ! ОТЕЛИ СТЕ НАМ ИХ!
БИЛЕ СУ ЗА КАПЕТАНА! ЗАР ВАМ ТО НЕ ДАЈЕ ИДЕЈУ!
ИДЕЈУ? ПА ЈАСНО! УКАПИРАО САМ! ХА! ХА!

М-М-М-М... КАКАВ МИРИС! ДОСТОЈНА ЈЕ КАКВОГ КРАЉА!
КРАЉА? ДАЈ ЈЕ ОВАМО! ЈА ЋУ ЈЕ ПОПУШИТИ!
ШМРК

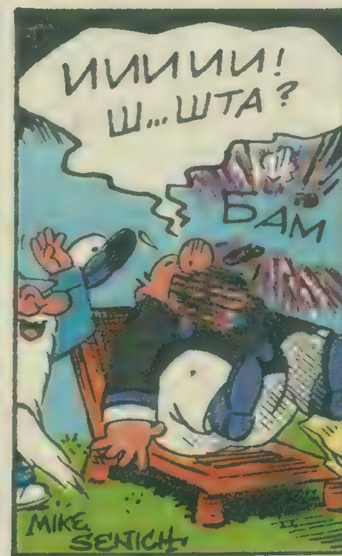
ИИИИИ! Ш... ШТА?
БАМ
MIKE SENICH

ЋУТИ И ТРПИ! ИНАЧЕ ЋУ ТИ ИШЧУПАТИ ТУ ТВОЈУ ЈАРЕЋУ БРАДУ!
ХА! ХА!
ТАП
ГЛУПАНЕ! ПРЕСТАНИ! НИСАМ ТИ ЈЕ ЈА ДАО... САМ СИ ЈЕ УЗЕО!

BABALU

стрип

КАКАВ МИ ЈЕ ОВО ЕКСКЛУЗИВНИ РЕСТОРАН...

...КАДА ЗА ДЕЗЕРТ НЕМА...

–KOLOY'S ЖВАКАЋЕ ГУМЕ!

KOLOY'S
BABALU

АС БРАД ФОРМЕН

ДЕРБИ ДО УНИШТЕЊА

АУТОМОБИЛСКИ АС БРАД ФОРМЕН УПРАВО ЈЕ ОСВОЈИО ТИТУЛУ СВЕТСКОГ ШАМПИОНА ПОБЕДИВШИ СВОГ ВЕЛИКОГ РИВАЛА ЛУИЂИ СОЛУ. САДА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ ПОЈАВИ НА КРУЖНОЈ СТАЗИ У ИНДИЈАНОПОЛИСУ, ГДЕ ГОДИНУ ДАНА РАНИЈЕ УМАЛО НИЈЕ ИЗГУБИО ЖИВОТ...

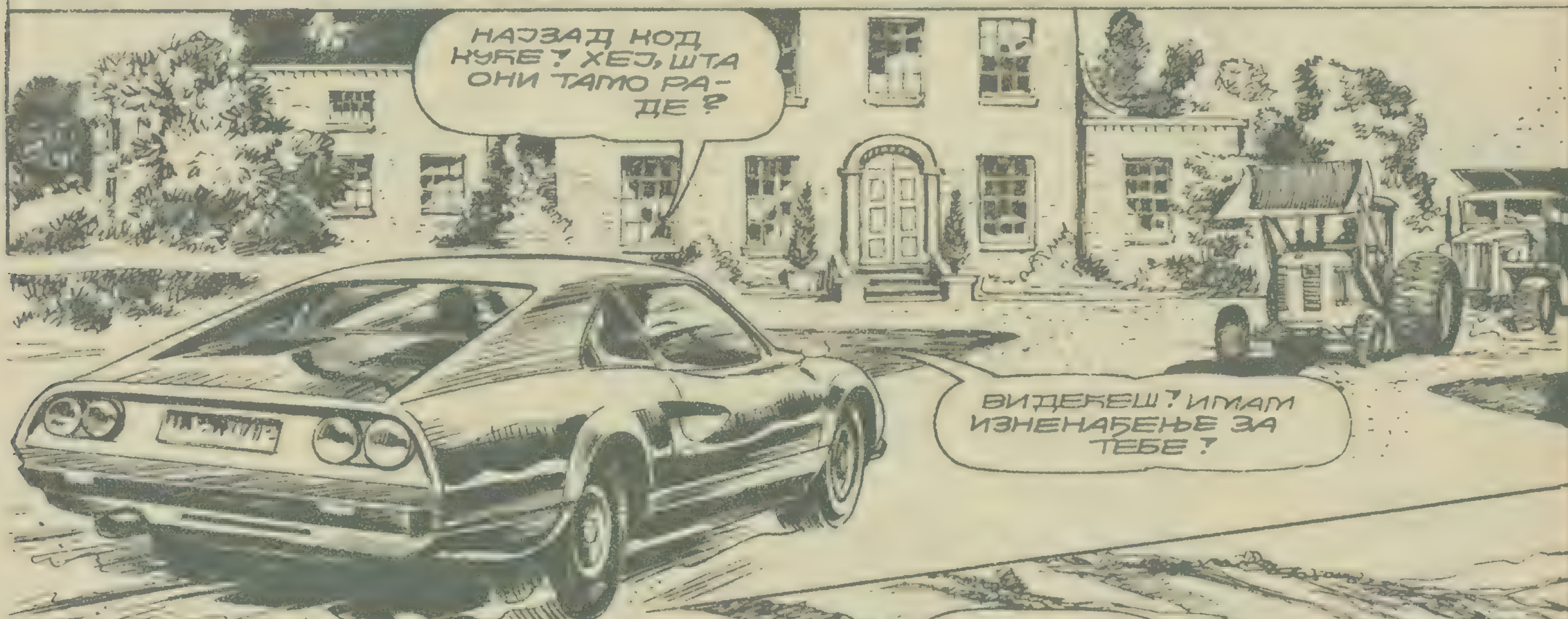

ЗА БРАДА ФОРМЕНА БИЛО ЈЕ ЈОШ ИЗНЕНАЂЕЊА...

ПОГЛЕДАЈ! ВОЗИЋЕШ АУТО С НОВИМ СИСТЕМОМ ВЕШАЊА! СПЕЦИЈАЛНО ЈЕ НАПРАВЉЕН ЗА СТАЗУ У ИНДИЈАНОПОЛИСУ!

КОЛИКО ЛИ ТЕ ОВО КОШТА, ХАМИШ?

1371/1

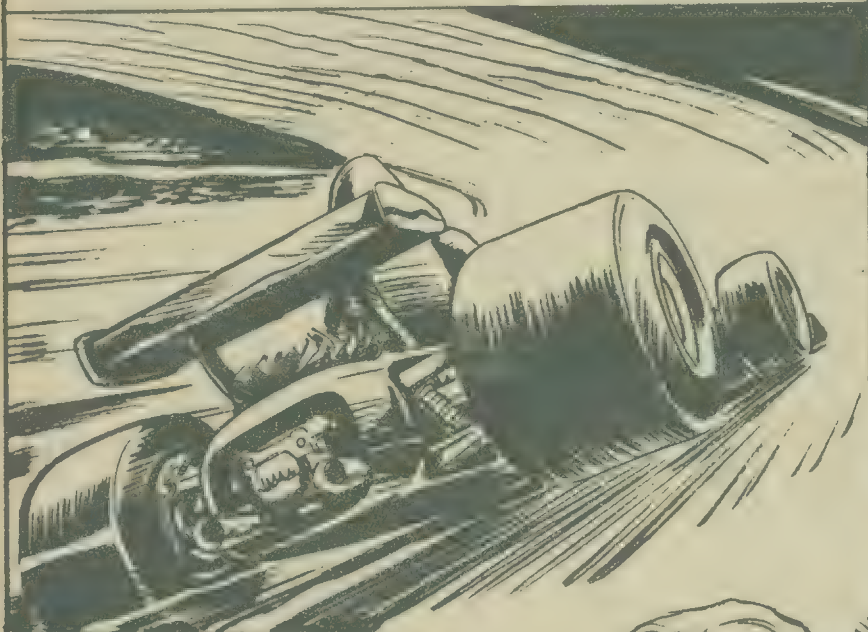

КАД ГА ЈЕ БРАД ОДМОТАО ...

ДО ЂАВОЛА!

БРАДЕ, ШТА ЈЕ ТО?

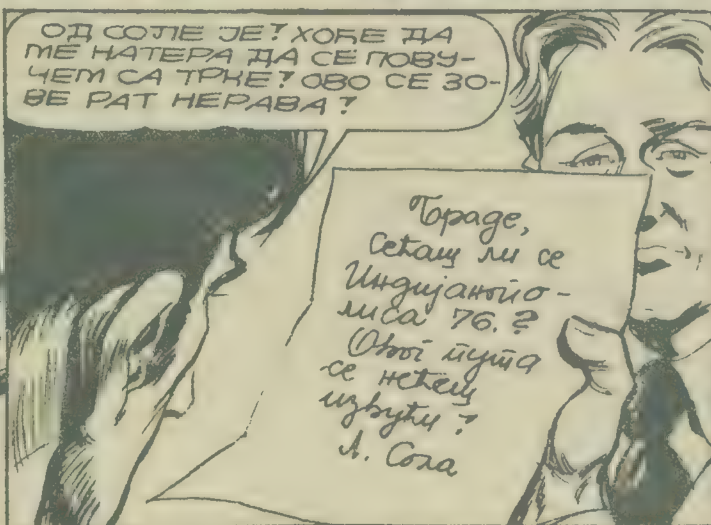

ЗА ТО ВРЕМЕ НА ДРУГОМ КРАЈУ ЕВРОПЕ И ЛУИЂИ СОЛА ИМА ПРОБЛЕМА...
ЖАО НАМ ЈЕ, ЛУИЂИ, АУТО ЈОШ НИЈЕ ГОТОВ!
ДОСТА МИ ЈЕ ВАШИХ ИЗВИЊЕЊА! КАД МИСЛИТЕ ДА ПОЧНЕМ С ТРЕНИНГОМ?

ГУБИТЕ МИ СЕ С ОЧИЈУ!
УУХ!

УСКОРО ЈЕ ДОШАО ДАН ВЕЛИКЕ ТРКЕ...
О, ТУ СУ И МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ ИЗ ЕНГЛЕСКЕ! ЗАР НИСТЕ ДОБИЛИ МОЈ ПОКЛОН?
ДОБИО САМ ГА, ЛУИЂИ, АЛИ ВАРАШ СЕ АКО МИСЛИШ ДА ЋЕШ ОВДЕ ПОБЕДИТИ!

УХ, ТИ...

УСИЈАНА ГЛАВО! ТРЕБА МАЛО ДА ЈЕ РАСХЛАДИШ!
ПОКАЗАЋУ ЈА ТЕБИ!

ФОТО-РЕПОРТЕРИ КАО ДА СУ ЧЕКАЛИ ОВАЈ ТРЕНУТАК...
ХЕЈ! ФОРМЕН И СОЛА СУ ИЗГУБИЛИ НЕРВЕ!
ОГОРЧЕНА БОРБА ЋЕ СЕ ВОДИТИ ИЗМЕЂУ ЊИХ ДВОЈИЦЕ!

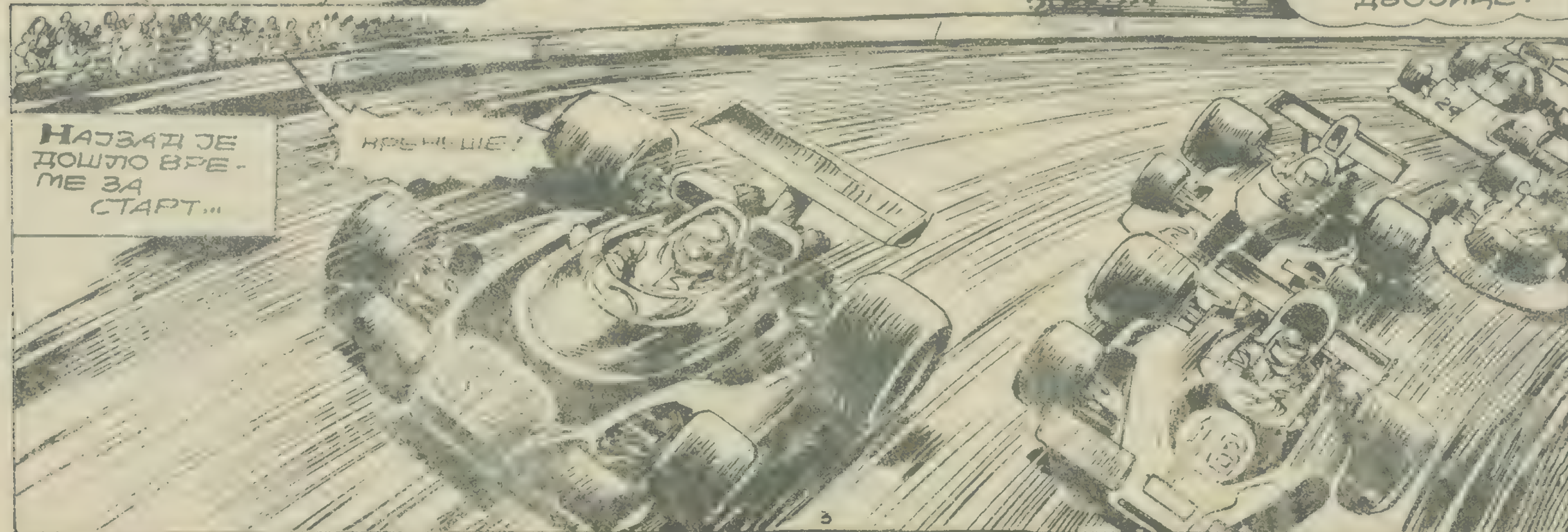
НАЈЗАД ЈЕ ДОШЛО ВРЕМЕ ЗА СТАРТ...
КРЕНУШЕ!

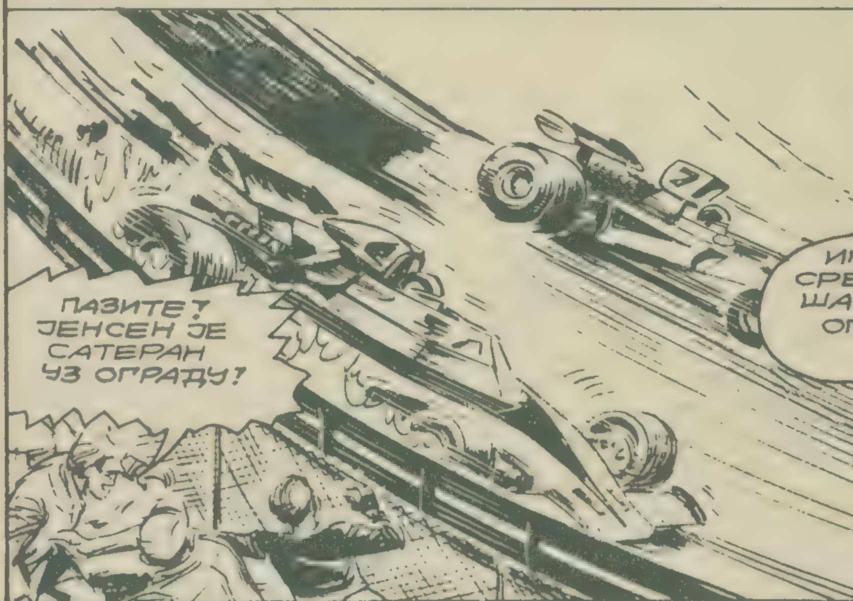
НА САМОМ ПОЧЕТКУ ТРКЕ ...
ПАЗИТЕ! ЈЕНСЕН ЈЕ САТЕРАН УЗ ОГРАДУ!

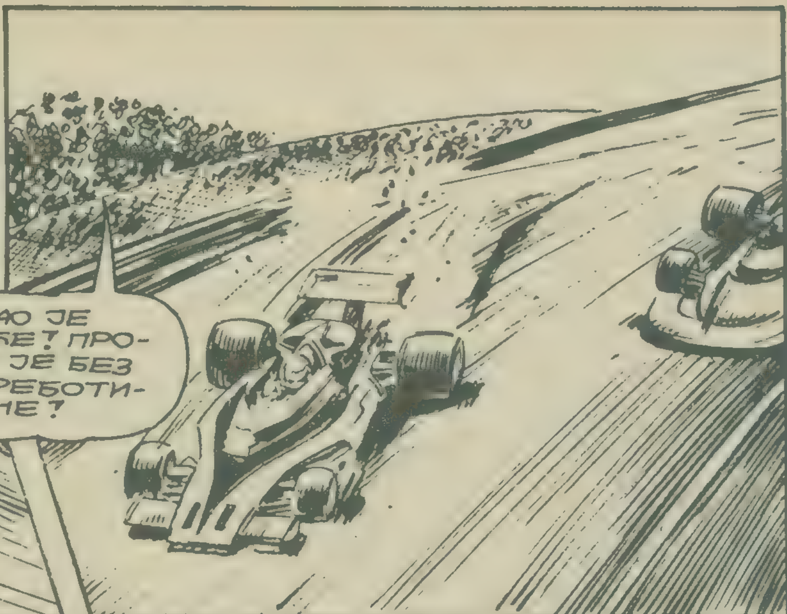
ИМАО ЈЕ СРЕЋЕ! ПРОШАО ЈЕ БЕЗ ОГРЕБОТИНЕ!

АЛИ...
ИЗ ЈЕНСЕНОВОГ МОТОРА ЦУРИ УЉЕ! НИШТА НЕ ВИДИМ!

НЕСРЕЋА ЈЕ БИЛА НЕМИНОВНА ...
40
73
БОЛИД 73 УДАРИО У ДРУГИ АУТО!

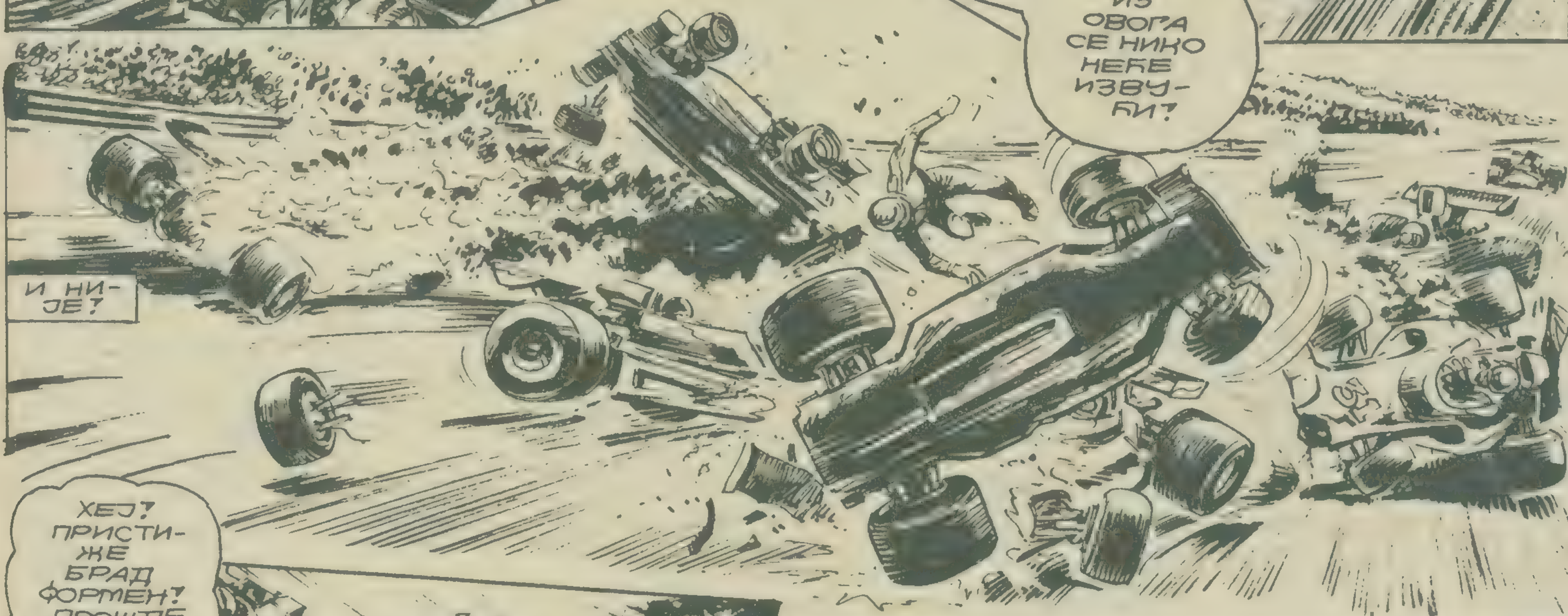
ИЗ ОВОГА СЕ НИКО НЕЋЕ ИЗВУЋИ!
И НИЈЕ!

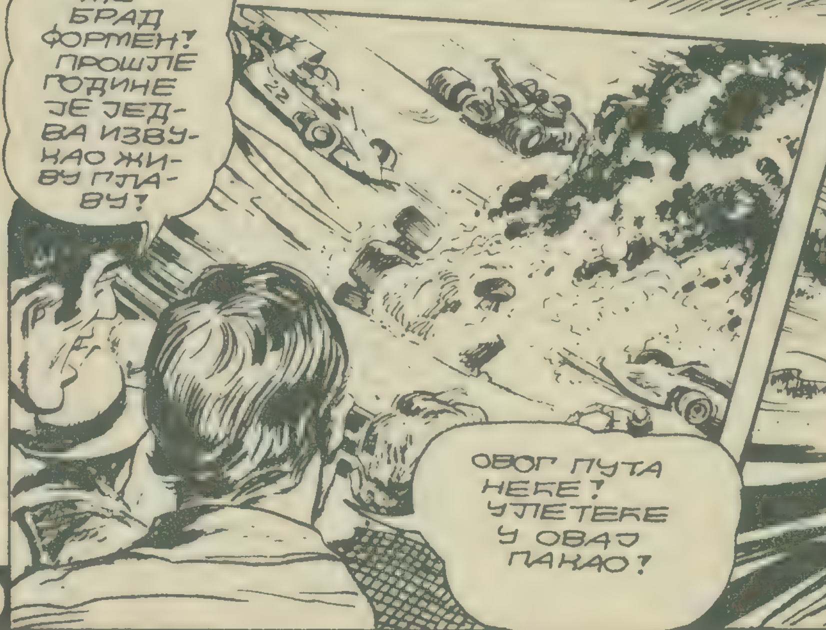
ХЕЈ! ПРИСТИЖЕ БРАД ФОРМЕН! ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ЈЕ ЈЕДВА ИЗВУКАО ЖИВУ ГЛАВУ!
ОВОГ ПУТА НЕЋЕ! УЛЕТЕЋЕ У ОВАЈ ПАКАО!

ФОРМЕН ЈЕ ЗАЖМУРИО ...
... У ОЧЕКИВАЊУ НАЈГОРЕГ...

БРАД ФОР-МЕН БАШ НЕМА СРЕЋЕ!

ГОТОВ ЈЕ!

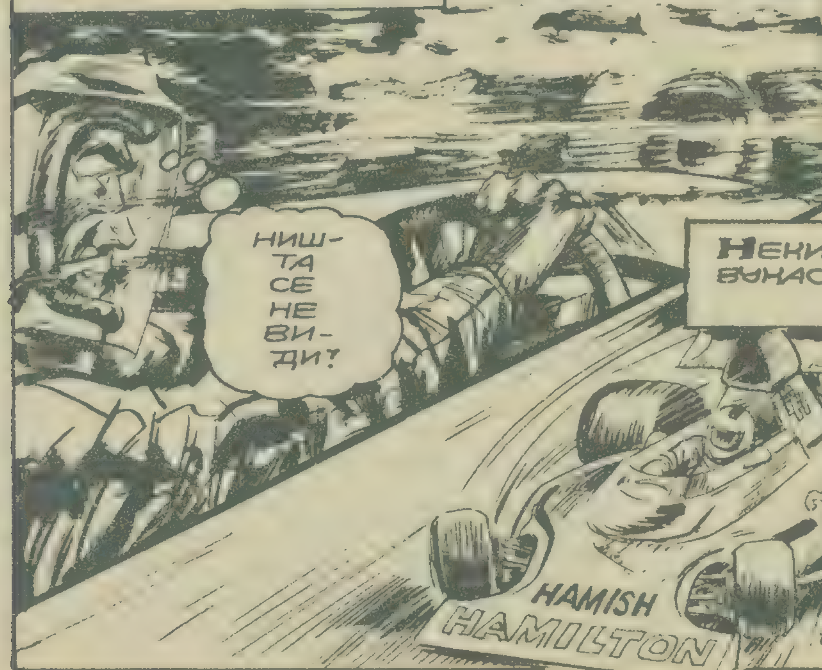

ТАЈ МОМАК ВОЗИ КАО ФАНЂО!

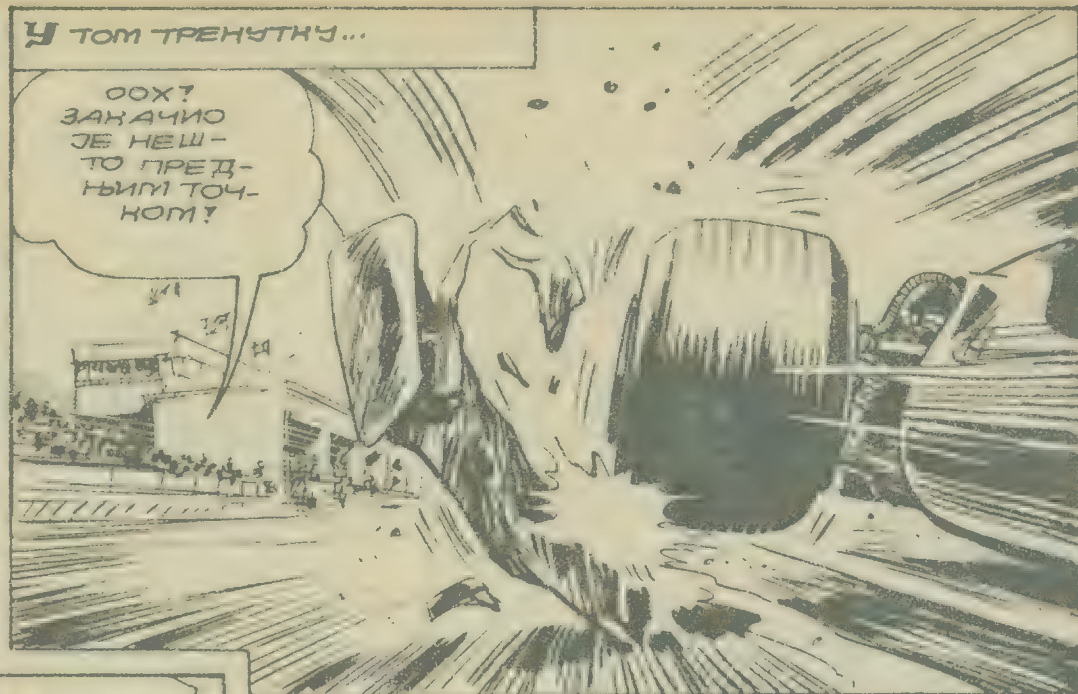
У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ООХ! ЗАКАЧИО ЈЕ НЕШ-ТО ПРЕД-ЊИМ ТОЧ-КОМ!

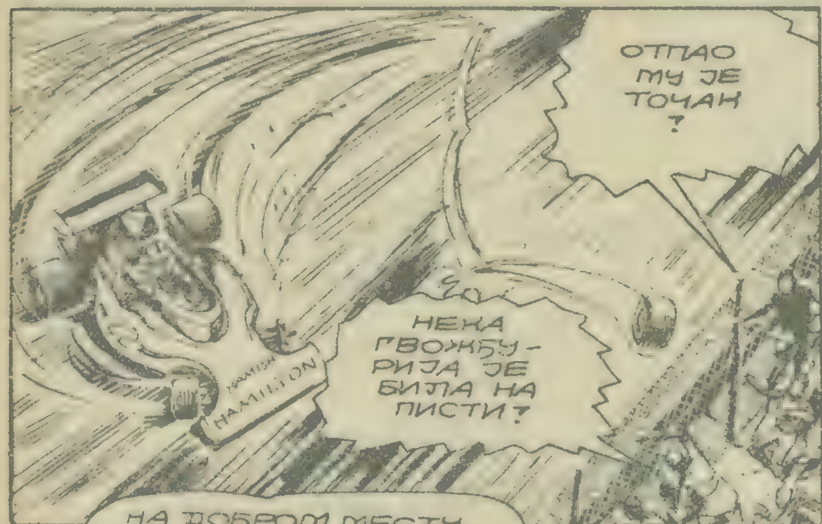
ОТПАО МУ ЈЕ ТОЧАК!
НЕКА ГВОЖЂУ-РИЈА ЈЕ БИЛА НА ПИСТИ!
HAMISH HAMILTON

НЕ МОГУ ДА СЕ ЗАУСТА-ВИМ!
СКЛАЊАЈТЕ СЕ!
ИДЕ ПРЕМА БОКСО-ВИМА!

НА ДОБРОМ МЕСТУ СИ СЕ ЗАУСТАВИО!
БРЗО ДА ВИДИМО ШТА МОЖЕМО ДА УЧИНИМО!
HAMISH
HAMILTON

ПОЛУОСО-ВИНА СЕ ИСКРИ-ВИЛА! МОРАЋЕ ДА ОДУС-ТАНЕ ОД ТРКЕ!
SH

НИ СЛУЧАЈНО! ПОТРЕБНА ЈЕ САМО СНАГА И ТЕЖАК ЧЕКИЋ!
ХАМИШЕ, ШТА СТЕ ТО НАУМИЛИ?

УБРЗО СУ САЗНАЛИ...
ЗАЧАС ЋУ ЈЕ ИСПРАВИТИ!
Е, СЕО ЈОШ НИСАМ ВИ-ЂЕО!

КРЕНИ, БРАДЕ!
НО ЗНА КОЛИКО КИЛОМЕТАРА МИ ЈЕ ОДМАКАО СОЛА!

АЛИ, НИ ИТАЛИЈАНСКОМ ВОЗАЧУ НИЈЕ СВЕ ИШЛО КАКО ТРЕБА...
ДО ЂАВОЛА! НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ С ВОЛАНОМ!
ЛУИЂИ СОЛА СЕ ИПАК НИЈЕ ЗАУСТАВИО...

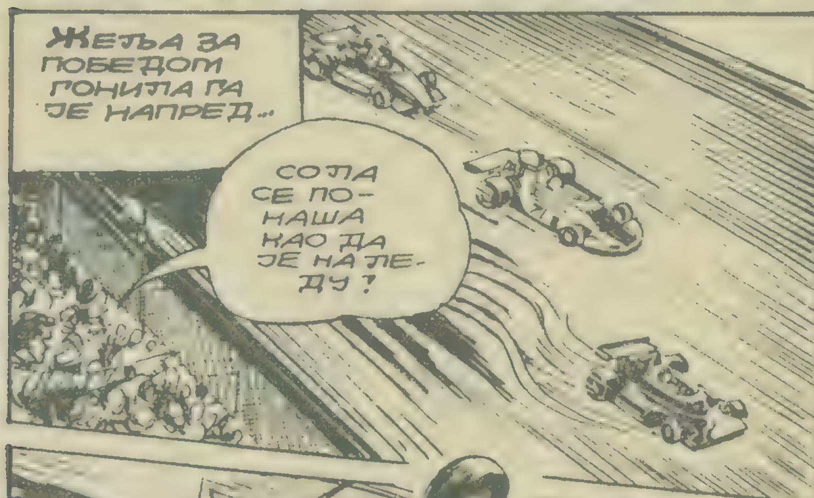
ЖЕЉА ЗА ПОБЕДОМ ГОНИЛА ГА ЈЕ НАПРЕД...
СОЛА СЕ ПОНАША КАО ДА ЈЕ НА ЛЕДУ!

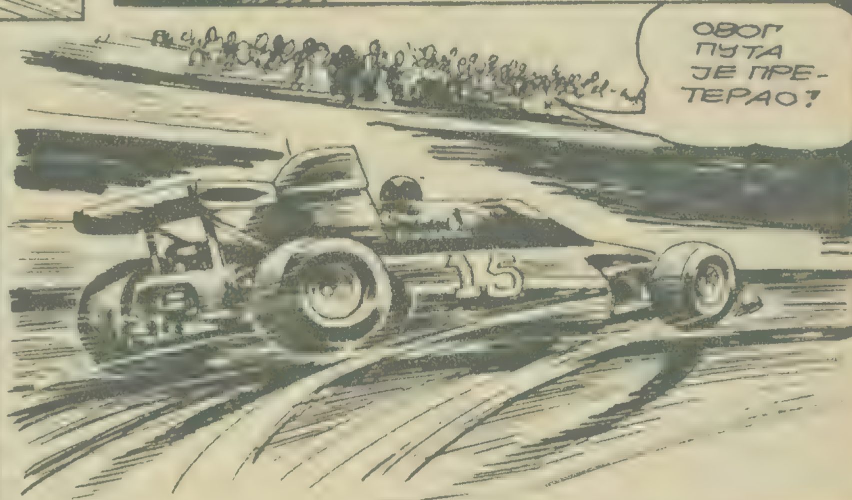
ОВОГ ПУТА ЈЕ ПРЕТЕРАО!

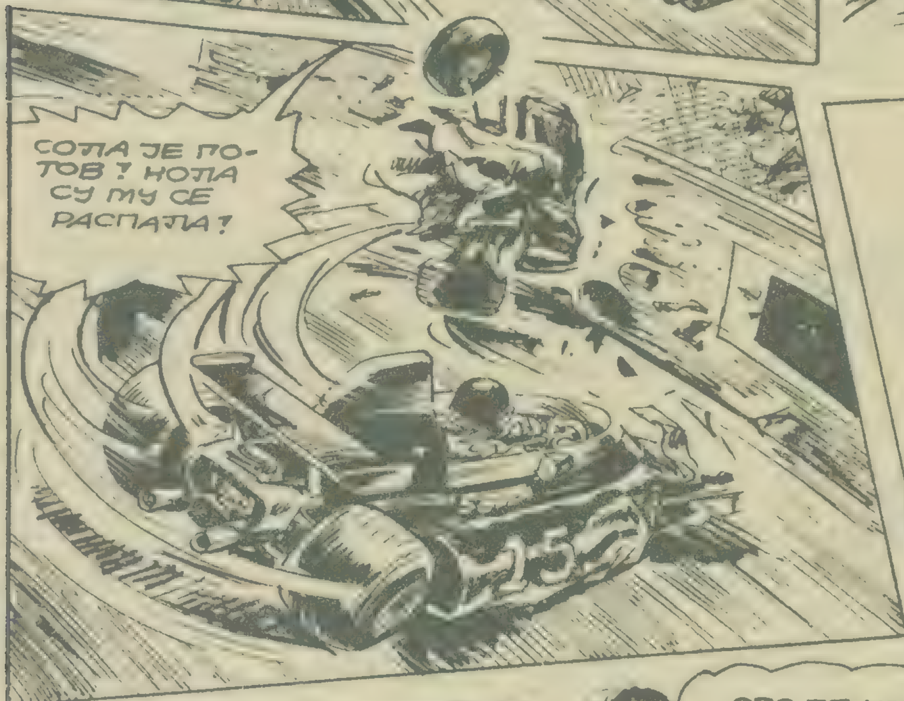
СОЛА ЈЕ ГОТОВ! КОЛА СУ МУ СЕ РАСПАЛА!

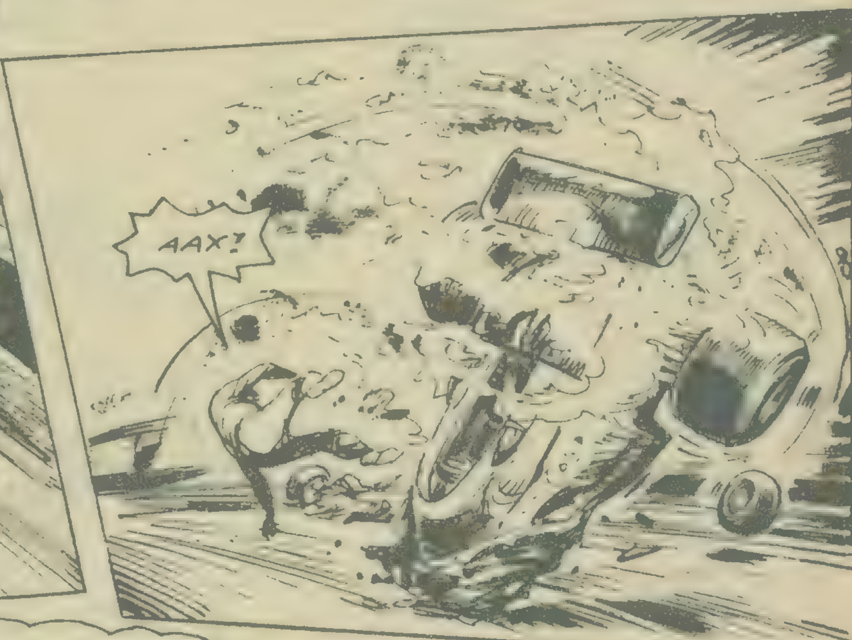
ААХ!

ПЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ ТУДА ЈЕ ПРОТУТЊАО БРАД ФОРМЕН...
ОВО ЈЕ, ИЗГЛЕДА, СОЛИН АУТО! РЕКАО БИХ ДА НИЈЕ ОСТАЛО НИШТА ОД ЊЕГА!
HAMISH
HAMILTON

УБРЗО...
ПРВО МЕСТО ОСВОЈИО ЈЕ СВЕТСКИ ШАМПИОН БРАД ФОРМЕН!

БИО СИ СЈАЈАН, БРАДЕ!
ХВАЛА, ХАМИШ! ДА ЛИ СЕ ОНО ЗАПАЛИО СОЛИН АУТО?

ДА! У БОЛНИЦИ ЈЕ! ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ ОСТАТАК ЖИВОТА ПРОВЕСТИ У ИНВАЛИДСКИМ КОЛИЦИМА!

ТИ ЗНАШ ДА СМО МИ ВОЗАЧИ ТВРДОГЛАВИ И УПОРНИ! МОЖДА ЋЕ СЕ СОЛА ИПАК ОПОРАВИТИ!
ОН МОЖДА И ХОЋЕ, АЛИ МИ НЕЋЕМО!

ШТА ТО ГОВОРИШ, ХАМИШ? ОСВОЈИЛИ СМО ПРВО МЕСТО И НОВЧАНУ НАГРАДУ!
СВЕ ТО НИЈЕ ДОВОЉНО ДА ИСПЛИВАМО ИЗ ДУГОВА!

СУТРАДАН...
ХАМИШ ЈЕ ПРОПАО САМО ЗБОГ МЕНЕ! САВ СВОЈ НОВАЦ УЛОЖИО ЈЕ У МОЈ БОЛИД!

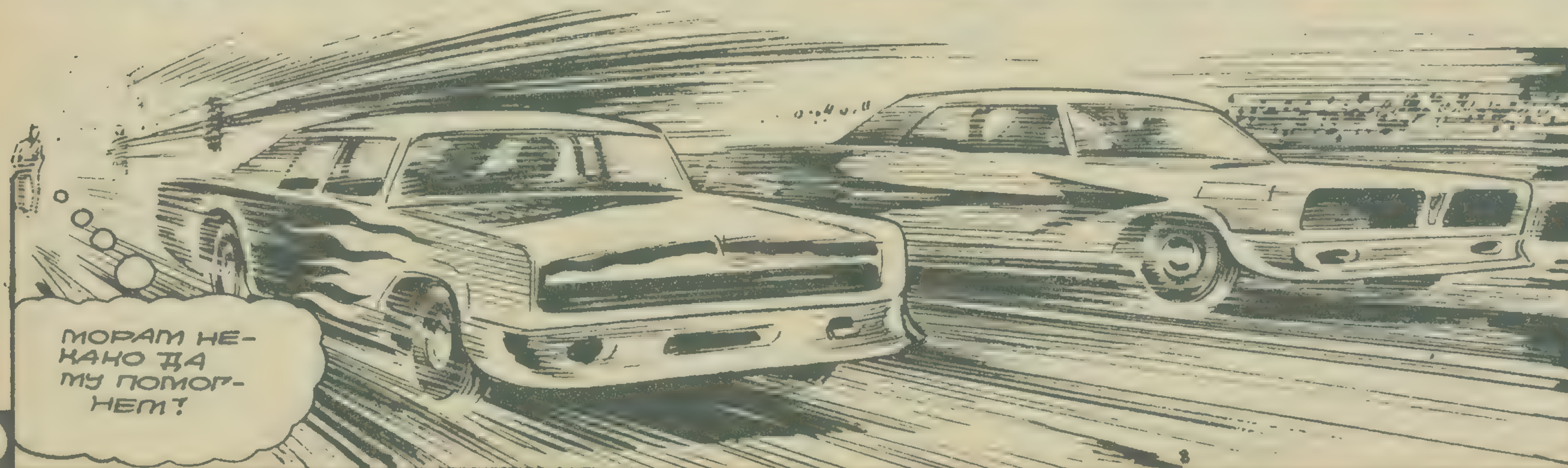
МОРАМ НЕКАКО ДА МУ ПОМОГНЕМ!

НА ОВОМ ТАКМИЧЕЊУ ЗА КУП АМЕРИКЕ НАГРАДА ЈЕ ВЕЛИКА? КАД БИХ УЧЕСТВОВАО И ПОБЕДИО, ТО БИ, ДОНЕКЛЕ РЕШИЛО НАШ ФИНАНСИЈСКИ ПРОБЛЕМ?

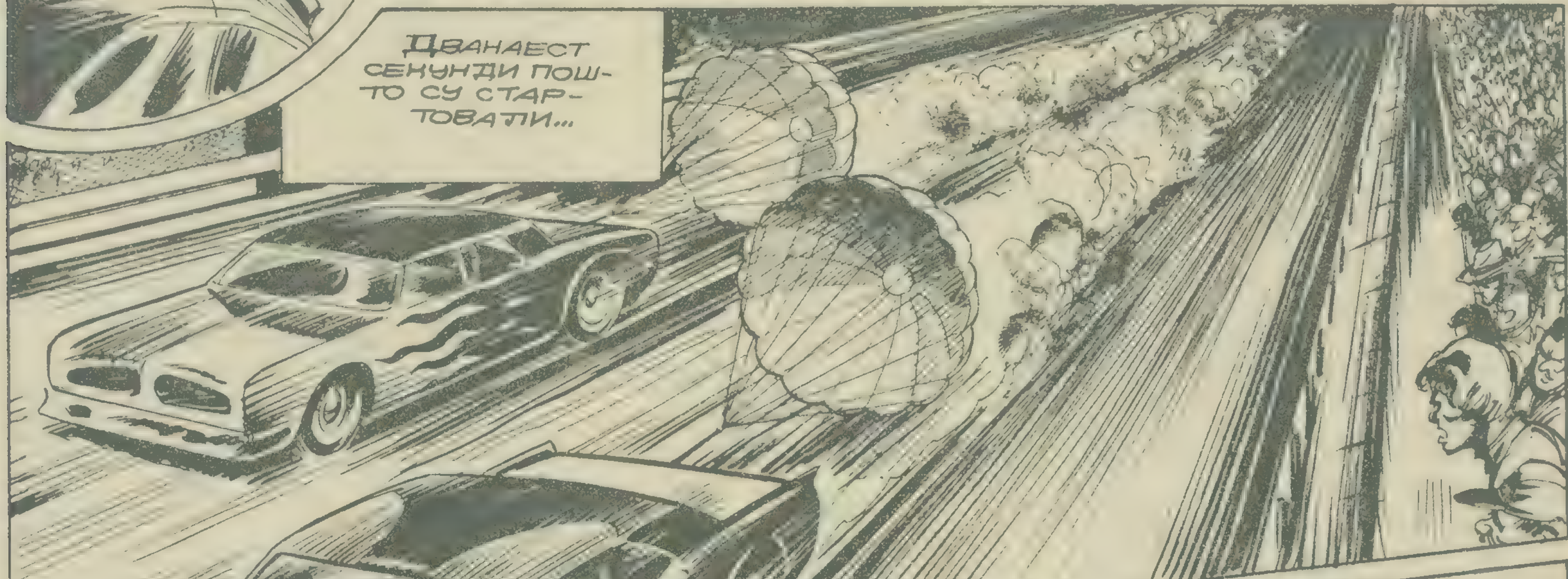
ДВАНАЕСТ СЕКУНДИ ПОШТО СУ СТАРТОВАЛИ...

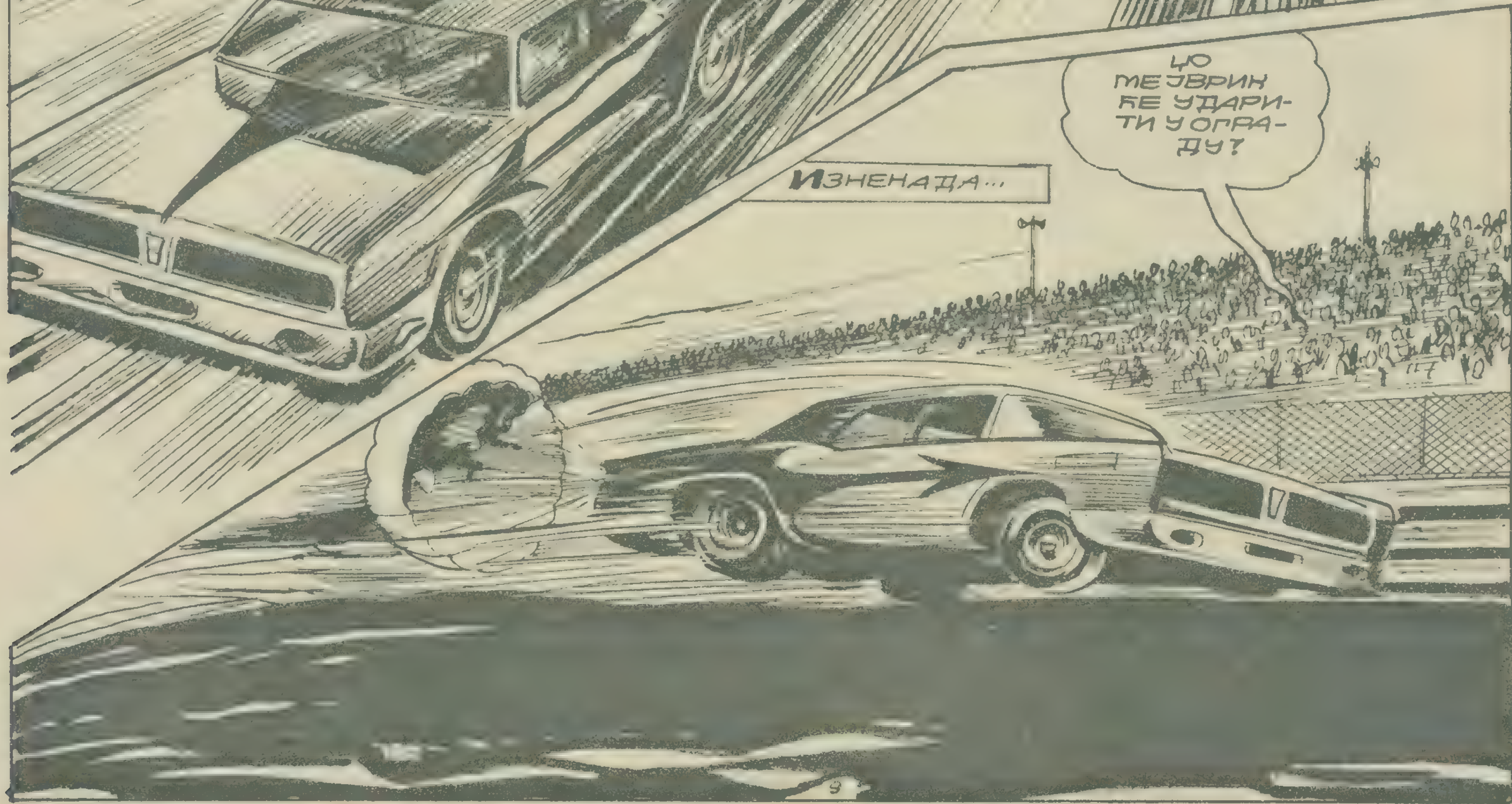
ИЗНЕНАДА...
ЏО МЕЈВРИК ЋЕ УДАРИТИ У ОГРАДУ?

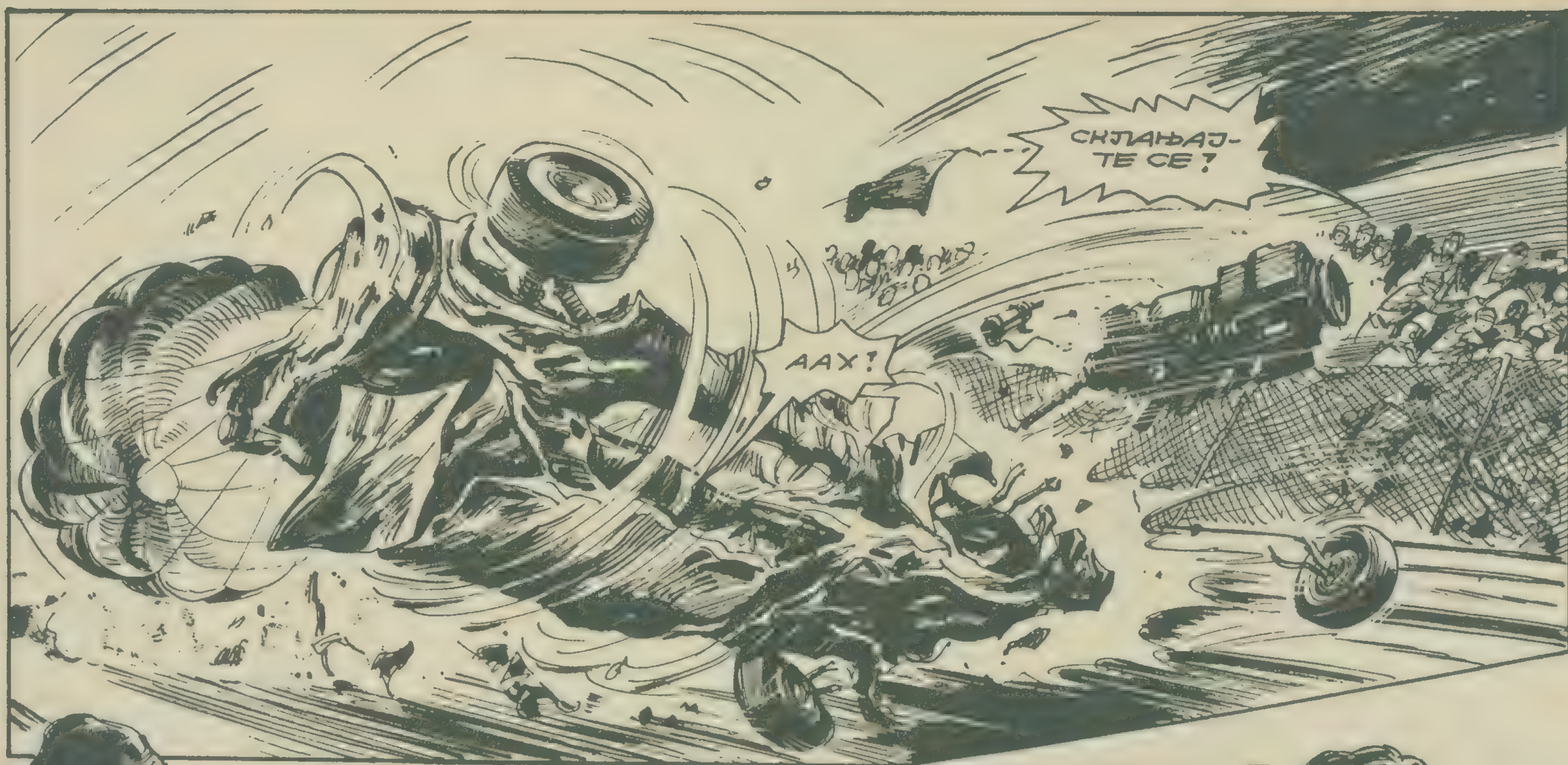
СКЛАЊАЈ-ТЕ СЕ!
ААХ!

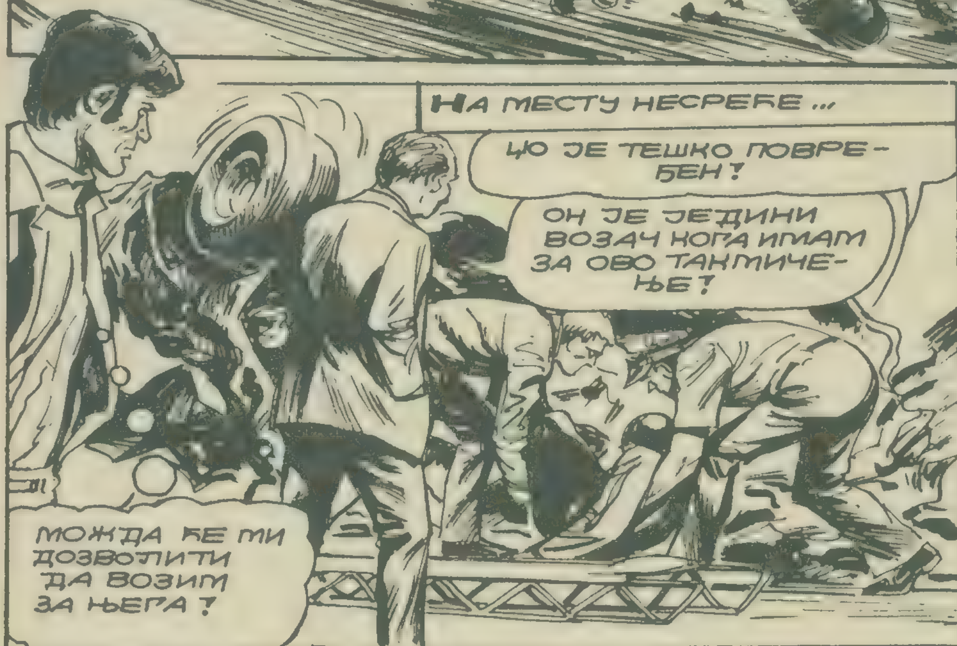
НА МЕСТУ НЕСРЕЋЕ...
ЏО ЈЕ ТЕШКО ПОВРЕ-ЂЕН!
ОН ЈЕ ЈЕДИНИ ВОЗАЧ КОГА ИМАМ ЗА ОВО ТАКМИЧЕ-ЊЕ!
МОЖДА ЋЕ МИ ДОЗВОЛИТИ ДА ВОЗИМ ЗА ЊЕГА?

БРАД ЈЕ ИЗНЕО СВОЈ СЛУЧАЈ...
НЕМАМ НИШТА ПРО-ТИВ! САМО ПАЗИ, ОВО НИЈЕ ИСТО КАО КАД ВОЗИШ ОНАЈ ТВОЈ БОЛИД!
ФОРМЕНЕ!

АНТОНИО БЕЛАРИ!
БИО СИ СЈАЈАН У БОРБИ С МОЈИМ ВОЗАЧЕМ ЛУИЂИ-ЈЕМ! КАД БИ РАДИО ЗА МЕНЕ, БИО БИ НАЈ-БОГАТИЈИ ВОЗАЧ НА СВЕТУ!

НИ СЛУЧАЈ-НО! НЕ БИХ ВОЗИО ЗА ТЕБЕ МАКАР ТИ БИО ЈЕДИ-НИ ВЛАС-НИК АУТОМО-БИЛА НА СВЕТУ! ГА-ДИШ МИ СЕ И ТИ И ОВИ ТВОЈИ БАН-ДИТИ!

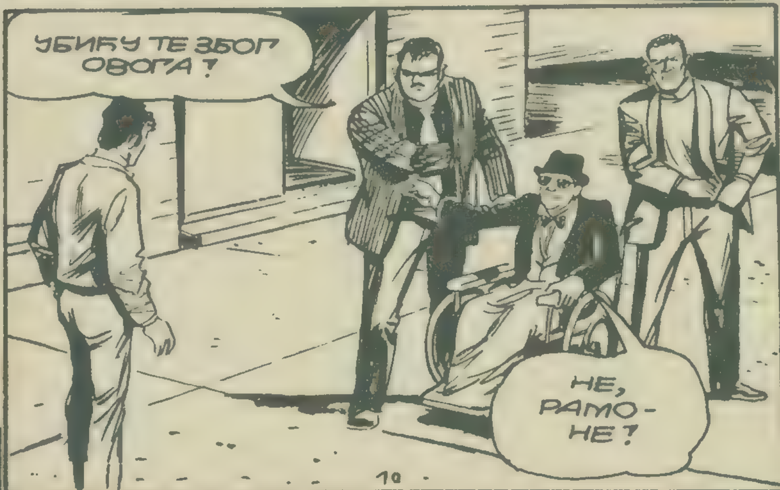
УБИЋУ ТЕ ЗБОГ ОВОГА!
НЕ, РАМО-НЕ!

СУТРАДАН, ТРЕБАЛО ЈЕ ДА БРАД НАСТУПИ...
ВОЛЕО БИХ ДА ОДУСТА-НЕШ, БРА-ДЕ!
НЕ, ХАМИШ! ПО-БЕДНИК ДОБИЈА СТО ХИЉАДА ДОЛА-РА И ЈА ЋУ БИТИ ТАЈ!
ТА-КО ЈЕ!

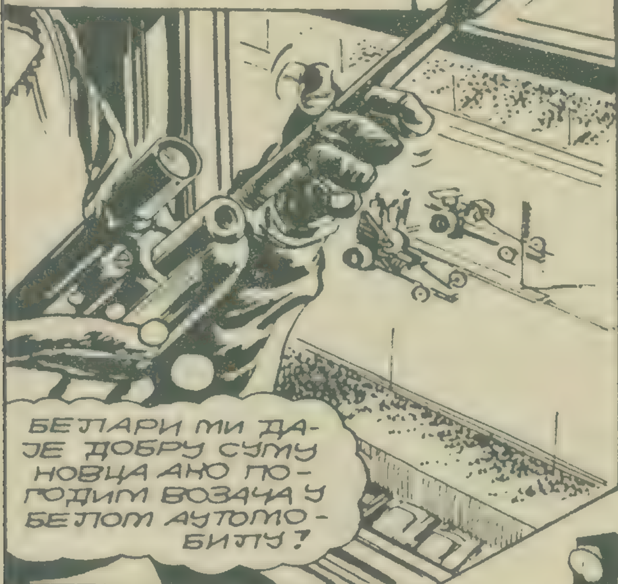
ЗА ТО ВРЕМЕ НА ДВАДЕСЕТОМ СПРАТУ СУСЕДНЕ ЗГРАДЕ...
БЕЛАРИ МИ ДАЈЕ ДОБРУ СУМУ НОВЦА АКО ПОГОДИМ ВОЗАЧА У БЕЛОМ АУТОМОБИЛУ!

БРАД ФОРМЕН НИКАДА НИЈЕ ВОЗИО ОВАКАВ БОЛИД...

...АЛИ, БИО ЈЕ РЕШЕН ДА ПОБЕДИ...

УЗ ЗАГЛУШУЈУЋУ БУКУ И ОБЛАК ДИМА...
...АУТОМОБИЛИ СТАРТОВАШЕ...

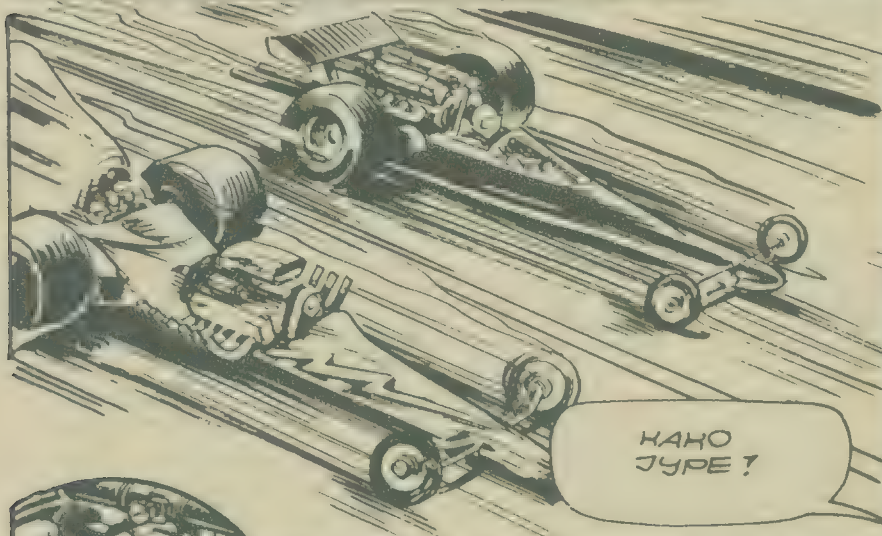
КАКО ЈУРЕ!

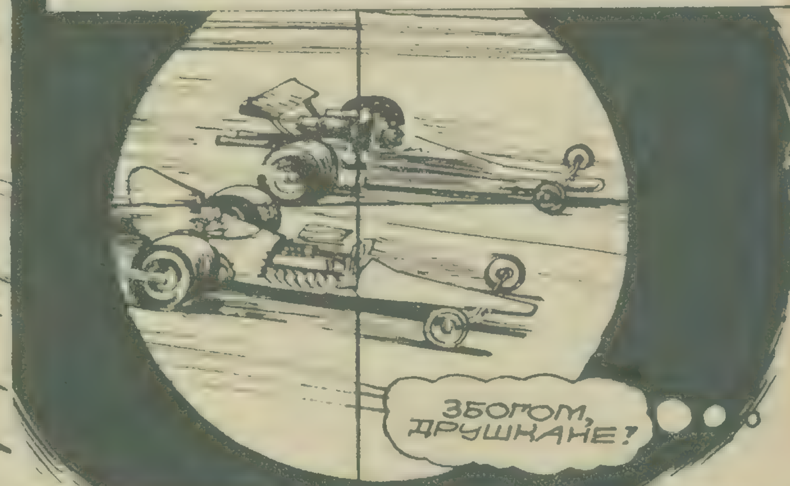
КАДА ЈЕ БРАДОВ АУТО ДОСТИГАО МАКСИМАЛНУ БРЗИНУ...
ЗБОГОМ, ДРУШКАНЕ!

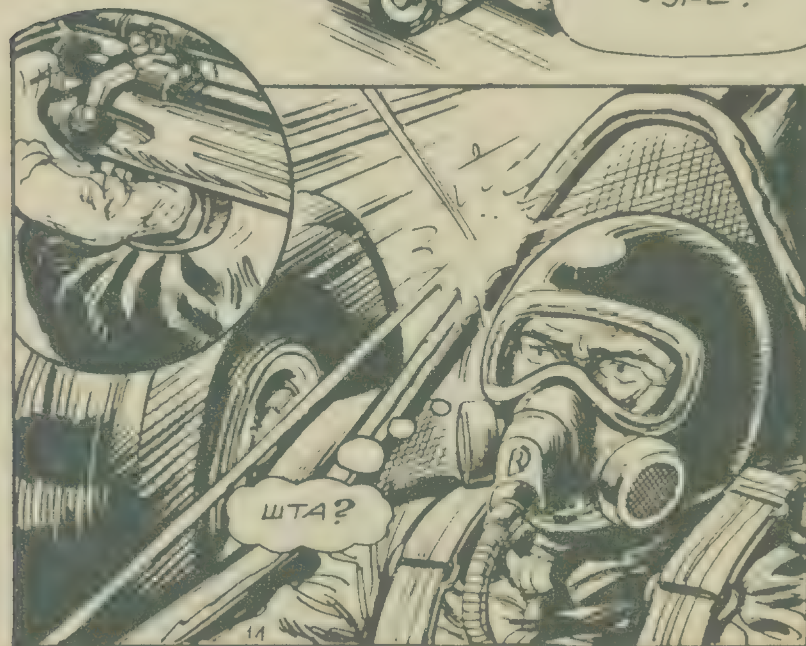
ШТА?

БРАД ЈЕ ИЗГУБИО КОНТРОЛУ...
ХЕЈ! ГЛЕДАЈ ОВОГ КАКО ВОЗИ!
А ЈА САМ ЧУО ДА ЈЕ ОН ЧУВЕНИ АУТОМОБИЛСКИ АС!

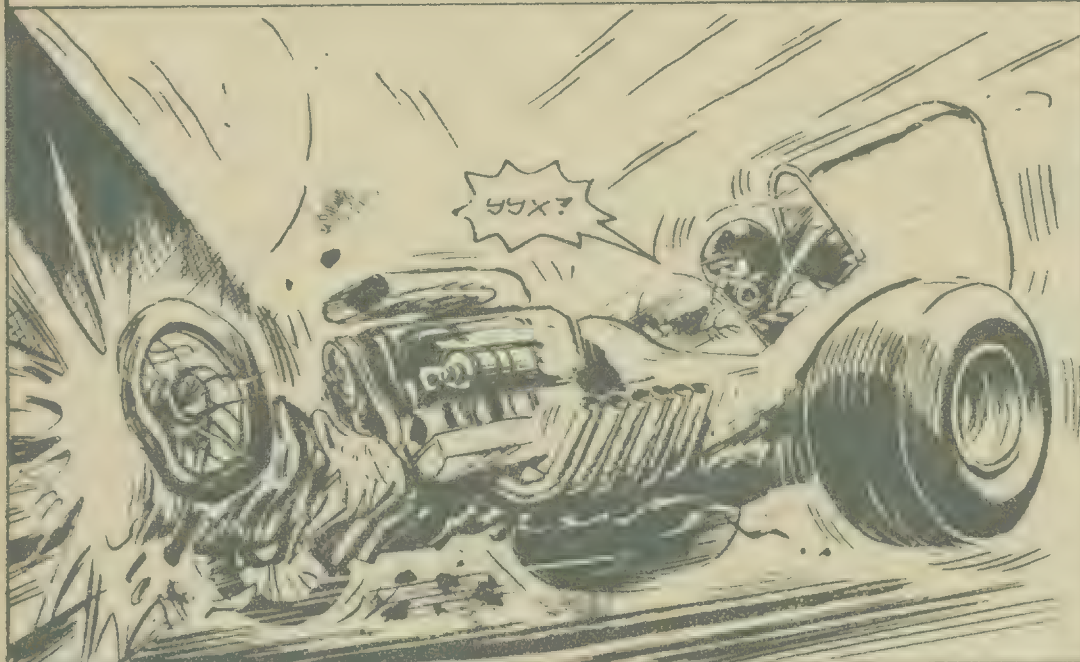
НЕПРОБОЈНО СТАКЛО СПАСЛО ЈЕ БРАДА...
УУХ!

ЖАО МИ ЈЕ, ХАМИШ! НИСАМ УСПЕО!
БРИГА МЕ! ВАЖНО ЈЕ ДА СИ ТИ ЖИВ!

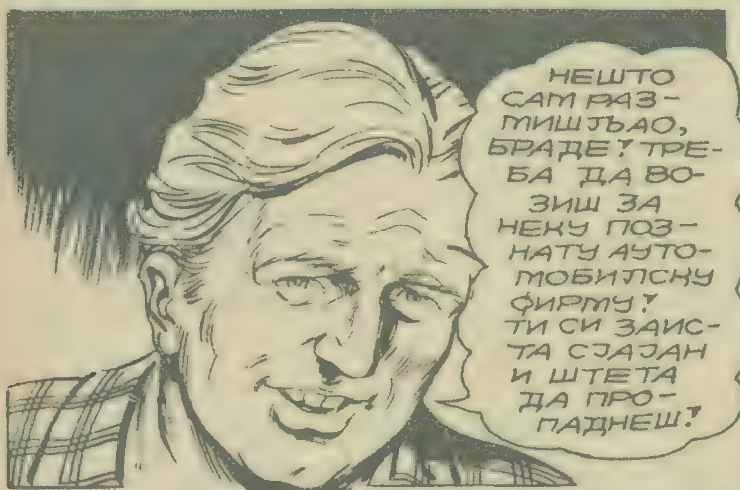
НЕШТО САМ РАЗМИШЉАО, БРАДЕ! ТРЕБА ДА ВОЗИШ ЗА НЕКУ ПОЗНАТУ АУТОМОБИЛСКУ ФИРМУ! ТИ СИ ЗАИСТА СЈАЈАН И ШТЕТА ДА ПРОПАДНЕШ!

ДА ТО ВИШЕ НИСАМ ЧУО ДА КАЖЕШ! САВ СВОЈ ИМЕТАК ПОТРОШИО СИ НА МЕНЕ! ДОШАО ЈЕ ТРЕНУТАК ДА ТИ СЕ ОДУЖИМ!
ПА, АКО СИ ТИ ТО ОДЛУЧИО...

УЧЕСТВОВАЋУ НА ТРКАМА ПУТНИЧКИХ АУТОМОБИЛА! БИЋУ ПРВИ, ВИДЕЋЕШ!
СТАРТ
МОЖДА СИ У ПРАВУ! И НА ТАЈ НАЧИН МОЖЕ ДА СЕ ЗАРАБУЈЕ НОВАЦ ДОК НЕ ПОЧНЕ СЛЕДЕЋИ СВЕТСКИ ШАМПИОНАТ!

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ НА СИЦИЛИЈИ...
ИЗНЕВЕРИО СИ МЕ, ПРИЈАТЕЉУ! АНТОНИО БЕЛАРИ НЕ ПОЗНАЈЕ НЕУСПЕХЕ!

ПУЦАЈ!
УУХ!

РАМОНЕ, ПОЗОВИ ДИНА КАЛИТА! ОН ЈЕ СКУП, АЛИ СИГУРНО ЋЕ УКЛОНИТИ ФОРМЕНА! НА СЛЕДЕ ЕМ ШАМПИОНА 1 БИЋУ ПРВИ

ЧУО СИ ПРИЧУ, КАЈИТА? ХТЕО БИХ ДА СЕ ПОБРИНЕШ ЗА ТОГ ЕНГЛЕЗА!
КОШТАЋЕ ТЕ ТО СТО ХИЉАДА ДОЛАРА, АЛИ ВЕЋ МОЖЕШ ДА ГА СМАТРАШ ПОКОЈНИМ!

ДА ПРОСЛАВИМО ОВО, МОМЦИ?
ТАКО ЈЕ БЕЈАРИ!

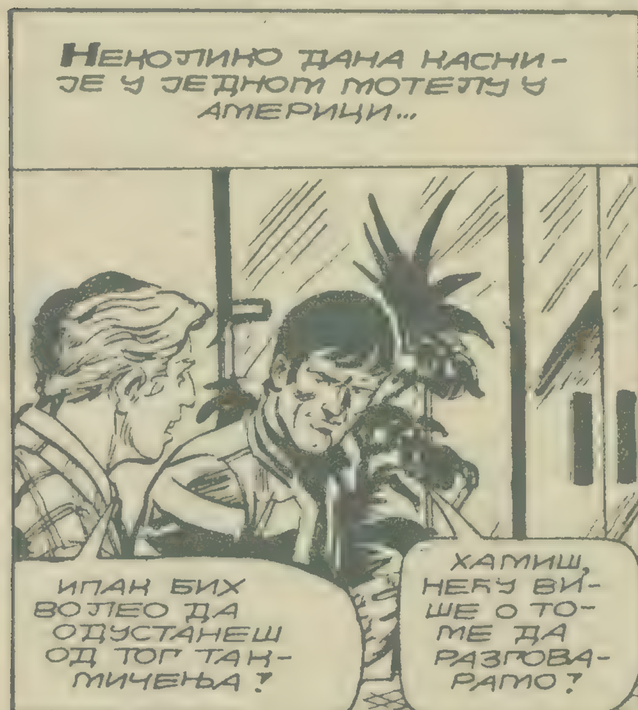
НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ У ЈЕДНОМ МОТЕЛУ У АМЕРИЦИ...
ИПАК БИХ ВОЛЕО ДА ОДУСТАНЕШ ОД ТОГ ТАКМИЧЕЊА!
ХАМИШ, НЕЋУ ВИШЕ О ТОМЕ ДА РАЗГОВАРАМО!

МОТЕЛ
ЕНО МОГ ЧОВЕКА!

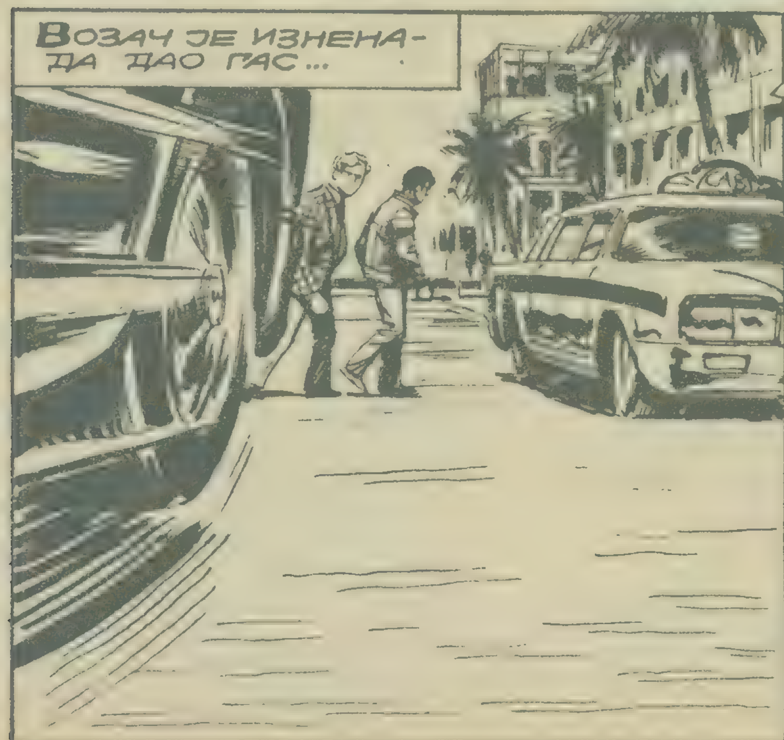
ВОЗАЧ ЈЕ ИЗНЕНАДА ДАО ГАС...
CAB

ПАЗИ, БРАДЕ! ОВАЈ ЛУДАК ИДЕ НА НАС!
CAB

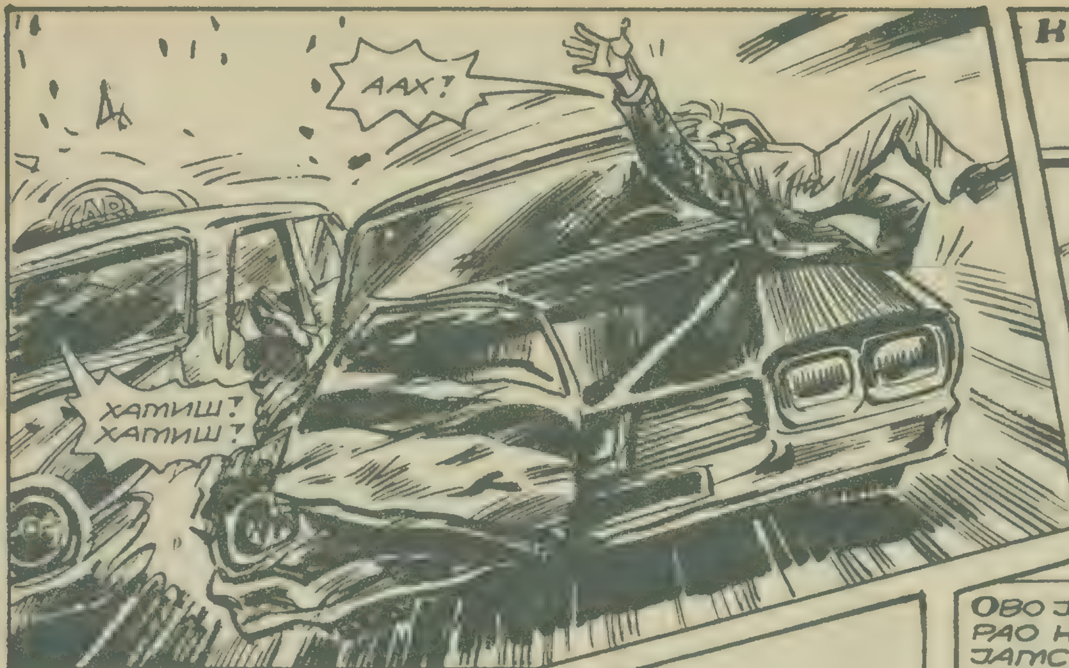
ААХ!
ХАМИШ! ХАМИШ!

КАСНИЈЕ У БОЛНИЦИ...
КО ЈЕ ОВО УЧИНИО И ЗАШТО?
МОЖДА НЕКО ДЕТЕ КОЈЕ ЈЕ УКРАЛО АУТО! ВАЖНО ЈЕ ДА НИСИ ТЕЖЕ ПОВРЕЂЕН!

МОРАМ ДА ЖУРИМ! ЧЕКА МЕ ТАКМИЧЕЊЕ И ГОМИЛА НОВЦА!
ПАЗИ КАКО ВОЗИШ!

УБРЗО, У ЈЕДНОМ БОКСУ НА ТРКАЧКОЈ СТАЗИ...
ЈЕ ЛИ ИСТИНА ДА ЗАУВЕК НАПУШТАТЕ ФОРМУЛУ ЈЕДАН?
МА, НАПИШИТЕ ШТА ВАМ СЕ СВИЂА!

ОВО ЈЕ ПОСМАТРАО КОН ВИЛИЈАМС, ЧУВЕНИ АМЕРИЧКИ АС...
ИДЕМ ДА ПОРАЗГОВАРАМ С ОВИМ УОБРАЖЕНКОМ...
СЛУШАЈ, БРАДЕ! СВЕ ВРЕМЕ ЋЕШ ГЛЕДАТИ МОЈЕ ЗАДЊЕ ТОЧКОВЕ!
ТО ЋЕМО ЈОШ ВИДЕТИ, ХВАЛИСАВЧЕ!

НИКАДА НИСАМ ВОЗИО АУТО С ЧЕЛИЧНОМ МРЕЖОМ НА ШОФЕРШАЈБНИ!
ПОБЕДНИК ОВЕ ТРКЕ ДОБИЈАО ЈЕ 75.000 ДОЛАРА. СТАРТОВАЛИ СУ ЧУВЕНИ АМЕРИЧКИ АУТОМОБИЛИ „ШЕВРОЛЕТ", „ПОНТИЈАК" И ДРУГИ...
20
17
7

БРАД СЕ УБРЗО НАШАО НА ТРЕЋЕМ МЕСТУ...
НЕ ВИДИМ КОНА!

ПОСЛЕ ТРИ КРУГА БРАД ЈЕ БИО ДРУГИ...
17
ПОКАЗАЋУ ЈА ТОМ ЕНГЛЕЗУ!

ХЕЈ, ОВО ЈЕ НАДМЕТАЊЕ ИЗМЕЂУ КОНА И БРАДА!

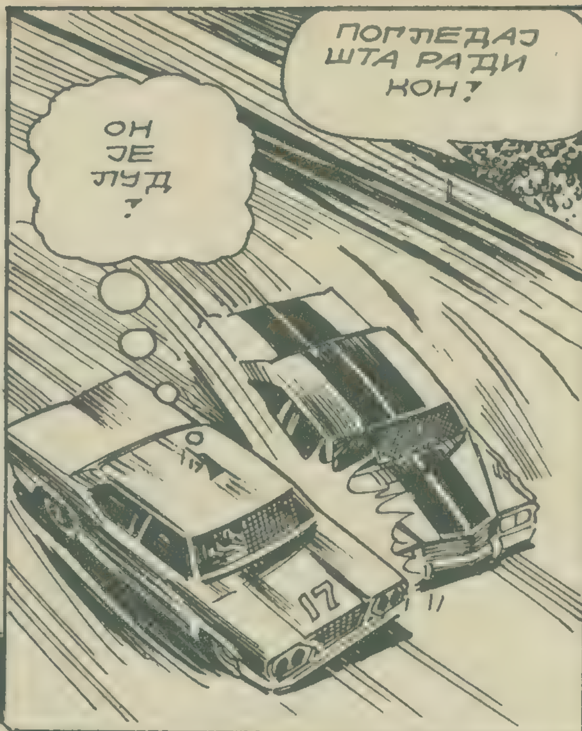
ПОГЛЕДАЈ ШТА РАДИ КОН!
ОН ЈЕ ЛУД!

При брзини од 200 км. на час...
ОДГУРНУЋЕ БРАДА!

НЕЋУ ЈОШ ДУГО ИЗДРЖАТИ ОВАКО!

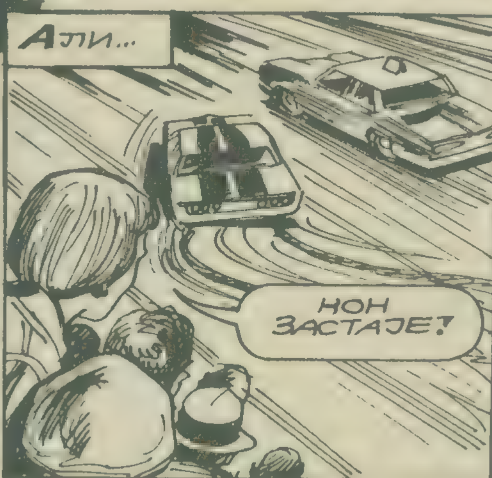
Али...
КОН ЗАСТАЈЕ!

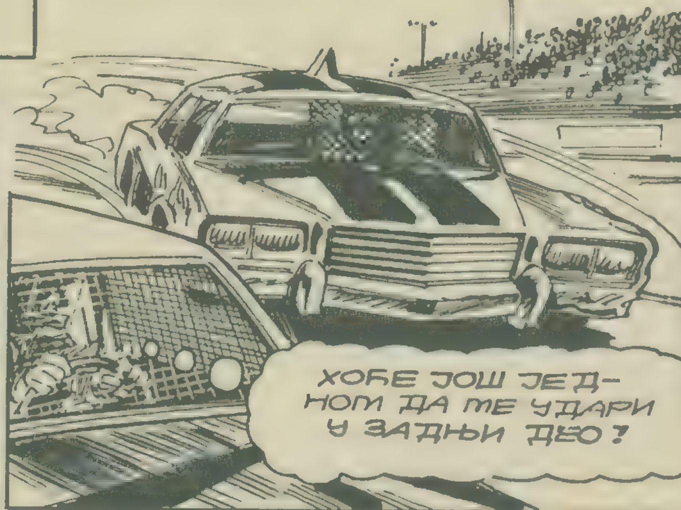
ХОЋЕ ЈОШ ЈЕДНОМ ДА ТЕ УДАРИ У ЗАДЊИ ДЕО!

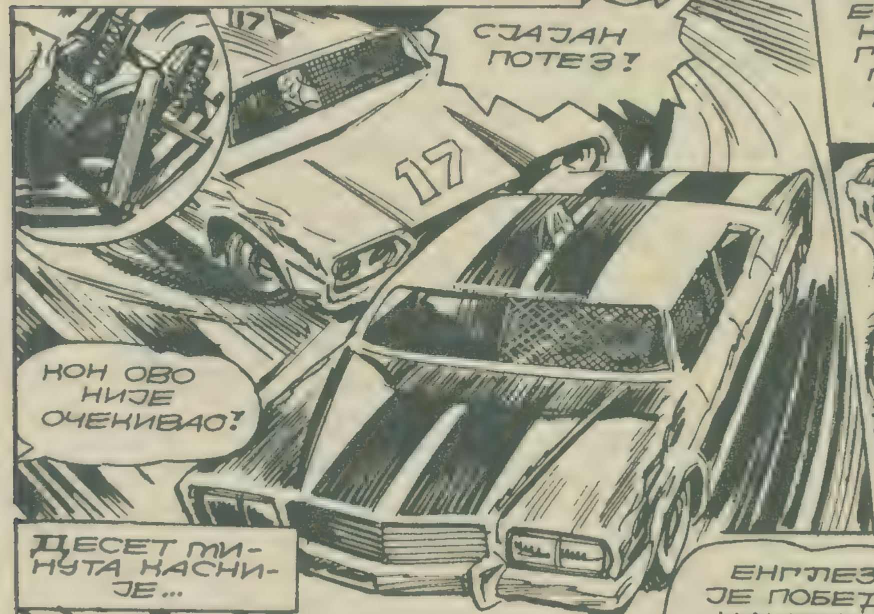
Брад је нагло прикочио...
СЈАЈАН ПОТЕЗ!
КОН ОВО НИЈЕ ОЧЕКИВАО!

Док је енглески ас грабио према циљу...
КОН ЈЕ ОВО И ЗАСЛУЖИО!
НИЈЕ МОГАО ДА ПОДНЕСЕ ПОРАЗ!

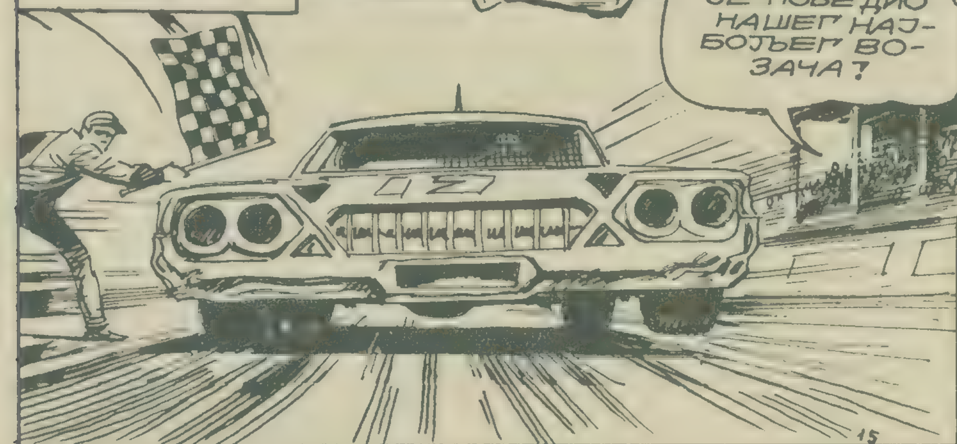
Десет минута касније...
ЕНГЛЕЗ ЈЕ ПОБЕДИО НАШЕГ НАЈБОЉЕГ ВОЗАЧА!

Брад је примио награду...
ЈОШ НЕКОЛИКО ОВАКВИХ ПОБЕДА И ХАМИШ И ЈА ЋЕМО СЕ ВРАТИТИ ФОРМУЛИ ЈЕДАН!

БРАД ФОРМЕН СЕ ОДМАХ УПУТИО У БОЛНИЦУ...
ХАЧИШ ЋЕ СЕ ОБРАДОВАТИ КАД ЧУЈЕ ДА САМ ОСВОЈИО НАГРАДУ!
ГЛЕДАЈ! ЧЕК НА 75.000 ДОЛАРА!
СЈАЈНО, БРАДЕ!
ХВАЛА, МОМЦИ! ОВО ЋЕ ПОДМИРИТИ СВЕ БОЛНИЧКЕ ТРОШКОВЕ!
ИЗГЛЕДА ДА СМО ОПЕТ БЕЗ ДИНАРА!

ПОШТО СУ НАПУСТИЛИ БОЛНИЦУ...
ДЕРБИ ДО УНИШТЕЊА
ЕНО РЕШЕЊА СВИХ НАШИХ ПРОБЛЕМА!
ЛУД СИ!

ДИНО КАЛИТА НИЈЕ ИСПУШТАО БРАДА ИЗ ВИДА...
ТАКМИ
ТО ТЕ ЗАНИМА, БРАДЕ! У РЕДУ, ВИДИМО СЕ СУТРА УВЕЧЕ!

НА ДАН НЕОБИЧНОГ ТАКМИЧЕЊА...
ШТА СЕ ТО ТАМО ДОГАЂА?
ПРЕДТАКМИЧЕЊЕ! АМЕРИКАНАЦ ДИСОН ПРЕСКАЧЕ ПЕТНАЕСТ АУТОБУСА НА МОТОРУ!

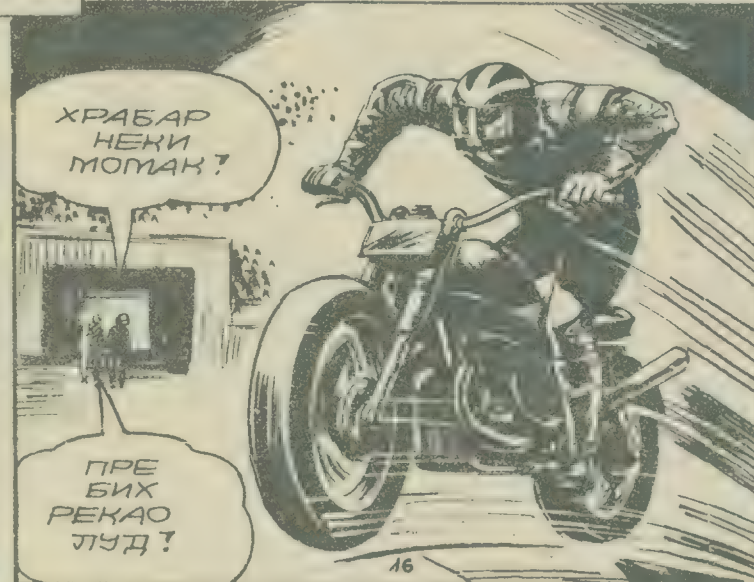
ХРАБАР НЕКИ МОМАК!
ПРЕ БИХ РЕКАО ЛУД!
16

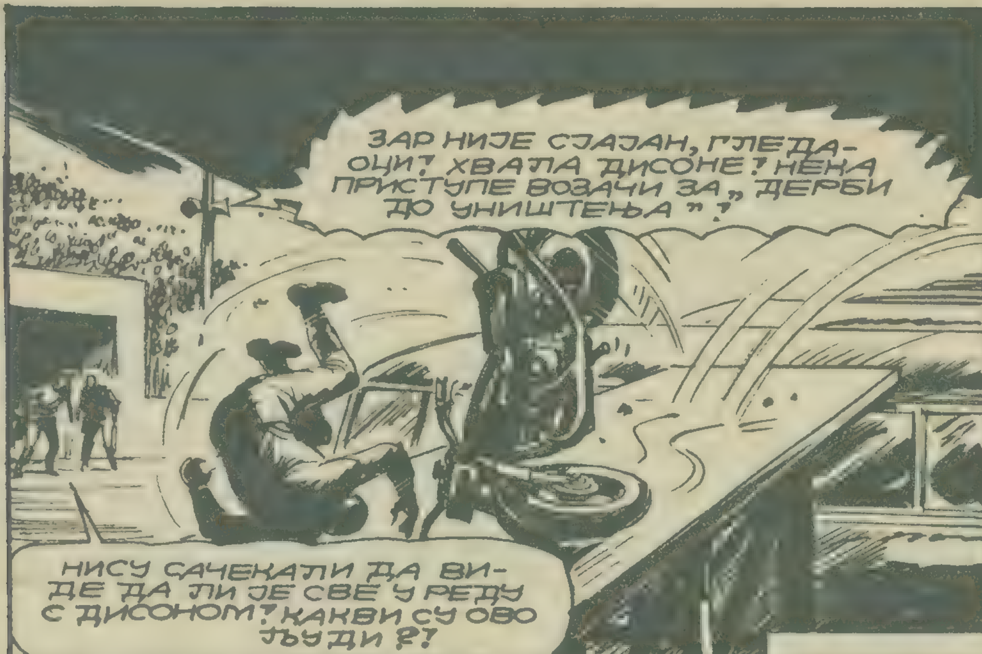
ЗАР НИЈЕ СЈАЈАН, ГЛЕДАОЦИ? ХВАТА ДИСОНЕ! НЕКА ПРИСТУПЕ ВОЗАЧИ ЗА „ДЕРБИ ДО УНИШТЕЊА"?
НИСУ САЧЕКАЛИ ДА ВИДЕ ДА ЛИ ЈЕ СВЕ У РЕДУ С ДИСОНОМ? КАКВИ СУ ОВО ЉУДИ?!

НА ЗБОРНОМ МЕСТУ...
ОВАКО НЕШТО ЈОШ НИСИ ВИДЕО, ДРУШКАНЕ?
САМО ДА НЕ БУДЕМ ПОВРЕЂЕН, ИНАЧЕ ПРОПАДЕ МОЈЕ УЧЕСТВОВАЊЕ НА СВЕТСКОМ ПРВЕНСТВУ ЗА 77. ГОДИНУ У ФОРМУЛИ ЈЕДАН!

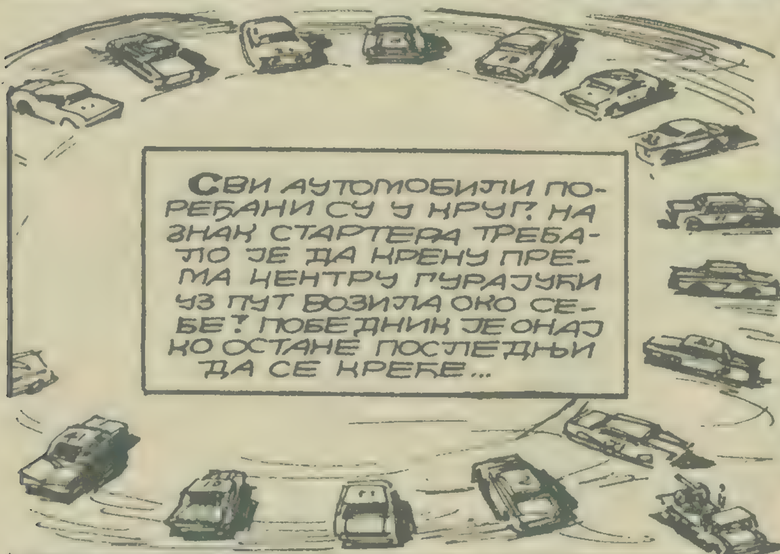
СВИ АУТОМОБИЛИ ПОРЕЂАНИ СУ У КРУГ! НА ЗНАК СТАРТЕРА ТРЕБАЛО ЈЕ ДА КРЕНУ ПРЕМА ЦЕНТРУ ГУРАЈУЋИ УЗ ПУТ ВОЗИЛА ОКО СЕБЕ! ПОБЕДНИК ЈЕ ОНАЈ КО ОСТАНЕ ПОСЛЕДЊИ ДА СЕ КРЕЋЕ...

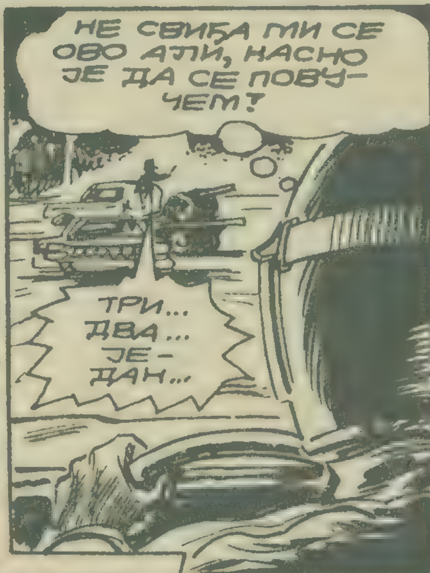
НЕ СВИЂА МИ СЕ ОВО АЛИ, ЈАСНО ЈЕ ДА СЕ ПОВУЧЕМ!
ТРИ... ДВА... ЈЕДАН...

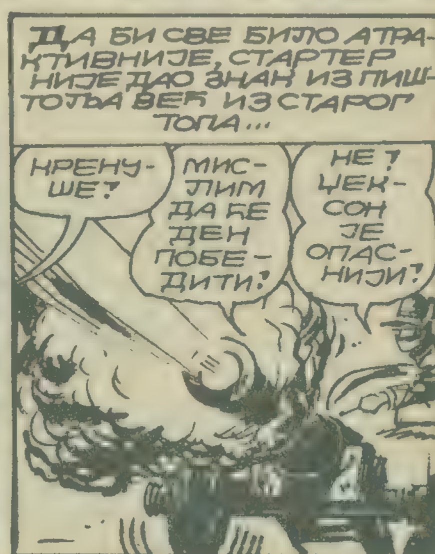
ДА БИ СВЕ БИЛО АТРАКТИВНИЈЕ, СТАРТЕР НИЈЕ ДАО ЗНАК ИЗ ПИШТОЉА ВЕЋ ИЗ СТАРОГ ТОПА...
КРЕНУШЕ!
МИСЛИМ ДА ЋЕ ДЕН ПОБЕДИТИ!
НЕ! ЏЕКСОН ЈЕ ОПАСНИЈИ!

ДВА ВОЗАЧА ЈУРНУШЕ ПРЕМА БРАДУ...
МОЈА ЈЕДИНА ШАНСА ЈЕ ДА...

...ДАМ ГАС!

ЗА ДЛАКУ ЈЕ ИЗБЕГАО СУДАР...
УСПЕО САМ!

ДРУГА ДВОЈИЦА НИСУ...
AAX!
AAJ!

БРАД ЈЕ ПОТРАЖИО ЧИСТ ПРОСТОР...
ФОРМЕН СЕ ЛЕПО ИЗВУКАО, АЛИ ЈА ЋУ ГА МАЛО РАЗДРМАТИ!
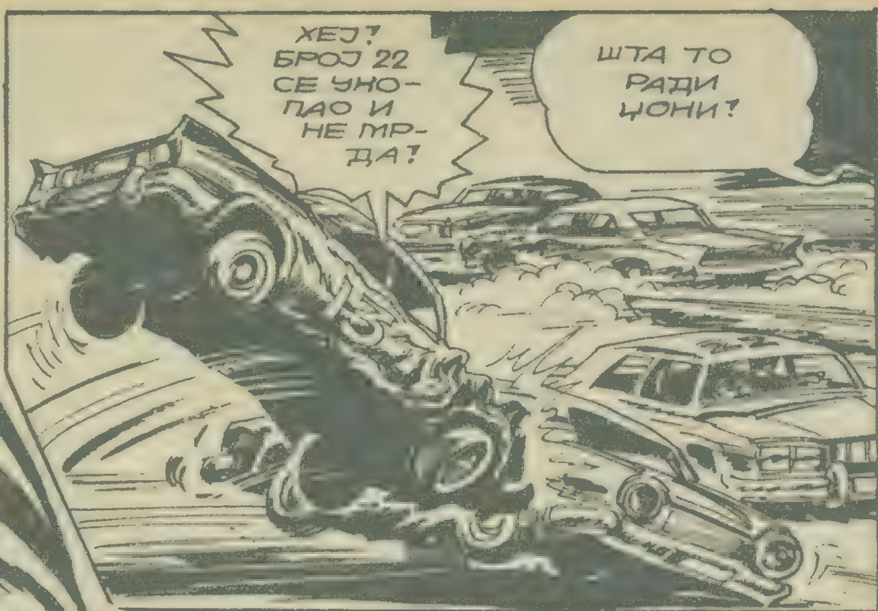
ХЕЈ! БРОЈ 22 СЕ УКОПАО И НЕ МРДА!
ШТА ТО РАДИ ЏОНИ?
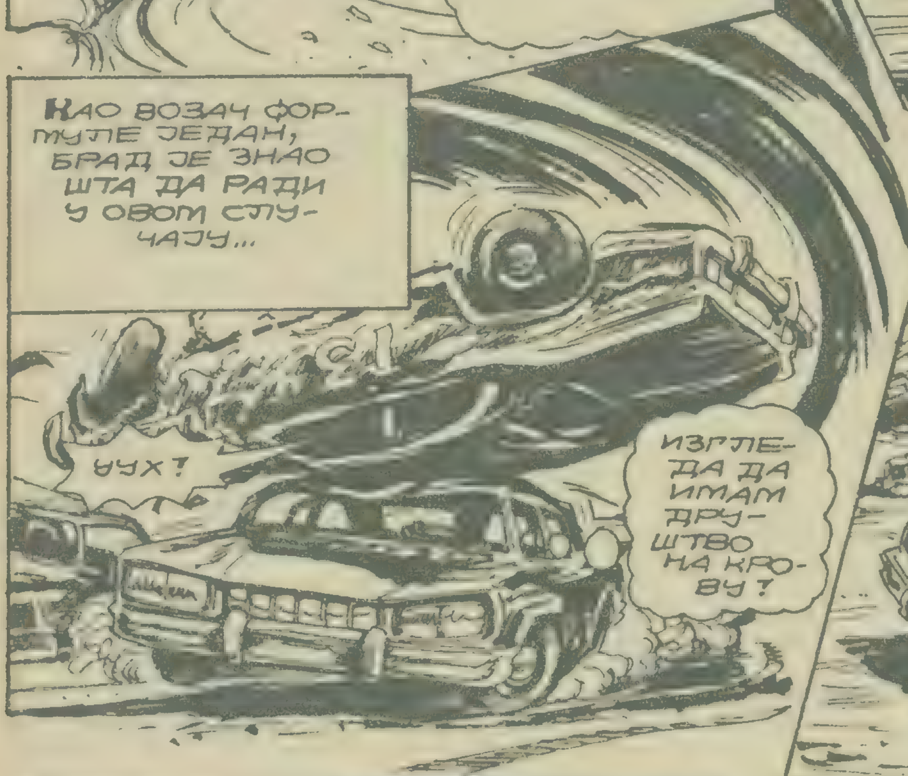
КАО ВОЗАЧ ФОРМУЛЕ ЈЕДАН, БРАД ЈЕ ЗНАО ШТА ДА РАДИ У ОВОМ СЛУЧАЈУ...
УУХ!
ИЗГЛЕДА ДА ИМАМ ДРУШТВО НА КРОВУ!

ЛАКО СЕ ОСЛОБОДИО ВОЗАЧА С БРОЈЕМ ТРИНАЕСТ...
ЗБОГОМ, ПРИЈАТЕЉУ!
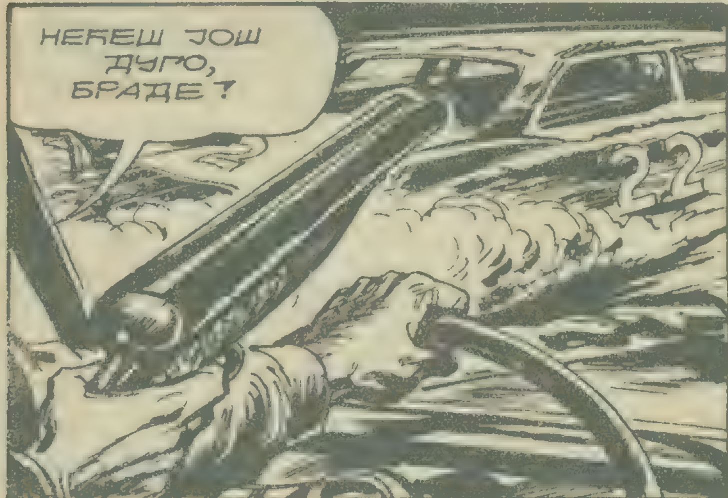
НЕЋЕШ ЈОШ ДУГО, БРАДЕ!
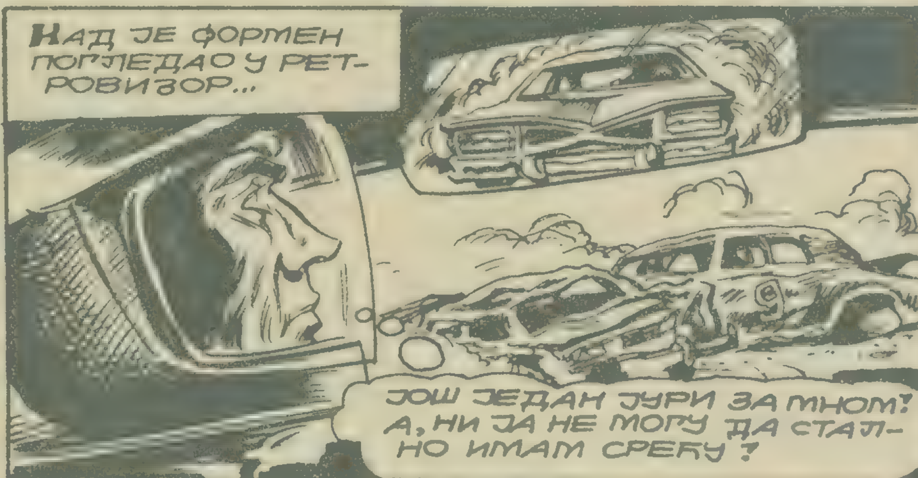
КАД ЈЕ ФОРМЕН ПОГЛЕДАО У РЕТРОВИЗОР...
ЈОШ ЈЕДАН ЈУРИ ЗА МНОМ! А, НИ ЈА НЕ МОГУ ДА СТАЛНО ИМАМ СРЕЋУ!
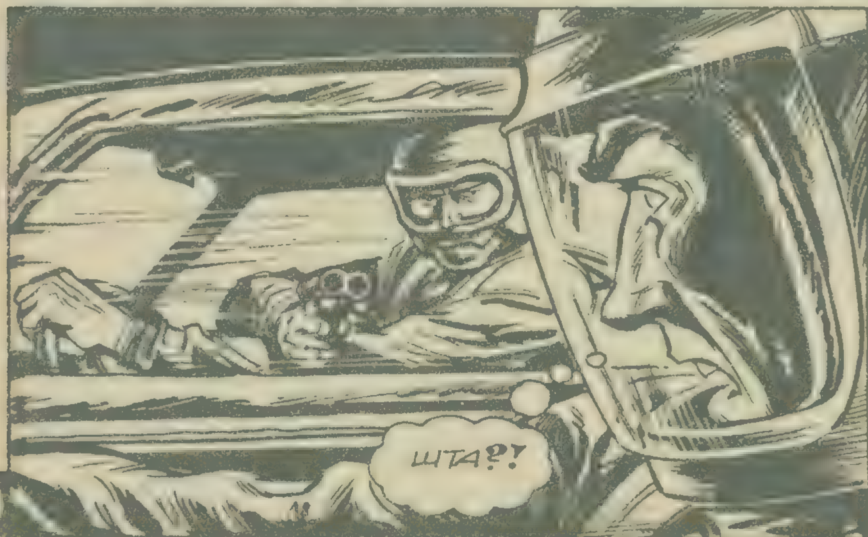
ШТА?!
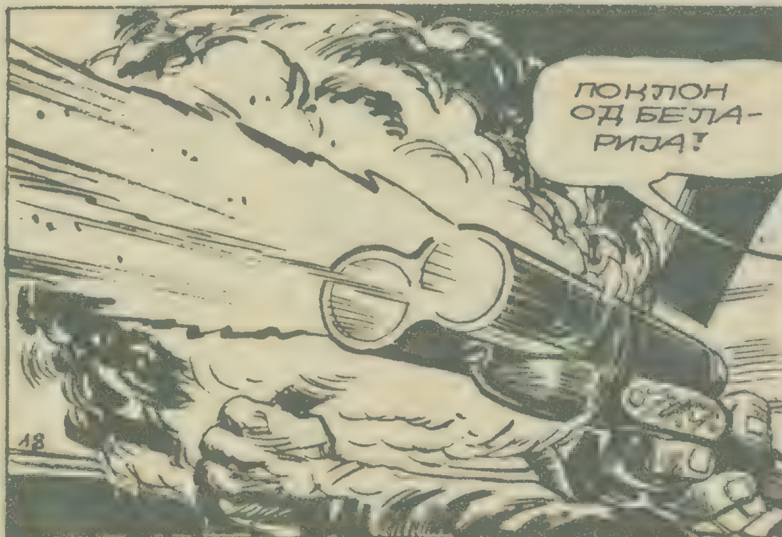
ПОКЛОН ОД БЕЛАРИЈА!

СВЕ ДО ОВОГ ТРЕНУТКА БРАД ФОРМЕН НИЈЕ ЗНАО ЗА ОСВЕТУ СВОГ НАЈВЕЋЕГ НЕПРИЈАТЕЉА...

ОВОГ ПУТА МИ НЕЋЕШ УМАЋИ!

СТО МУ МУЊА!

СВИЂА МИ СЕ ОВАКВО ТАКМИЧЕЊЕ! ТОЛИКО НЕПРЕДВИЂЕНИХ СТВАРИ СЕ ДОГАЂА!

ДИНО КАЛИТА НИЈЕ ПОГОДИО БРАДА И САД ЈЕ И САМ ИМАО ПРОБЛЕМА...

ААЈ!

ПОРЕД СВЕГА, НЕКО ЈОШ ХОЋЕ И ДА МЕ УБИЈЕ!

ХАМИШ ЈЕ СВЕ ОВО НАПЕТО ПОСМАТРАО...

АУТОМОБИЛ С БРОЈЕМ 22 САДА ЋЕ СЕ СУОЧИТИ С НАЈБОЉИМ ВОЗАЧЕМ АМЕРИКЕ!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ БРАДОВ АУТОМОБИЛ ТЕШКО ОШТЕЋЕН!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ТРИК УСПЕТИ!

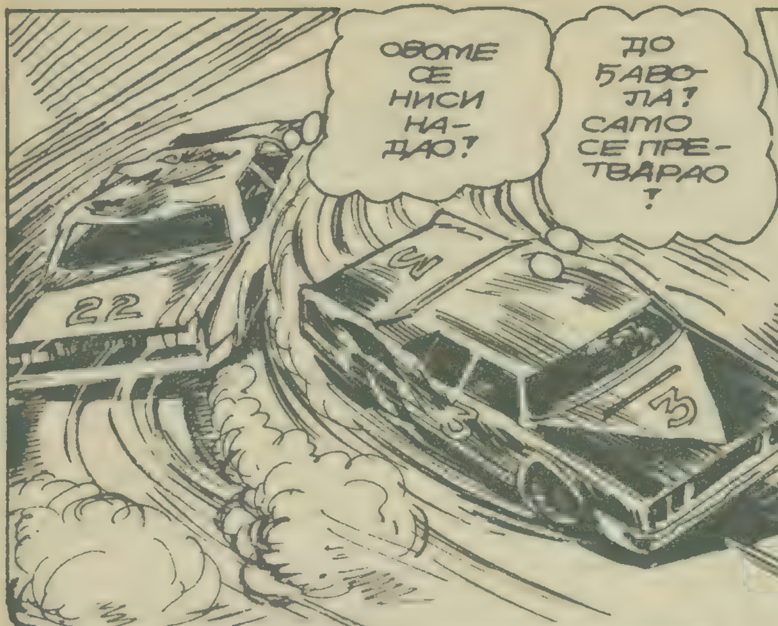

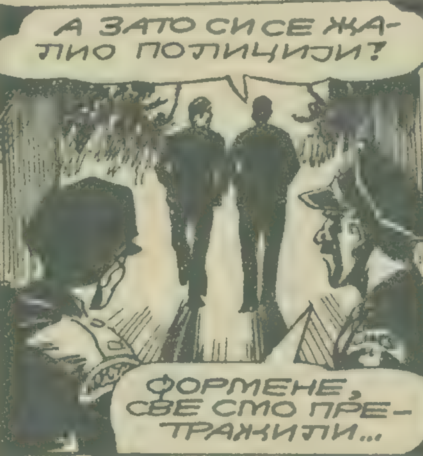

КРАЈ ЕПИЗОДЕ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ
комплетан стрип:

ЏЕПНА АРМИЈА

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ПАС КОЈИ СВЕТЛИ

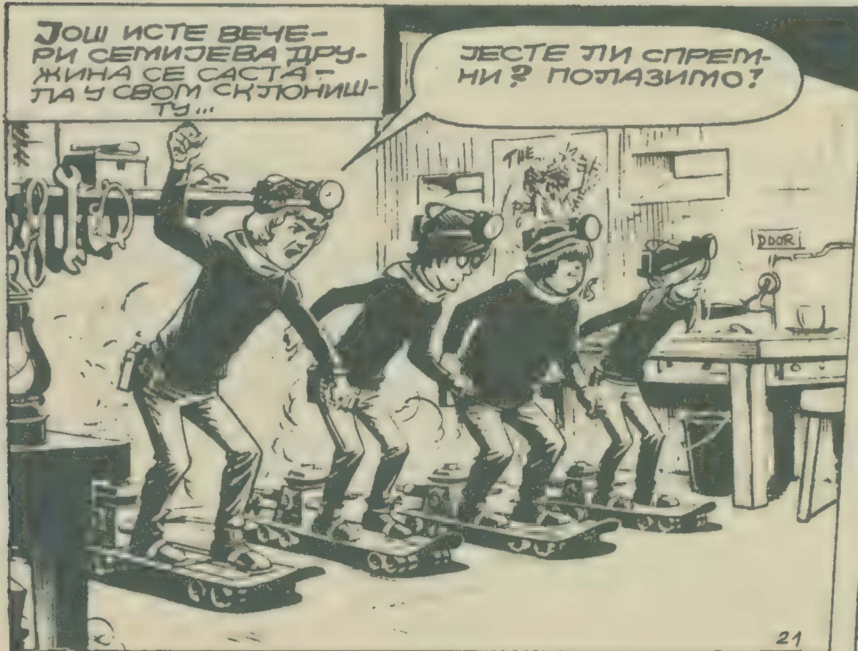

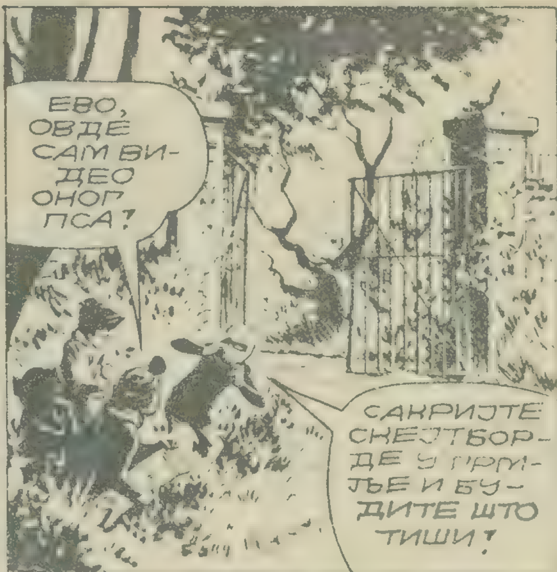
ЕВО, ОВДЕ САМ ВИДЕО ОНОГ ПСА!
САКРИЈТЕ СКЕЈТБОРДЕ У ГРМЉЕ И БУДИТЕ ШТО ТИШИ!

РЕКАО БИХ ДА ГОРИ СВЕТЛОСТ У ОНОЈ НАПУШТЕНОЈ КУЋИ!
ХЕЈ! ПАЗИТЕ!

АААЈ! ТО ... ТО ЈЕ ОНАЈ ПАС!
ГРРРРР!

АВ! АВ!

ИЗГУБИО СЕ! РЕКАО БИХ ДА ЈЕ ОВО ОБИЧАН ПАС ПРЕМАЗАН ФОСФОРЕСЦЕНТНОМ БОЈОМ!
И ЈА ТО МИСЛИМ! ЧЕКАЈТЕ МЕ ОВДЕ! ИДЕМ ДО НАШЕГ СКЛОНИШТА!

БИЛИ СЕ УБРЗО ВРАТИО...
ОВОМ МРЕЖОМ УХВАТИЋЕМО ПСА!
АКО ЈЕ ТО УОПШТЕ МОГУЋЕ!

ЕВО ГА, ДОЛАЗИ! ДРЖИТЕ МРЕЖУ ЧВРСТО!

САДА!
ГРРРР!

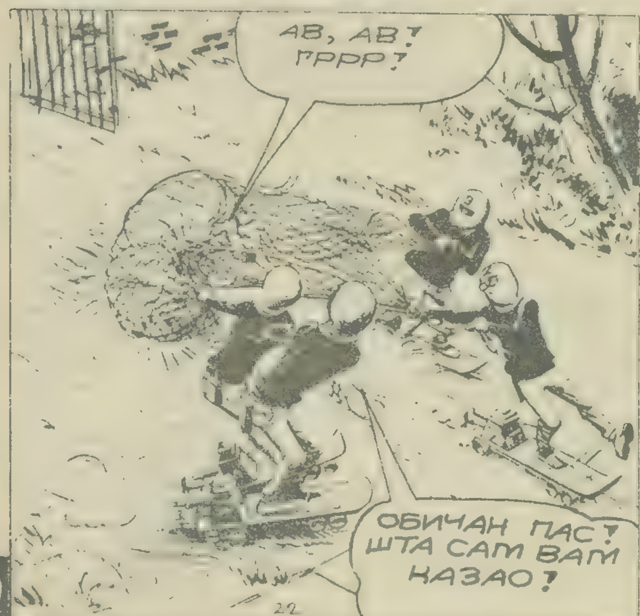
АВ, АВ! ГРРР!
ОБИЧАН ПАС! ШТА САМ ВАМ КАЗАО!

МОЖЕМО СЛОБОДНО ДА ГА ПУСТИМО! ЈА ИДЕМ У КУЋУ, А ВИ СТРАЖАРИТЕ!

КО... КО ЈЕ ТО?

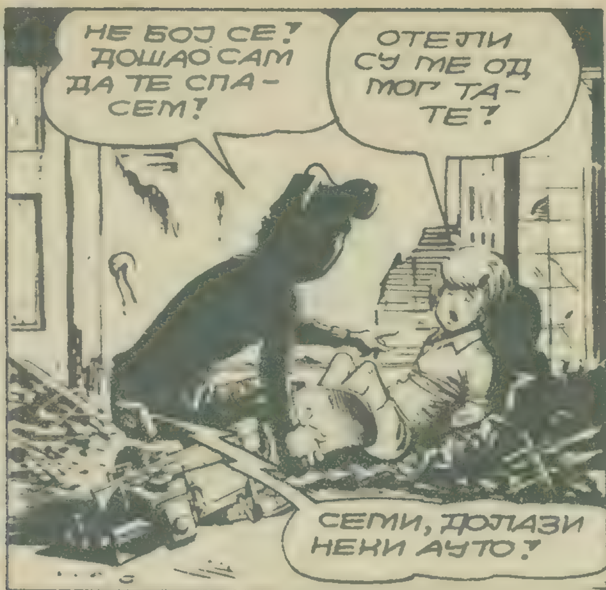
НЕ БОЈ СЕ! ДОШАО САМ ДА ТЕ СПАСЕМ!
ОТЕЛИ СУ МЕ ОД МОГ ТАТЕ!
СЕМИ, ДОЛАЗИ НЕКИ АУТО!

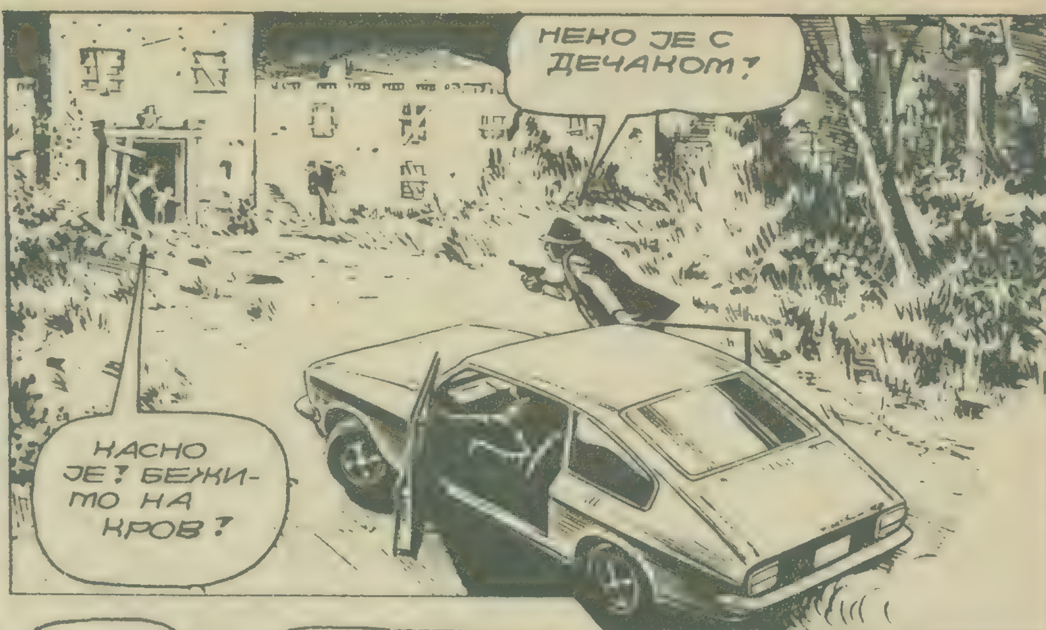
НЕКО ЈЕ С ДЕЧАКОМ!
КАСНО ЈЕ! БЕЖИМО НА КРОВ!

НА КРОВУ...
СКЕЈТБОРД ЈЕ МОЈ ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ!
НЕ ПУЦАЈ! МОГАО БИ ДА ПОГОДИШ ДЕЧАКА!

СТОЈ!
САМО СЕ ПРИПИЈ ЧВРСТО УЗ МЕНЕ!

ПОВЛАЧЕЊЕ! ПУНОМ БРЗИНОМ ПРЕМА ЈЕЗЕРУ!

ЗА ПЕТАМА СУ НАМ!
СКРЕНИТЕ ЛЕВО!

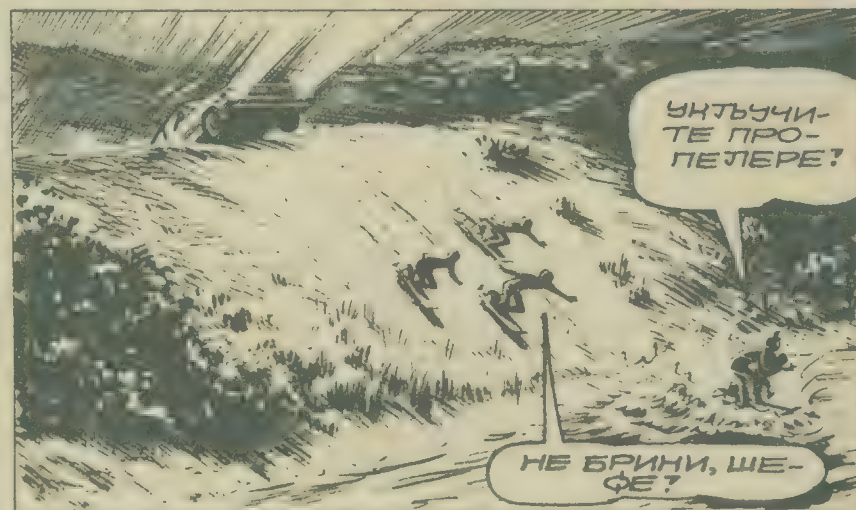
УКЉУЧИТЕ ПРОПЕЛЕРЕ!
НЕ БРИНИ, ШЕФЕ!

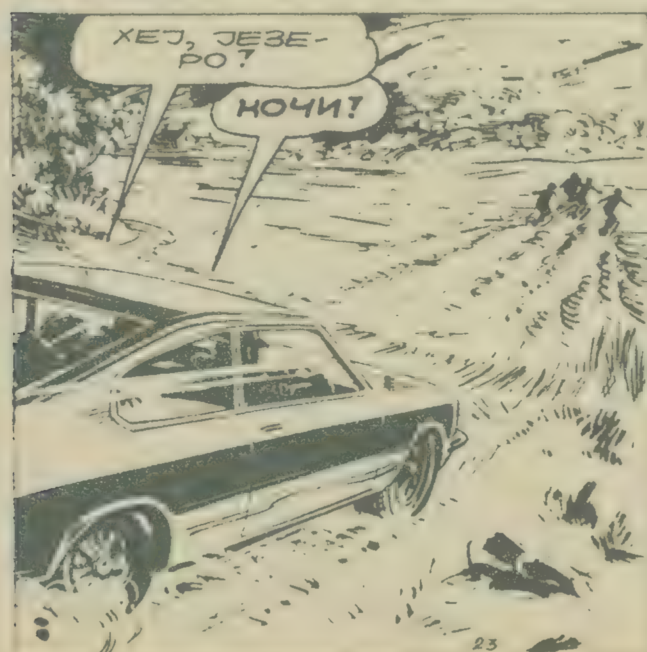
ХЕЈ, ЈЕЗЕРО!
КОЧИ!

УПОМООЋ!
САД ЋЕМО ЈАВИТИ ТАТИ ДА ДОЂЕ ДА ИХ ПОКУПИ!

МАЛО КАСНИЈЕ У ПОЛИЦИЈСКОЈ СТАНИЦИ...
ЧЕТВОРИЦА НА СКЕЈТБОРДИМА СУ ТЕ СПАСЛА? ТО ЈЕ ОПЕТ ОНА ТАЈНА ДРУЖИНА!
КРАЈ

ШАЦА УБАВИЋ:
ШИШАРКЕ

НИШТА ЛЕПШЕ ОД ОДМОРА У ПРИРОДИ!
ДУМ!
МИШКО!
ИЗВИНИ, ЧЈО! НИСАМ ХТЕО!
И ДА ТЕ НИСАМ ВИДЕО ДА СЕ ИГРАШ КАМЕЊЕМ!
ДОБРО, А ЧИМЕ ДА СЕ ИГРАМ?
БЕРИ ШИШАРКЕ!
ДОБРО МЕ ЈЕ ТРЕСНУО!
ДА ВИДИМ ХОЋУ Л' НАЈЗАД МОЋИ ДА ДРЕМНЕМ!
КАСНИЈЕ...
ПОГЛЕДАЈ КОЛИКО ШИШАРКИ!
СЈАЈНО, МИШКО!
ДА ИХ ПРЕБАЦИМО У АУТО ...
НЕ! ИМАМ БОЉУ ИДЕЈУ! ШТО ДА ВУЧЕМО ТОЛИКЕ ШИШАРКЕ! ИЗВАДИЋЕМО СЕМЕ ОВДЕ
... А ОНДА ЋЕМО ГА ЗАСАДИТИ У НАШОЈ БАШТИ!
ДУМ ДУМ ДУМ
ИМАЋЕМО НАЈЛЕПШИ ВРТ У ГРАДУ!
БУУМ!
ХЕЈ! ПОЖАР!
„ИЗЛЕТНИЦИ НАИШЛИ НА ГРАНАТУ У ОБЛИКУ ШИШАРКЕ..."
МИШКО! ШАЦО! КАКО ТО ИЗГЛЕДАТЕ?
ЗА СВЕ ЈЕ ОН КРИВ, МАМА!
ШТО ЈА? ТИ СИ СКУПЉАО ШИШАРКЕ!
КРАЈ

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

АУУ! КАКВА СТРАШНА НЕПОГО-ДА!
ИЗГЛЕДА К'О ВАТРО-МЕТ!

КОЛИКО ЈЕ САТИ?
ПОЈМА НЕМАМ... ЗА ВРЕМЕ НЕПОГО-ДЕ СВИ ЧАСОВНИ-ЦИ СУ СТАЛИ!

КАКО ЋЕМО ОНДА ДА ЗНАМО ВРЕМЕ?
ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН СИГУ-РАН НАЧИН!

АЛО, ПЕРО! МОРАМ СМЕСТА ДА ТЕ ВИ-ДИМ!
ВАЖИ!

ЕВО МЕ, ПРИЈАТЕ-ЉУ МОЈ СТАРИ!
ПЕРО, КОЈЕ ЈЕ ДОБА ДАНА?
© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

ДВА САТА И ЧЕТИРИ МИНУТА ДО РУЧКА!
12-25

!
?
ЧЕТИРИ МИ-НУТА ДО ДЕСЕТ, БАКО!
ПЕРИН СТОМАК НИКАД НЕ ПОГРЕ-ШИ!
?
!
BUD SAGENDORF

НА КРАЈУ ЗМАЈЕВОГ П

До тада најгледанији филм „Моје песме, моји снови“ донео је приход од 800.000 долара. Међутим, „Кинеска веза“, снимљена 1972. године, унела је у касе власника биоскопа и продуцената много више — три милиона долара. Карте од два долара продаване су по — 45!

Изгледало је да Брус Ли није морао да брине за будућност. Брзо се обогатио. Увидео је то и Рун Рун Шо, продуцент с којим је у млађим данима снимио двадесетак филмова. Међутим, Ли је сада био везан уговором за Рејмонда Чоуа. Основали су и заједничку компанију „Голден Харвест“. Иако му је Шо нудио уговор на којем ће сам уписати суму, Брус је остао веран Чоу. Овај му је, заузврат, уместо 250.000 по филму плаћао 400.000 долара.

»Мали змај« у несвестици

Тржиште Далеког истока било му је под ногама. Одлучио је да срећу окуша и у Европи, пошто му то није пошло за руком у Америци. Стигао је и римску Ћинећиту, где се за њега заинтересовао и велики продуцент Карло Понти.

Сам је написао сценарио за филм „На змајевом путу“, играо главну улогу и био режисер. Међутим, то дело није било на нивоу ранијих. Одушевљава једино већ поменута туча са Чаком Норисом у Колосеуму. Али, и то је било довољно да се биоскопске дворане напуне.

Брус Ли није знао за одмор. Непрестано је тренирао, снимао, радио.

Предзнак смрти наишао је за време рада на филму „У змајевом гнезду“. Било је то 10. маја 1973. године. Изненада се стропоштао на под студија у Хонгконгу. Врућина и спарина биле су несносне, али ипак се радило и дању и ноћу. Тело му је било окупано у зноју, дисао је испрекидано, а мишићи су се грчили и опуштали.

Хитно је пребачен у болницу „Баптист хоспитал“. Лекари су једва успели да га спасу. Уместо 70, имао је тада само 63 килограма. Изгледао је врло лоше. Брат Роберт упозорио га је на то. Међутим, „Мали змај“ се само насмешио и рекао да му, због мршавости, сада мишићи више долазе до изражаја.

Конзилијум лекара, који га је прегледао, закључио је: несвестица је, вероватно, последица неких поремећаја у мозгу. Брус је отишао на контролу у Лос Анђелес. Тамо га је прегледао тим лекара на челу са др Дејвидом Расбордом. Нису утврдили никакав поремећај иако су употребили најсавременије уређаје.

Брзо је заборавио опомену смрти. Није ни слутио да му је преостао 71 дан живота, па се ускоро латио снимања филма симболичног наслова — „Игра смрти“.

Игра је изгубљена

Али, смрт га је поново „посетила“. Отишао је у стан своје партнерке Бети Тинг Пеи, најпознатије звезде Далеког истока, да пробају неке сцене. Она је изашла са продуцентом Чоуом на вечеру, а он је остао да учи сценарио. Није желео да се одмара. Кад су се вратили око десет увече, затекли су га у агонији. Узео је таблету „аквагестика“, пошто га је заболела глава. То му није помогло. Наишао је нови колапс.

Хитно су га пребацили у болницу „Квин Елизабет“. Пре тога, телефоном су обавестили његову супругу Линду, која је одмах тамо одјурила. Грозничаво чекање није донело олакшање. Овог пута „Мали змај“ је изгубио игру против смрти. Био је 20. јул 1973. године.

Становници Хонгконга нису могли да поверују да је умро њихов идол. Град се забелео, што је у земљама Далеког истока знак жалости.

Сахрана је заказана за 25. јул. Град му је, за последњи опроштај, поклонио ковчег од 40.000 долара. На месту сахране гурало се око 200 хиљада људи.

Хор постројених дечака, у белим одорама, дрхтавим гласом певао је последњу песму свом „уснулом“ хероју. Студенти у традиционалној кунг фу ношњи заветовали су се, покрај ковчега, да ће следити великог мајстора и учитеља.

Поветарац је улицама града носио чудан мирис цвећа и тамјана. На многим кућама биле су извешане Брусове слике, уоквирене венцима најлепшег цвећа. Жене су падале у несвест, а неке девојке покушавале самоубиство. Слична хистерија забележена је на погребу Рудолфа Валентина и Џемса Дина.

Телевизија је снимала целу церемонију и преносила је на свим каналима.

Брусова сахрана имала је два дела: опроштај у Хонгконгу и погреб у Сиетлу. У Америци су његов ковчег дочекали Стив Мек Квин, Џемс Коберн, Дан Иносанто, Таки Кимура, Брусова мајка Грејс и, наравно, супруга Линда.

Природна смрт или убиство?

О смрти Бруса Лија постоје многе верзије. Булеварска штампа у беспоштедној трци за тиражом и зарадом није превише марила за истину. Помињане су дроге, тровања, мафија... Емитоване су сензационалне вести: „У Лијевом телу аутопсијом пронађена дрога“, „Линда Ли признала да се њен муж дрогирао“. И тако даље.

— Испредају се чудне приче о смрти мога мужа — изјавила је Линда првих дана пошто је он преминуо. **— Оне су плод злобе, јер им је једини циљ да оскрнаве мит Бруса Лија.**

У САД стручњаци каратеа лансирали су провокативан став: стари, мудри Кинези имају кључ смрти Бруса Лија.

На другом крају планете, у Малезији, студенти су демонстрирали улицама града, носећи транспаренте на којима је писало: „Смрт је дошла с друге стране Пацифика“!

Цео случај почео је да добија призвук политичког скандала. Изненада, пала је густа копрена на чудну смрт Бруса Лија.

„Ли је имао доста непријатеља — написао је у својој књизи Алекс Бен Блок, добар пријатељ породице **Ли. Верујем да га је успех догурао до гроба. Ли је постао супериоран, непобедив. А тамо где је неко победник, увек има поражених.**

Он је поразио и оне који нису више желели да губе.

Његов мит засенио је лажни сјај моћи који је о себи изградио Запад. Био је већи од живота, а велике мете увек бивају прве погођене“.

У меморијалном тексту о Брусу Лију, Фил Очас, популрни амерички певач, забележио је:

„Почеле су да се шире гласине како је Ли уживао кокаин. Лако је схватити

ПУТА

такву тврдњу. Извештачени Холивуд другачије и не може да појми енергију којом је Ли располагао, осим као да је она плод кљукања дрогом. Верујем, међутим, да је он живео напорније него што човек може да поднесе".

Чудна је енергија којом је Брус Ли располагао. Она га је узнела у сам врх борилачких вештина, али он је непрестано тежио савршенству. То га је довело до ивице смрти.

Многи верују да је огроман физички и духовни напор, којем се Ли излагао, узрок његове смрти. Неки филмови су снимани даноноћно. Брус није имао ни минута слободног времена. Тренирао је и снимао без прекида. За три месеца 1972. године изгубио је готово десет килограма.

— Сигурно је узрок смрти сложенији од тезе да је Лија „убио" напоран рад, али је очигледно да је много радио — забележио је публицист Андре Мораган. —

Професионално се много трошио: правио је филм за филмом, режирао, писао сценарије, глумио. Изгледао је уморно, али није посустајао. Говорио је да ништа не треба радити полoвично. Све мора бити савршено.

Колапс који је доживео маја месеца у студију „Голден Харвеста" био је озбиљно упозорење. Међутим, Ли се није много обазирао на то. Примећивало се да је напет. Као бомба. Довољна је била само искра. Можда је ватру запалила таблета „аквагестика".

Истрага без резултата

Званична истрага о смрти Бруса Лија покренута је 1. октобра 1973, месец дана по што је преминуо.

После много месеци испитивања, судски вештаци су закључили: **Брус Ли је умро природном смрћу. Остало је, међутим, много неразјашњених ствари.** Никад није одговорено због чега га нису пребацили у најближу болницу, „Баптист хоспитал", него су га аутомобилом одвезли у удаљену „Квин Елизабет".

Пошто најчувенији експерти, који су обавили обдукцију, нису ништа установили, неки специјалисти су изјавили да постоји могућност да је Брус Ли био алергичан на извесне лекове. Чињеница је да је непосредно пред смрт узео таблету „аквагестика". То је лек сличан аспирину али и врло опасан. Ретко се догађа, али је могуће да изазове и смрт.

— Нисам веровала у оно што сам видела — сећа се тог кобног дана Линда Ли, Брусова супруга. **— У њему је било толико живота.**

Медицински тим питао ме је да ли желим аутопсију, како бих сазнала због чега је умро. Не знам одакле сам смогла снаге, али у мени није било панике ни ти очајања. Стално сам мислила на њега. Његова храброст прешла је у мене — Да! — одговорила сам — хоћу да знам како је умро.

Утрошила сам много времена, али ништа нисам дознала. Све је било узалуд.

ПОД ОРУЖЈЕ – ЗБОГ ФЕЊЕРА

НА СЕДНИЦИ ВЛАДЕ ОДЛУЧЕНО ЈЕ — ТУРСКЕ КАФЕЏИЈЕ ТРЕБА НАТЕРАТИ НА ПОСЛУШНОСТ.

Почетком друге половине 19. века београдске улице биле су готово неосветљене. Због тога је полиција наредила да све кафане из над улаза морају имати упаљене фењере до 22 часа. А како је и у оно време у Београду било много кафана, београдским улицама је на тај начин, било обезбеђено прилично добро осветљење.

Међутим, на Сави су биле, поред осталих, и две кафане чији су власници били Турци. А београдски Турци су пружали снажан отпор свакој наредби српских власти, сматрајући да подлежу једино власти свога падишаха, и због тога нису запалили фењере. Полиција их је позвала и опоменула. Одговорили су да ће слушати само пашину наредбу, а он тако нешто није наредио. Управник града је био због тога на великим мукама, јер је овај случај могао да прерасте у политички догађај, тим пре што су се у овим кафанама скупљали сумњиви људи који су донели у кафане доста оружја и били спремни на отпор полицији.

Управник града и попечитељ (министар унутрашњих дела) детаљно су размотрили целу ствар и дошли до закључка да српска власт има права да и власнике ових кафана натера на послушност, јер су обе биле у делу под српском управом. Због тога је била и седница владе, која је одржана у двору. Закључак је био јединствен — Турке треба натерати на послушност.

Поступајући по закључку Владе, полиција прикује на врата обе кафане наредбу да су кафеџије дужне да у року од 24 часа наместе фењере под претњом затварања локала. Турци прочиташе наредбу и — поцепаше је.

Оне ноћи кад је истицао рок за намештање фењера кафанама се прикрадало десет жандарма. Долазили су један по један и скривали се. Пушке су биле напуњене, а бајонети наоштрени. Околним Србима је дошапнуто да буду под оружјем и опрезни. Онда управник распореди позорнике на најважнија места у граду, а сва остала жандармерија била је под пуном спремом у згради полиције.

Изјутра, у 8 сати, управник са једним кварталником и у пратњи Ђорђа Нишлије, позорника, дође пред једну од оне две кафане. Ђорђа остави пред вратима да скривеним жандармима да уговорени знак ако буде потребно, а он, наоружан са два цепна пиштоља, и кварталником, који је носио два пиштоља за појасом и јатаган, уђе у кафану. Просторија је била пуна Турака.

— Камо кафеџија? — викну управник оштро.

Газда се испречи пред управником:

— Ево ме, ја сам!

— Кажи гостима да одмах изиђу, па затварај кафану! — оштро рече управник.

Наста граја. Севнуше псовке и претње. Неки појурише у собу иза кафане.

— Тамо је оружје, господине! — викну кварталник управнику.

Управник се брзо окрете ка вратима кроз која је вирио Ђорђе Нишлија и он даде знак жандармима. Десет жандарма са бајонетима на пушкама појури ка кафани. Гости побегоше куд који. Управник затвори и запечати кафану.

Кад су управник и жандарми стигли до друге кафане — она је већ била празна — Турци су се разбежали. Управник запечати и њу.

М. С.

Вук Караџић

ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА

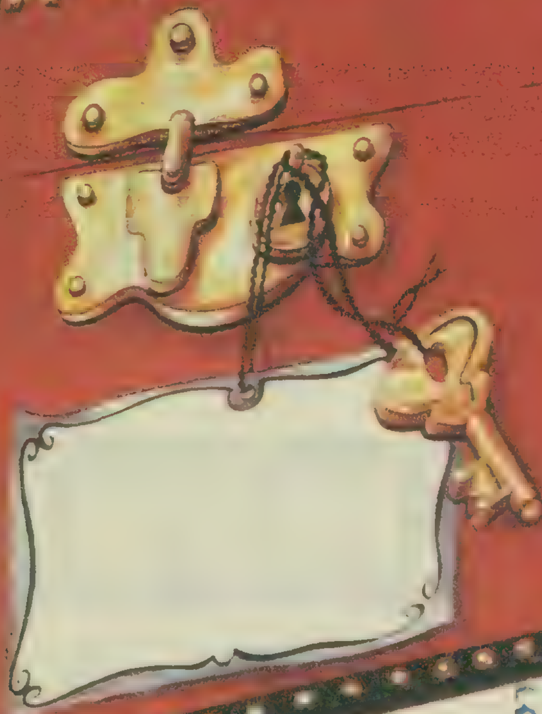

ПОКЛОН ИЗУЗЕТНЕ ВРЕДНОСТИ ЈЕДИНСТВЕНА ЗБИРКА ОД 15 СЛИКОВНИЦА ЗА НАЈМЛАЂЕ ЧИТАОЦЕ У УКУСНО ОПРЕМЉЕНОЈ И ОРИГИНАЛНОЈ КУТИЈИ — КОВЧЕЖИЋУ

Избор најлепших сликовница за децу — класичне бајке и оригиналне приче наших најпознатијих дечјих писаца са илустрацијама познатих ликовних уметника.

15 сликовница
364 стране формата 26 x 20.5 см
260 илустрација у боји

ХРАБРИ КЕКЕЦ
ПЕПЕЉУГА
ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ ГРАШКА
ЦРВЕНКАПА
УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА
НЕВАЉАЛИ ЗЕЧИЋ
СНЕЖАНА
ЗЛАТНА ПРИЧА
СУНЦОБРАН
БАЛОНЧИЋ
ИВИЦА И МАРИЦА
ГАРОВ У ЗООЛОШКОМ ВРТУ
ПАПУЧИЦА — МАЦА
КО ЈЕ НАПРАВИО ВОЈИ КОШУЉИЦУ
КРОЈАЧ БОЦКО
МИШУЛЕНЦЕ

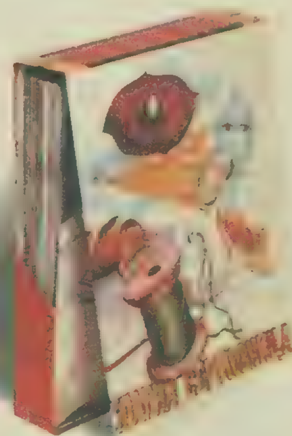

Књиге од којих дете не може да се одвоји док не прочита и последњу страну права су драгоценост. Да је књига најбољи друг сведочи и „ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА"

ЦЕНА КОМПЛЕТА ОД 15 сликовница 300.— динара

Књиге се могу купити за готово са10% попуста или НА ОТПЛАТУ у три месечне рате по 100.— динара месечно.

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА КОМПЛЕТ МОГУ ДОБИТИ У ПРЕДУЗЕЋУ „ВУК КАРАЏИЋ", Краљевића Марка 9, сваког радног дана, сем суботе, до 15 часова.

Издавачко предузеће
„Вук Караџић", Београд, Краљевића Марка 9
жиро рачун 60802-603-15421

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА по цени од 300 динара ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање приликом преузимања књига од поште) а по одбитку попуста од 10%
НА ОТПЛАТУ — по цени од 300.— динара, који ћу износ исплатити у три редовне месечне рате по 100.— динара, почев од ____________ 197___ године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књига, рачуна и уплатница у случају спора, признајем надлежност ... општинског суда у Београду

(Непотребно прецртати)

Презиме, очево име и име ____________

Занимање ____________

Место, дан, месец и година рођења ____________

Поштански број и место ____________

Адреса стана ____________

Назив и адреса радне организације ____________

Овера запослења за купце на отплату ____________ Купац ____________

(бр. л. к. и где је издата)

Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије

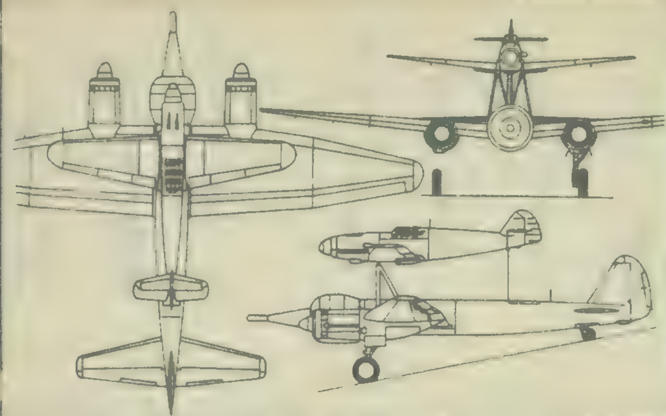

БЕТОВЕН У СТАРОМ ГВОЖЂУ

КАДА ЈЕ ЈЕДАН НЕМАЧКИ ПИЛОТ ПРЕДЛОЖИО ИЗРАДУ НЕОБИЧНЕ БОМБЕ, ЊЕГОВА ИДЕЈА ЈЕ ОДМАХ ОДБАЧЕНА КАО ПРЕВИШЕ СМЕЛА. САМО НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ КАСНИЈЕ У ТО СТРАШНО ОРУЖЈЕ НЕМЦИ СУ УЛАГАЛИ ВЕЛИКЕ НАДЕ...

Средином 1941. године један пробни пилот Јункерсове фабрике дошао је на необичну идеју: од средњег бомбардера и ловачког авиона направио је летелицу која је требало да представља — бомбу. Према тој замисли, средњи бомбардер би се искористио као пројектил без пилота који би на себи носио једноседи ловачки авион, а том необичном летелицом управљало би се из ловачког авиона. Непосредно пред циљем пилот у ловцу усмерио би у њега беспилотни бомбардер, а затим би се одвојио од њега и безбедно стизао у своју базу.

Ова смела идеја је одмах предложена немачким оружаним снагама, али је одбачена као сувише необична. Међутим, почетком 1943. године, немачка војска је преиспитала замисао Јункерсовог пробног пилота и одобрила израду прототипа тих летелица.

БОМБАРДОВАЋЕМО ОКЕАН!

Та нова врста бомбе, састојала се од средњег бомбардера — јункерс Ju 88A-4 (представљао је њен доњи део и називао се „мистел") и једноседог ловачког авиона — месершмит Me-109 F, који се изнад њега налазио. Кабина средњег бомбардера била је одстрањена, а на њено место је уграђена бојева глава у којој се налазило 3800 килограма експлозива. Ловачки авион на „леђима" бомбардера био је причвршћен специјалном конструкцијом која му је омогућавала да се, када затреба, од њега одвоји. Током испитивања проверена је и прецизност погађања циљева, а као прва мета послужио је стари француски брод „Океан". Пошто су резултати били одлични, средином 1944. године Немци су одлучили да оформе прву оперативну јединицу коју је сачињавало 15 оваквих летелица, са основним задатком: уништити савезничке бродове у Атлантском океану.

Службени назив читавог тог програма испитивања и израде летелица, новог разорног немачког оружја, био је веома безазлен: дато му је име — Бетовен.

КАМИКАЗЕ СПАСАВА ДУГМЕ

Лет ових бомби до циља требало је да се одвија на један од два начина. Према првом, узлетање летелице изводило се снагом мотора бомбардера и тек у непосредној близини циља пилот је укључивао и моторе ловца. Али, други начин се много чешће примењивао: на узлетишту су пуштани у рад мотори оба авиона, а ловац се снабдевао горивом из резервоара бомбардера све до момента њиховог раздвајања.

Како је ова огромна бомба уништавала циљ?

На око 2,5 километра пред метом, пилот је морао да подигне летелицу са 800 на 900 метара, а затим је благо спуштао под углом од 15 степени. Кад је летелица поново „ухватила" правац, човек који се налазио за управљачем ловца активирао је аутоматског пилота у бомбардеру: тако је доњи део бомбе непогрешиво и праволинијски летео ка циљу. На око 1,5 километар од брода који је требало да уништи, пилот је притиском на дугме одвајао ловачки авион од бомбардера: сада је доњи део бомбе сам настављао лет ка циљу и о њега ударао брзином од око 650 километара на час.

Први напад на један савезнички брод изведен је током ноћи, 24. јуна 1944. године. Али, том приликом пилот је био приморан да пре времена отпусти бомбардер, јер се изненада на видику појавио један британски ловац. Ипак, Немци нису хтели да одустану, па су ускоро извели ноћни напад на савезничке бродове у Сеинском заливу, у Француској, овог пута уз пратњу ловаца и уз помоћ светлећих ракета. Следећег дана, после неколико извиђачких летова, утврђено је да је свака бомба погодила циљ, али — ниједан брод није био потопљен.

И поред овог неуспеха Немци су сматрали да су могућности авиона-бомбе несумњиве, па су дата упутства за израду још оваквих летелица. Већ у другој половини 1944. године одлучено је да се све оне скупе и искористе за један напад, како би се савезницима нанели што већи губици. После неколико предложених планова одлучено је да се у децембру нападне британска поморска флота у луци Скапа Флоу. За овај напад припремљено је шездесетак авиона-бомби који су били распоређени по аеродромима у Данској.

Међутим, до напада никада није дошло јер су се густи облаци надвили над овом луком, а време недељама није хтело да се промени. Најзад је читав план напуштен, а уместо напада на Скапа Флоу одлучено је да се сада тежак ударац совјетској војној индустрији.

СЛИКА ЗА УСПОМЕНУ

Пошто су сматрали да је за тај напад потребно знатно више летелица, а да би се извршила и обука пилота који би њима управљали, Немци су одлучили да се читава операција изведе у марту 1945. године. Међутим, и овај напад је одложен: за тако кратко време било је тешко направити на десетине нових летелица, обучити пилоте, упознати их са начином напада... Сем тога, совјетска армија је у марту заузела аеродроме у источној Прускoj, са којих је планирано да авиони-бомбе узлете. А у том тренутку за напад је било спремно око 200 летелица.

Ипак, Немци се нису предавали, решили су да по сваку цену остваре своју замисао. Треба успорити напредовање савезника — одлучили су. — Порушићемо мостове на Одри, Ниси, Висли...

Али, појединачни напади ових летелица на мостове, нису дали жељене резултате: бомбе су експлодирале далеко од циља, јер је њихово приближавање на време приметила савезничка армија.

Једно је сигурно: Немци су могли боље да искористе ове летелице. Али, превише су брзо желели да их употребе, јер су у њима видели решење за извлачење из безнадежне ситуације у којој су се нашли 1944. године. Сем тога, овај авион-бомба имао је и велике мане. На висини од 4500 метара брзина летелице износила је само 370 километара на час, што је и за то време била мала брзина. И њене маневарске способности биле су лоше, а није имала ни одбрамбено оружје, па је представљала лак плен за ловце...

После рата, савезници су затекли на десетине ових летелица разбацаних по аеродромима Немачке. И пре него што су бачене у старо гвожђе, ипак су нашле одличну примену: послужиле су савезничким војницима да се поред њих — сликају за успомену.

Ј. Д.

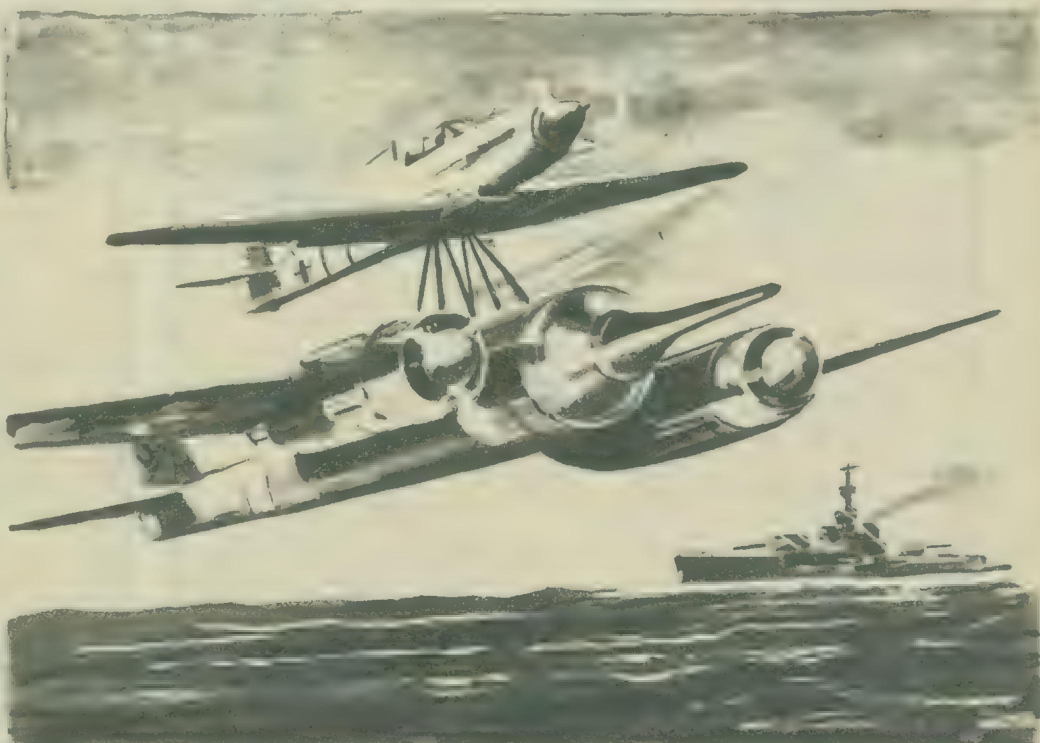

Овако је изгледало оружје које је требало да спасе Трећи Рајх: доњи део је бомбардер напуњен експлозивом, а изнад је ловац са пилотом.

ЛАВ НА

Сваки произвођач аутомобила има амблем, знак препознавања и фирме и аутомобила које производи. Неписано је правило да амблем симболизује основна својства возила или начело којим се фабрика руководи у њиховој производњи. Већина амблема произвођача аутомобила веома је стара, неки су претрпели и извесне измене или допуне, али њихова основна идеја иста је од првих дана.

ПОРШЕ

Све до 1952. године брзи „порше“, који је и данас привилегија људи са дубоким џепом, није имао на предњем делу амблем већ само назив произвођача. Фабрика је решила да обликује свој знак, али је ауторима поставила два услова: амблем мора да садржи ознаку родног краја конструктора „поршеа“ и мотив града Штутгарта, седишта фабрике. Тако је настао амблем који се састоји од грба покрајине Виртенберг, жуто-црно-црвених поља са уцртаним јеленским роговима (у покрајини су велика ловишта јелена) и грбом Штутгарта у средини

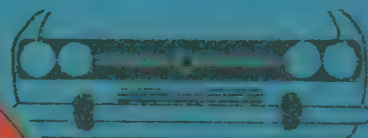

ШКОДА

Чехословачка фирма Шкода у почетку је производила аутомобиле по лиценци француске. [illegible] задржавши [illegible] свој амблем — [illegible] у лету. Тај знак је остао и на њеним првим моделима. Тек касније фабриковала је сопствени амблем — стрелу са крилима

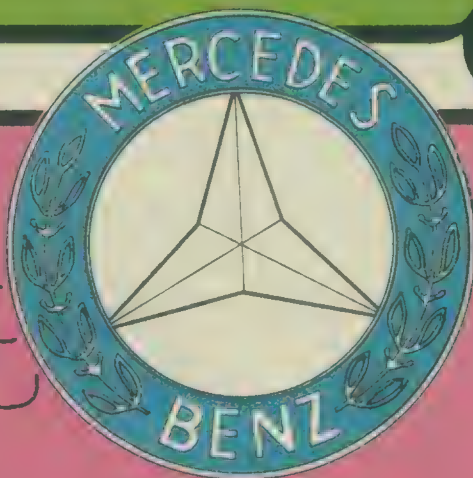

МЕРЦЕДЕС

Један од оснивача фирме Мерцедес — Готлиб Дајмлер веровао је у аутомобил у време кад се он сматрао чудом и „опасношћу за миран свет“. Неком приликом нацртао је звезду на фотографији зграде у којој је експериментисао са бензинским мотором. Фотографију је послао жени написавши: „Одавде ће се једна звезда дићи, изићи и донети нама и нашој деци благостање!“. Тако се и догодило. Дајмлер је стекао богатство као суоснивач фирме Мерцедес, а његови синови Адолф и Паул славу предлогом да амблем фирме буде трокрака звезда.

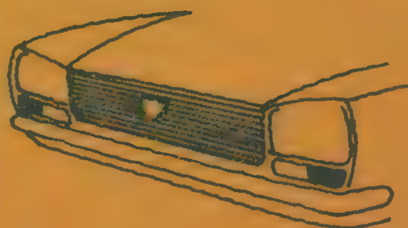

ПЕЖО

Амблем ове фирме је лав. Употребљава се од 1840. године. Ову француску фабрику аутомобила основао је Жан Пјер Фредерик Пежо, а лав је знак краја где је Пежо 1810. године подигао ливницу железа и фабрику за израду тестера чиме је, иначе, започео каријеру индустријалца.

АУТОМОБИЛУ

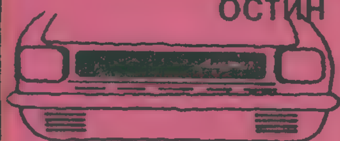

ОСТИН

Оснивач ове енглеске фабрике аутомобила Херберт Остин сматрао је да је раширено птичије крило најприкладнији амблем. Са точком у средини и воланом изнад њега амблем симболизује брзину, контролисаност и покретљивост.

СИТРОЕН

Симбол Андреа Ситроена, оснивача истоимене фабрике аутомобила, у почетку су била два оштра угла окренута надоле. Означавала су двоструки шеврон, односно угласти зупчаник, Ситроенов патент. Касније је овом знаку додат лабуд. И он је симбол Ситроеновог изума, такозваног „пливајућег мотора", или мотора који је везан за шасију путем гумених подметача који смањују његове вибрације.

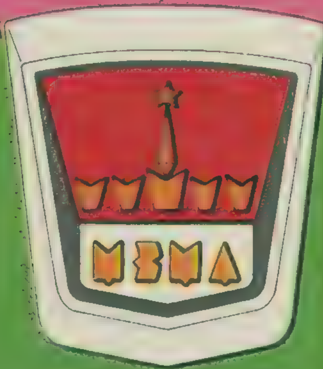

МОСКВИЧ

Први „москвич" израђен је по угледу на модел „кадет" фирме Опел 1947. године. Амблем се састоји из два дела: горњи који симболизује грб Москве где се налази фабрика аутомобила и доњи који „носи" слова — МЗМА, што значи Московски заводи малолитражних аутомобила.

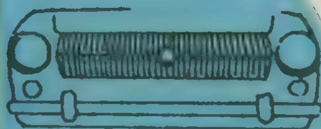

ВОЛГА

Аутомобили под тим називом производе Аутомобилски заводи у совјетском граду Горком па отуда у амблему ове фирме скраћеница — ГАЗ и јелен, детаљ грба града Нижни Новгород, како се град Горки некад звао.

МАСЕРАТИ

Свој први аутомобил браћа Масерати (Карло, Биндо, Алфиери, Марио, Еторе и Ернесто) конструисали су 1926. године и одмах обликовали његов амблем — Нептунов харпун којим је грчки бог мора изазивао невреме и земљотресе. Тиме су хтели да кажу да је њихов првенац робустан, издржљив и јак. Те особине модела „масерати" задржали су и касније, а ни амблем никада није мењан.

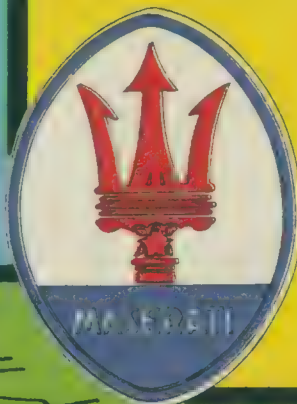

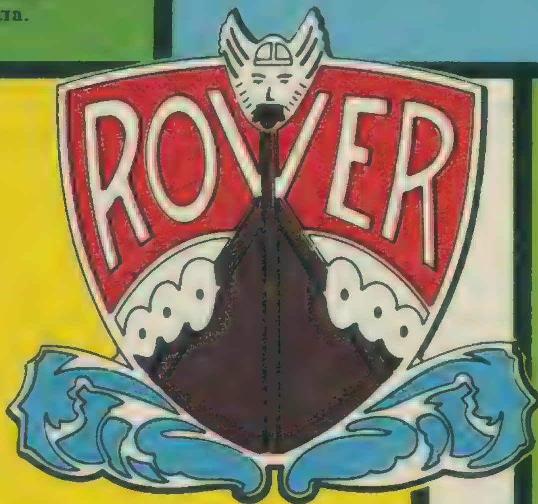

РОВЕР

Конструктор првог бицикла Енглез Стакли био је један од оснивача компаније Ровер сајкл (1896. године) која је производњу бицикла убрзо заменила израдом моторбицикла, а 1904. — четвороточкаша. Временом је возило „ровер" постало појам скупог и квалитетног аутомобила па је фирма за свој амблем узела викиншки брод и Викинга на прамцу — симбол издржљивости и постојаности!

КАДИЛАК

Први аутомобил са називом „кадилак" произведен је 1903. године. Назив фирме долази од имена опата Антонија де ла Мота Кадилака, оснивача града Детроита. Зато је њен амблем подељен на два дела: круну и штит. Круна је симбол породице Кадилак пореклом из старог, француског грофовског града Тулуза, док штит са цртежом птица представља мудрост, богатство, духовитост и херојство гране породице Кадилак.

Припремио: ГЕОРГ ГЕДЛ

ХИТ-СТРАНА

ПИТЕР ФРЕМПТОН (PETER FRAMPTON)

У Калвер студију у Холивуду завршен је пре извесног времена најскупљи филм свих времена. Десет година после издавања албума БИТЛСА „Оркестар клуба усамљених срца наредника Пепера" (»Segeant Pepper's Lonely Hearts Club Band« снимљен је истоимени филм у коме учествују познати светски музичари. Сматра се да ће ово филмско-музичко остварење бити најгледанији филм у 1978. години, и то због изванредне музике и протагониста.

Главна улога поверена је ПИТЕРУ ФРЕМПТОНУ који у филму тумачи улогу унука наредника Пепера (игра га Били Шиjер — Billy Shear) а његова пратећа група ХЕНДЕРСОН састављена је од БИ ЏИСА (BEE GEES). Поред њих ту су још Пол Николас (Paul Nickolaus) који игра непоузданог менаџера. Улогу девојке која је лудо заљубљена у Билија Шиjера игра Сенди Фаријана (Sandy Fariana).

Познати амерички критичар рок-музике Хенри Едвардс је написао савремен сценарио на основу већ постојећих песама Пола Макартнија и Џона Ленона. Ево укратко и садржаја филма. Идол великог броја музичара Били Шиjер иде стопама свог деде наредника Пепера, старог вође оркестра. Са својим саставом постаје познат у свету што му даје могућност да спасе свој родни град Хартленд од пропасти.

„Неки велики глумачки таленат није ми ни био потребан", објашњава Питер Фремптон чији су уводјци постали још плављи, „јер у целом филму није било потребно изговорити ниједну реч. Двадесет и девет песама БИТЛСА које ће се наћи на дуплом албуму »Sgt. Pepper« испричале су нам причу филма."

Нови двоструки албум биће снимљен током августа и септембра уз сарадњу продуцента БИТЛСА, Џорџа Мартина. Питер Фремптон ће свирати соло-гитару, Бари Гиб бас, Робин Гиб ритам-гитару, док ће за бубњевима бити трећи брат породице Гиб, Морис. Мада се о реализацији ове идеје још нису изјаснили ни Џон ни Пол, претпоставља се да никаквих проблема неће бити.

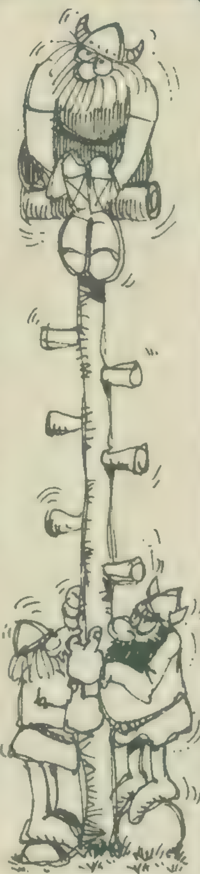

***

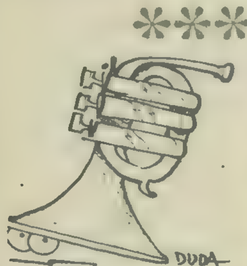

МИНК ДЕ ВИЛ (MINK DE VILLE)

Вили де Вил је шеф тренутно једне од најтраженијих група новога таласа — МИНК ДЕ ВИЛ. О значењу необичног имена групе њен шеф каже: „Минк значи нерц а де Вил ми се допало јер некако отмено — француски — звучи. Име заправо не значи ништа, али група која га носи данас свима нама доноси добре приходе. До пре неколико година нисам имао ни за хлеб. Увек сам живео у сиромаштву. Преко лета сам спавао у поткровљима, док бих зими, да се не смрзнем, прелазио у подруме. Ретко, веома ретко сам имао кров над главом".

Данас Вили са својом групом, чији је звук мешавина рока, ритма и блуза, жање успехе. А тим успесима прет ходила је осмогодишња жеља овога младића да има свој састав. Године 1971. отпутовао је у Лондон у нади да ће тамо лакше наћи музичара који ће мислити исто као и он. Међутим, Енглеска се није показала гостопримљивом, он није успео да се уклопи у рад тамошњих музичара, тако да је већину времена провео у кафанама свирајући и певајући сам. Убрзо напушта Лондон и одлази у Сан Франциско. Ту среће басисту Рубена Сигенза и бубњара Т. Р. Алана млађег. У музици су их интересовале исте ствари, то јест љубав према старом добром рок-ен-ролу. Али слагање у мишљењу с двојицом новостечених пријатеља није било довољно за живот. Вили и даље гладује али се не предаје. Једнога дана сазнаје из новина да у њујоршком клубу С. В. G. В. (си би џи би) свирају анонимне групе. Одлучио је да и он покуша. У почетку је, како то већ бива, ишло мало теже све до дана када их је запазио клупски менаџер. Понуђено им је да са осталим саставима сниме албум уживо. Минкси су били представљени са три песме а у групи је тада већ свирао и соло-гитариста Луј Ерлангер. Музички критичари и људи са радија до којих је дошла плоча убрзо су заборавили остале групе које су на њој биле представљене и сву су пажњу посветили Минксима. Убрзо са дискографском кућом потписују свој први уговор. У то време им приступа још један члан, органиста Роберт Ленеардс. С првом ЛП плочом која се зове „Кабрета"

(»Cabretta«), група креће на велику промоциону турнеју и постиже запажен успех. На концертима их још прате тројица певача са Јамајке и један саксофониста.

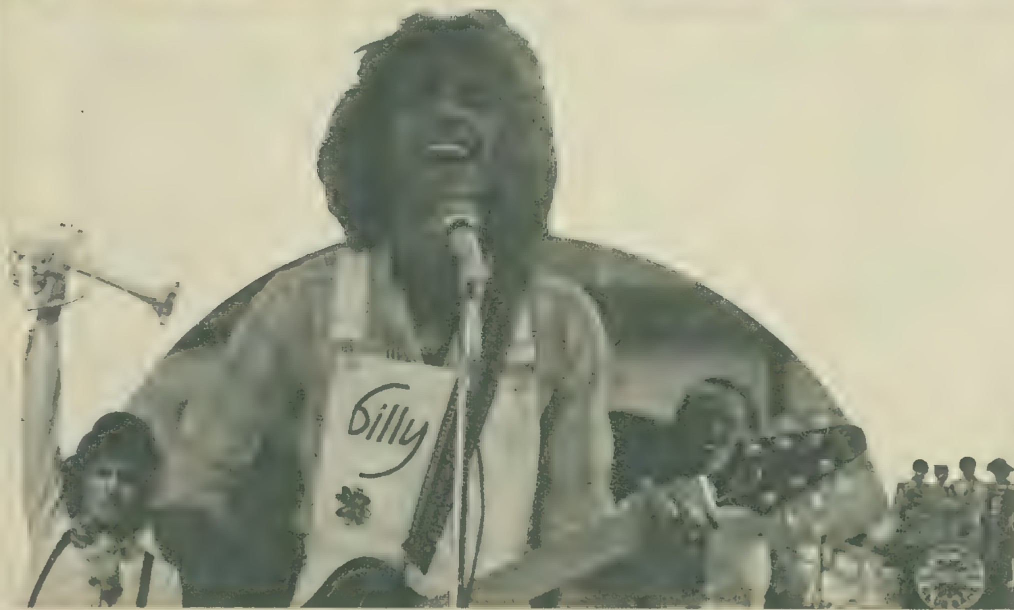

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ОРКЕСТАР КЛУБА УСАМЉЕНИХ СРЦА НАРЕДНИКА ПЕПЕРА

(SERGEANT PEPPER'S LONELY HEARTS CLUB BAND)

Музика: Ленон и Макартни
Текст: Ленон и Макартни
Пева: Питер Фремптон

*It was twenty
years ago today,
Sgt. Pepper taught
the band to play
They've been
going in and out
of style
But they're
guaranteed to
raise a smile.
So may
I introduce to you
The act you've
known for all
these years,
Sgt. Pepper's
Lonely Hearts
Club Band.
we're
Sgt. Pepper's
Lonely Hearts
Club Band,
We hope you will
enjoy the show.
We're
Sgt. Pepper's
Lonely Hearts
Club Band,
Sit back and
let the evening go.
Sgt Pepper's
lonely,
Sgt. Pepper's
lonely,
Sgt. Pepper's
Lonely Hearts
Club Band
It's wonderful
to be here,
It's certainly
a thrill.
You're such
a lovely audience,
We'd like to take
you home with us,
We'd love to take
you home.
I don't really
want to stop
the show,
But I thought
that you might
like to know,
That the singers
going to sing
a song,
And he wants
you all to sing
along
So let me
introduce to you
The one and
the only
Billy Shears
And Stg. Pepper's
Lonely Hearts
Club Band.*

БАСТЕР (BUSTER)

О ливерпулској групи БАСТЕР код нас се још мало зна. Нешто више су познати у својој отаџбини Енглеској, али су зато у далеком Јапану четворица младића из овог састава право откровење. Тамо су их новинари прогласили највећом надом 1978. године. Како је до тога дошло објашњава шеф групе Роберт Фенах (Robert Fennah): „У Јапану постоји телевизијска емисија која има своје хитове и у конкуренцији двадесет најпопуларнијих ми смо се нашли на трећем месту. Почетком ове године позвали су нас у госте и организовали нам велику турнеју по Јапану. Када су организатори турнеје видели да постижемо огромне успехе понудили су нам да гостујемо

и у Аустралији и на Филипинима. Одржали смо концерте у Манили и Сиднеју и на том путу провели више од пет седмица".

Група је прошле године у Енглеској издала две мале плоче са композицијама „Закони љубави" »Love Rules« и „Недеља" (»Sunday«). Недавно јој је изишла и трећа „Она није моја девојка" (»She ain't My Baby«), која има прави диско-звук. Пошто су прве две плоче имале добру прођу, БАСТЕРИ су одлучили да сниме и једну велику и то уживо, и њена се реализација управо приводи крају. Група је добила понуду да поново гостује у Јапану и тамо сними две велике плоче, такође уживо.

ТОМ РОБИНСОН БЕНД

— TOM ROBINSON BAND —

Када нека група првом плочом доживи популарност онда се за њу с правом може тврдити да јој предстоји блистава каријера. То је случај са саставом плавокосог певача и бас-гитаристе Тома Робинсона и тројице његових пријатеља, бубњара Брајана Тејлора, органисте Марка Ашбера и гитаристе Дени Кустова, који су нумером „2—4—6—8 Аутопут" (»2—4—6—8 Motorway«) постигли невероватан успех. Овом песмом специфичног јаког ритма и незаборавног рефрена ТОМ РОБИНСОН БЕНД је најавио сензационални почетак не само у Енглеској и Европи, већ и у Америци.

Пре извесног времена састав је у Лондону одржао свој први солистички концерт. Улазнице су биле распродате још првог дана. Сат пре почетка у сали није било ниједног празног места. У старој згради лондонског позоришта „Лицерн" постигнут је фантастичан штимунг. Мада је ТОМ РОБИНСОН БЕНД издао само једну плочу, сви присутни су заједно са Томом певали. Разумевање између њега и публике било је изванредно, захваљујући пре свега песмама које говоре о проблемима младих, њиховим страховањима и свакодневним животним искушењима.

На крају да вас упознамо са овим младићем „душом" састава који се за кратко време сврстао међу водеће поп-личности. Том Робинсон је рођен у Кембрицу пре 27 година. У 16. години прекида школовање и почиње да свира гитару. Поред музике Том има још једну љубав. То су мотори по чему је такође сличан младима који га данас толико обожавају. О својој музици Том каже: „Свирамо ону врсту музике која ће младе на неки начин учинити расположеним и срећним. Жеља нам је да се после наших концерата врате својим кућама задовољни, пуни енергије и жеље да и сами нешто постигну у животу".

ДЕЈВ ХИЛ

(DAVE HILL)

ДЕЈВ ХИЛ, двадесет петогодишњи соло-гитариста групе СЛЕЈД (SLADE) у последње време изиграва Којака: обријане главе неодољиво подсећа на популарног јунака истоимене серије. Обријао је главу да би, како сам каже, подстакао младе да размишљају о групи. „Последњих месеци нисмо имали готово никаквих успеха. По завршеној америчкој и европској турнеји нисмо избацили ниједан хит. Међутим, сада је припремљена нова нумера „Девојка ме је оставила, али све је у реду, мама" („Ma Baby Left Me but That's Alright Mama«), за коју ја и моји другови верујемо да ће групу СЛЕЈД поново избацити међу водеће. У последње време нашу музику смо базирали на тешком року, што је допринело да нам публика полако окреће леђа. Сада смо се опет окренули рок-ен-ролу педесетих година".

Повратак старом року означава нову музику групе СЛЕЈД.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ КУМБОРА

Група FAITH STOP из Кумбора. код Херцег-Новог, годинама већ наступа у свом малом мјесту. Младићи воле поп-музику и вриједно вјежбају. Аплаузи мјештана Кумбора и многих гостију који овдје проводе годишњи одмор највећа су награда Марију, Драгану и То-

му, члановима овог састава. Марио Фернетић је за бубњевима, Драган Кривокапић свира бас-гитару, а Томо Лазаревић ритам-гитару. Иначе, сва тројица и пјевају.

Велимир Васиљевић
Кумбор 81345
Бока которска
(хонорар 100 дин.)

БЕРЗА ПЛОЧА

Молим све читаоце „Политикиног забавника" који могу да ми помогну да нађем следеће плоче: »Jubilation« (Edwin's Hawkins Singers) „Црначке духовне песме" (Golden Gate), „Емина" (7 младих) и било коју плочу певачице Џули Ендрјус са музиком из филма „Моје песме моји снови", да ми се јаве.

Душан Манојловић
Љермонтова 24/4
11000 Београд

Продајем очуване ЛП плоче: »In the Beginning« (THE BEATLES and Tony Sheridan) и „Шта би био да си на мом мјесту" (БИЈЕЛО ДУГМЕ) и сингл-плоче: »Knowing, Me, Knowing You« (ABBA), »Money, Money, Money« (ABBA), „Шешана" (ДАХ), „Цицибан" (COD), „Уфо" ТЕШКА ИНДУСТРИЈА) и „Улазак у харем" (СМАК). Плоче шаљем по договору.

Филип Ђорђевић
74214 Јоховац

ТОП-ЛИСТЕ

МАРТ 1978.

ДОМАЋА

1. КРАВАТА ОКО ВРАТА — Парни ваљак
2. ИМАМ ПЕСМУ ЗА СВЕ ЉУДЕ — Сунцокрет
3. ПЈЕВАМ ДАЊУ, ПЈЕВАМ НОЋУ — Здравко Чолић

4. БИЋЕШ МОЈ, СИГУРНО — Биљана Петровић
5. МОЈА МАЛА ЗЕБРА — Зебра
6. МОЈА ТЕ РУКА ТРАЖИ — Оливер Мандић
7. ОПАСНО — YU група
8. ПРОФЕСОРЕ, ДА Л' СЕ СЈЕТИШ СВОЈИХ ЂАКА — Стаклено звоно
9. НЕ ИДИ ТАМО — Јадранка Стојаковић
10. ПРЛЕ УПЕЦАО РИБУ — Септембер

СТРАНА

1. MULL OF KINTYRE — Wings
2. IT'A A HEARTACHE — Bonnie Tyler
3. HOW DEEP IS YOUR LOVE — Bee Gees
4. PUNKY REGGAE PARTY — Bob Marley & the Wailers
5. YOU ARE IN MY HEART — Rod Stewart
6. LOVE ME BABY — Sheila & Black Devotion
7. LOVELY DAY — Bill Withers
8. LOVE'S UNKIND — Donna Summer
9. IT'S SO EASY — Linda Ronstadt
10. TAKE A CHANCE ON ME — Abba

ВЕСЕЛЕ ИГРАРИЈЕ
за млађе и старије

1

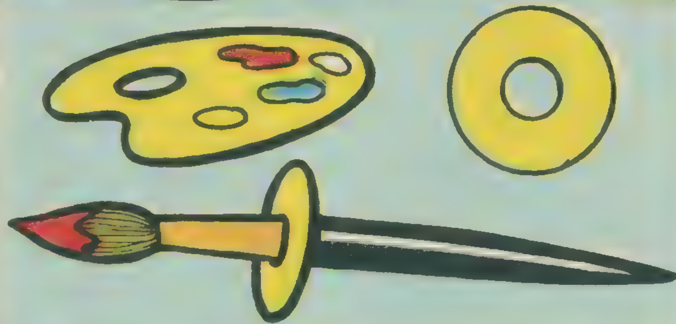

Када бојите темперама или воденим бојицама, да не бисте умазали прсте, а и сто када спуштате на њега четкицу умочену у боју, направите мали кружић од картона и ставите га на четкицу као што показује наш цртеж

БОРИС ЛАЦКОВИЋ, 41240 Доња Стубица. Топличка 40

2

Од старог дугачког шала можете добити и новчаник и штитник за руке. Довољно је да оба краја шала подврнете и прошијете вуном у одговарајућој боји

СЛАВИЦА ДИЗДАРЕВИЋ, 36346 Брвеник на Ибру

3

Сто можете украсити на безброј начина. Јованка из Свилајнца предлаже следећи: пред сваког госта ставите у бокасту чашу јабуку или поморанџу и у њу пободите чачкалице, а на врхове чачкалица ставите кекс, колач, бомбону и сл

ЈОВАНКА ЧИЧИЋ, 35210 Свилајнац, Маршала Тита 104/2

4

Да вам се соба не би испрљала кад оштрите оловку од графита, залепите парче шмиргл-папира са унутрашње стране пластичне чаше, па ће графит падати у чашу.

ДЕНИС ЧУБРАКОВИЋ, 11000 Београд, Војводе Степе 345

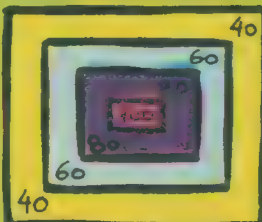

5

Да вам не мора бити досадно кад је напољу ружно време показује пример Аднана из Бања Луке. Он предлаже да на картону нацртате таблу са бројкама (на цртежу су приказане две табле) а од старих чарапа направите стару, добру крпењачу. Крпењачом гађајте у таблу да погодите што већи број цифара

АДНАН БЕРБЕРОВИЋ, 78000 Бања Лука, Булевар револуције 17/3

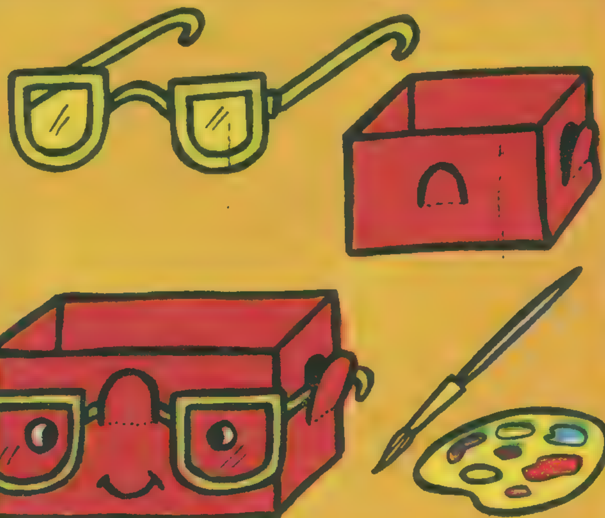

7

Ненад из Зенице већ сад мисли на летњи распуст па вам предлаже да направите провидни дурбин којим ћете моћи да осматрате са површине дно мора или реке. За то је потребно да на ширу и дужу цев навучете пластичну провидну кесу и добро је причврстите да у њу не би ушла вода.

НЕНАД БИЈЕЛАЦ, 72000 Зеница, Првомајска 93

СВИ ПРИЛОЗИ БИЋЕ ХОНОРИСАНИ СА ПО 100 ДИНАРА

6

Да би вам наочаре (с диоптријом) или за сунце увек биле при руци кутију одговарајуће величине прорежите као што показује наш цртеж нацртајте јој „лице" и затакните наочари. У кутији, пак, можете држати увек потребне ситнице.

ТАТЈАНА ПОПОВИЦКИ, 21000 Нови Сад, Народног фронта 55

8

Исеците слику свог љубимца — певача или музичара, залепите је на картон на коме ћете на доњој страни оставити четвртасто парче. На том парчету направите округао отвор толико велик да може тесно да се навуче на осовину грамофона на коју се ставља плоча. Када пустите плочу да свира са њом ће се окретати и ваш певач.

ENDRE MEZEY, 24000 Суботица, Шеноина 24/а

ОДИСЕЈА МАЈЛСА ФИЛИПСА

МЛАДИЋ ЗВАНИ ХРАБРОСТ

— БИЋУ МОРНАР И НАДАМ СЕ ДА НЕЋУ ОСРАМОТИТИ ОЧЕВО ИМЕ! — ОЗБИЉНО ЈЕ ИЗЈАВИО ДЕЧАК. МЕЂУТИМ, НИЈЕ НИ СЛУТИО ДА ЋЕ ГОДИНЕ КОЈЕ СУ СЛЕДИЛЕ БИТИ САМО НИЗ АВАНТУРА.

Од дана када је сазнао да му је погинуо отац, дечак Мајлс Филипс остао је потпуно сам.

Истог дана позвао га је општински писар Плимута, у Енглеској, где је дечак живео, и саопштио му тужну вест.

— Отац ти је погинуо служећи краљицу Елизабету. Иако није био богат човек, ипак је оставио довољно новца за твоје васпитање. Сместићемо те у једну фармерску породицу у близини града, код добрих људи. Кад ојачаш, моћи ћеш да их напустиш, ако то будеш желео и да се сам пробијаш кроз живот.

— Ја већ знам шта желим да постанем — мирно и озбиљно је одговорио дечак. **— Као и мој отац, бићу морнар и надам се да нећу осрамотити његово име**

РОБОВИ УМЕСТО ЗЛАТА

Мајлс је имао само тринаест година када је, захваливши се за све што су за њега учинили, напустио свог поочима и помајку да би ступио у службу Џона Хокинса, познатог бродовласника из Девона.

Другог октобра 1567. године одважни дечак је на једном броду испловио из плимутске луке. Међутим, није ни слутио да ће се, после многих авантура, у родну Енглеску вратити тек кроз петнаест година.

По краљичином наређењу циљ путовања била је Западна Индија, велика група острва између Северне и Јужне Америке. Посади је наређено да „улови" што више робова и да их одатле пребаци у шпанску Америку где ће бити продани.

Ово је за младог Мајлса било велико разочарање. Надао се да ће његов задатак бити тражење злата и сама помисао да од слободних људи треба да ствара робове ужасавала га је и чинила несрећним.

Ипак је морао да се повинује наређењима и годину дана касније флота је упловила у Сан Хуан де Улну, луку у тадашњој Новој Шпанији, данашњем Мексику.

Ту су их 23. септембра 1568. године напале надмоћне снаге шпанске ратне морнарице и после жестоких окршаја само два Хокинсова брода могла су да наставе пут. Остали су потопљени или онеспособљени.

У свим овим страхотама Мајлс је ипак имао среће — премештен је на један од бродова који су избегли уништење. Али, преоптерећен мноштвом људи којима је то био једини спас и обилним теретом, „Мињон" је пловио тешко, опасно нагнут на једну страну. После две недеље споре пловидбе, са готово потрошеним залихама хране, Хокинс је био принуђен да се са 114 људи искрца на једну пусту обалу усред дивљине.

Два човека су се удавила у огромним таласима већ при искрцавању, а осморицу је касније убила једна група Индијанаца. Мајлс је са седамдесет седморицом преживелих кренуо на југ, ка Тампику.

Међутим, чим су ступили у град, напали су их Шпанци и заробили. Одмах су одведени у болницу, где ће Мајлс провести следећих шест месеци опорављајући се од напорног путовања, опекотина и маларије.

ПОНОВО НА ТАЛАСИМА

Али, бољи дани га нису чекали ни кад се опоравио. Прво је бачен у тамницу, а онда продан као паж шпанском аристократи дон Гилу Алвараду. Иако је искрено мрзео ропство, а нарочито сазнање да је и сам роб, Мајлс је одано служио свога господара и у седамнаестој години постао његов слута што му је омогућило да има извесну слободу и удобност.

Ускоро је, међутим, оптужен да је протестант и јеретик и за казну смештен у један самостан где је помагао у градњи велике цркве. Када је касније пемештен у службу дон Роблеа де Кортеа, заповедника гарнизона у Акапулку, захваљујући познавању шпанског језика, постаје његов тумач.

У то време је славни морепловац Френсис Дрејк уносио право расуло у шпанске снаге које су се налазиле у Западној Индији. У жељи да му се придружи, Мајлс одлази у Сан Хуан с надом да ће тамо успети да се укрца на неки енглески брод. Али, Шпанци су га предухитрили и поново заробили.

Потпуно исцрпљеног Мајлса спроводе на воловским колима у Мексико Сити. Међутим, ни тад се није предао; како је раније у ципели сакрио турпију, успео је да се ослободи и да, скочивши са кола, побегне.

Данима затим напорно је пешачио све док није украо коња и дојахао у луку Пуерто Кавалос. Представљајући се као Шпанац из Гранаде, успео је да добије место у једном трговачком броду који је ишао за Хавану.

ИМЕ ЗА ИСТОРИЈУ

Али, срећа га овде изненада напушта. Власти на Куби регрутују га и укрцавају на брод „Сан Фелипе" који се, носећи драгоцени терет, враћао у Шпанију.

По повратку у Европу, Мајлс је извесно време живео у Севиљи, а затим се укрцао на галију која је ишла у Мајорку. Међутим, случај му је још једном наметнуо посао кога се ужасавао: морао је да надгледа веслање робова.

Већ је прошло петнаест година од дана када је као дечак испловио из плимутске луке. За све то време он је очајнички чезнуо за домовином и коначно успео да се укрца на један енглески брод који је из Палма де Мајорке пловио ка Пулу, у Дорсету.

У фебруару 1582. године упловио је „Ландрет", брод на коме је путовао и Мајлс Филипс, у пулску луку. Чим је крочио на копно, Мајлс одлази у Лондон да се јави свом некадашњем послодавцу Хокинсу који га одмах прима, изненађен и радостан.

Ускоро је цео Лондон узбуђено препричавао његове узбудљиве доживљаје. Прозвали су га „млади господар храброст". Ускоро су приче о њему допрле и до саме краљице која га је примила у својој раскошној резиденцији, за ту прилику украшеној стотинама свећа и огромном ватром у камину.

Овај препланули и снажни морнар, који јој се обратио мешавином шпанског и исквареног енглеског језика, оставио је на краљицу дубок утисак и она му је, дирнута његовом судбином, рекла:

— Ви сте прославили име свог оца, а ваша храброст ући ће у историју Енглеске.

М. И.

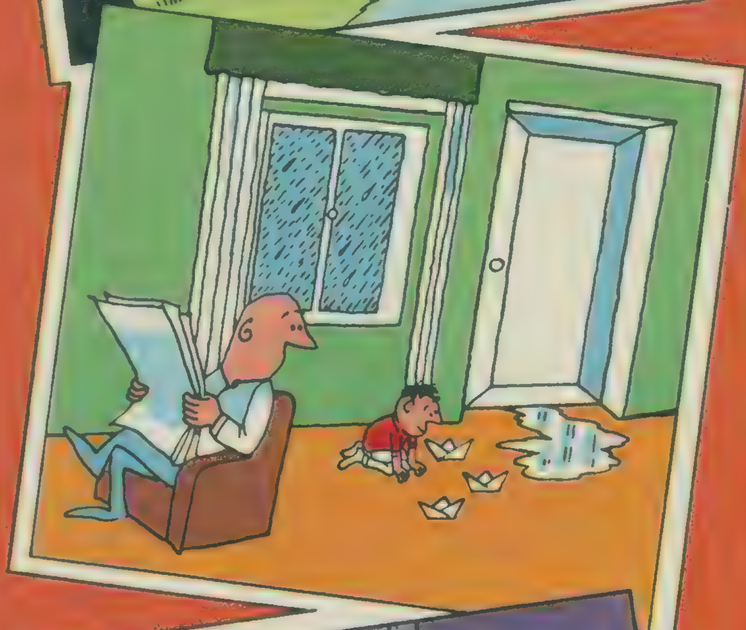

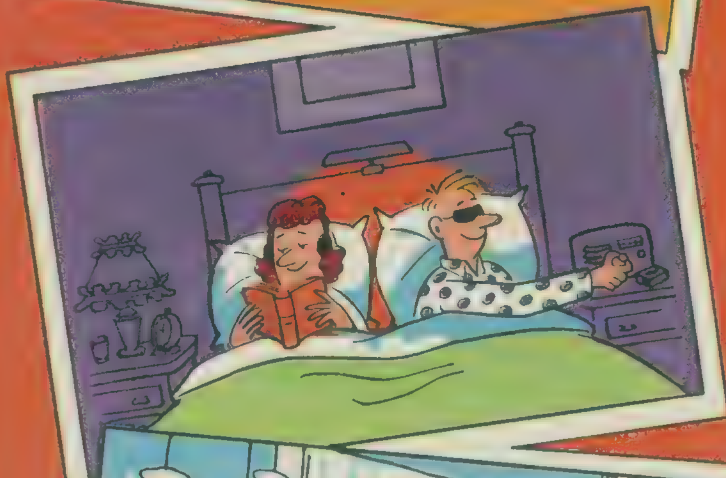

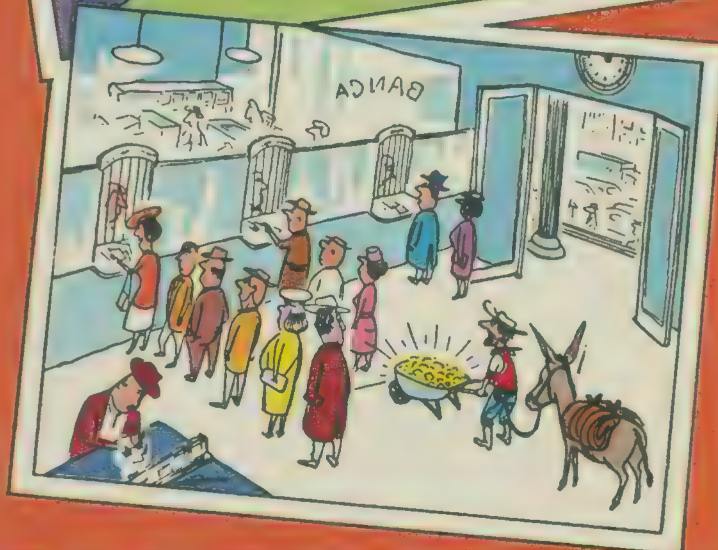
BANCA

бесплатно
kviki
значка
GOLD TUB
kviki

СМЕШНИ ЧОВЕЧУЉАК

НЕ ЗНАМ ЗАШТО НЕИСКВАРЕНОЈ МЛАДЕЖИ ПУНЕ ГЛАВЕ ТАКВИМ ГЛУПОСТИМА. ТОГА НИЈЕ БИЛО У МОЈЕ ВРЕМЕ

Није ни за сантиметар виши од метар и по. Глава потпуно несразмерна према телу. Смешна карикатура преда мном, на аутобуској станици, са мрким полуцилиндром, сувише малим, и затвореним кишобраном намењеним четрдесетак сантиметара вишем човеку. Мој полуцилиндар и кишобран одговарајуће величине.

Обично, то би ми било забавно.

Сад није. Седам и петнаест, хладно децембарско јутро; тешко да ме ишта може забавити.

Жена и ћерка још у кревету. Скувао сам им чај. Као и увек. Не цене. Никад нису. Не заслужују ме.

Притежем крагну капута. Стрпљиво чекам да прва „деведесет тројка“ надмено прошиша.

Бројим људе у реду пред собом. Деветнаест. Не ваља. А и није лоше. Могло би и горе. Уз мало среће ,попећу се на четврти који се заустави. Индуктивни метод закључавања. Свакот јутра га проверавам.

Пола часа до метроа. Пола часа путовања за три вашљива километра. Смешно. Могао сам да узмем кола .Међутим, принцип је у питању. Педесет пенија на дан за паркирање. Јавни паркинг. Срамота. Пре ћу да се гњавим у аутобусу.

Светлост спратног аутобуса појављује се изнад колоне возила, док полако прилази станици.

Ток мисли — поремећен

Главе се нагињу, очи шкиље у сјај фарова. Не знам што се гњаве. Ионако ће убрзо знати.

Жамор негодовања. Мора да је 251. Нико никад не иде тим аутобусом. Скреће десно на семафору код „Пса и лисице“. Читав километар и по пре метроа. Најомрзнутији аутобус у Лондону.

Свако јутро исто. Кондуктер туробно зури у низ лица. Лица зуре у њега. Непријатељски, намргођено. Скоро да ми га је жао. Није он крив што је на 251. Који ли је паметњаковић одлучио да 251 скреће удесно код „Пса и лисице“, уместо код метроа? Да л' је имао појма? Је л' га било брига?

Има нека песма о томе. На латинском. Учио сам је у школи. Како оно иде? Заборавио сам.

Ток мисли поремећен. На аутобусу јасно пише 93. Човечуљак с мрким полуцилиндром маше кишобраном. Нема искуства. Возач је дужан да стане на овој станици ако има места. Аутобус се полако зауставља. Мотор брекће. Осећам пакосне погледе путника. Нећу им пружити то задовољство. Гледам право преда се. Правим се да чекам 251.

— Само двоје! — узвикује кондуктер, спреман да притисне звоно.

Само двоје. Слободно је могао да каже и две стотине.

Нико се не миче. Сигурно сам погрешио. Ово мора да је 251.

Проверавам. Јесте 93. Пише на њему.

— Само двоје! — овај пут гласније.

И даље се нико не миче.

Кондуктер се мршти, очигледно збуњен. Сви хоће 93. Немогуће да чекају 251. Нико никад не иде тим аутобусом. Скреће десно код „Пса и лисице“, уместо да иде до метроа. Неслана шала Лондонског транспорта.

Човечуљак са полуцилиндром подиже кишобран. Бахато се пробија на почетак реда.

Ко оклева, изгубљен је. Идем за њим између аутобуса и ивичњака. Кондуктеру је лакнуло. Пењем се у аутобус. Динг, динг, динг.

Два дечака устају, скидају капе. Уступају места. Необично. Још има наде за ову земљу.

Гледам у остале путнике који стоје. Одмахују главама. Спартанци. Ја, богами, нисам Спартанац. Ни човечуљак није Спартанац, такође. Седамо. Захваљујемо се дечацима.

Како детињасто!

Гледам човечуљка. Осмехује се. Кажем му да је данас наш срећан дан.

Одговара ми презриво. Каже, нема то никакве везе са срећом. Глас му слабашан и нестрпљив. Као и он.

Седим ћутећи. Посматрам путнике како губе равнотежу док аутобус непрестано цима. Увек је тако. Свако јутро. Раније тога никад није било. Једном сам се пожалио возачу. Џабе. Није знао енглески.

Станица метроа. Нисмо ишли дуго. Спремам се да спретно скочим с аутобуса пре него што се заустави. Тактика. Мајсторлуци. Те ствари. Стари ратник, знате. Да стигнем пре осталих у ред за карте.

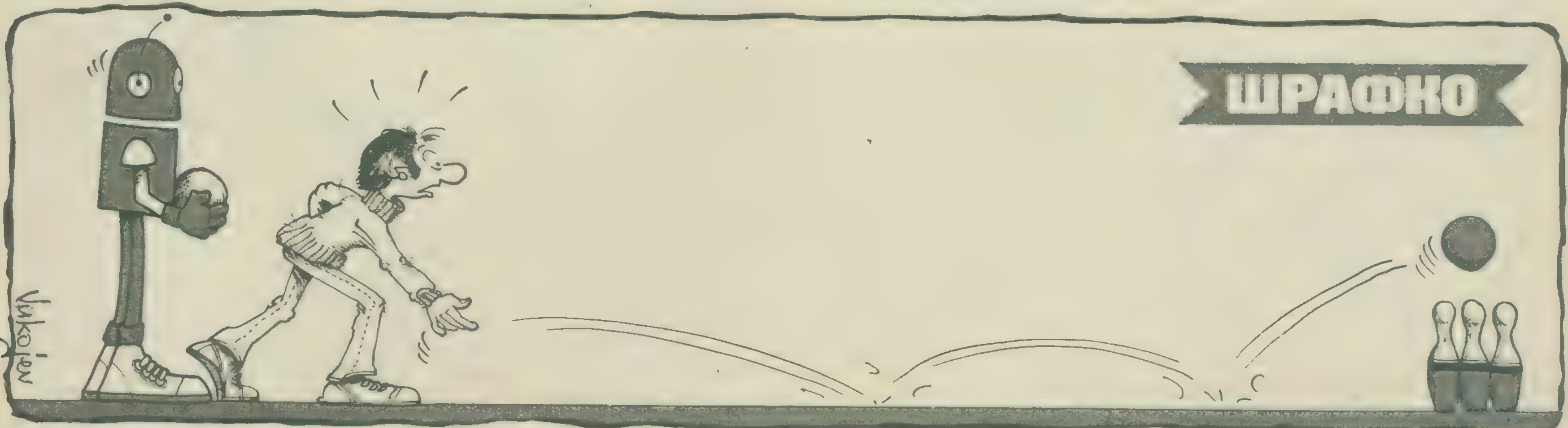

Скачем с аутобуса пре него што је стао. Сударам се с неком старијом женом која чека да пређе улицу.

Помажем јој да устане и очисти се. Дижем шешир. Бескрајно се извињавам.

Отвара и затвара уста неколико пута. Сирота бакица. Нестало јој ваздуха.

Изгубио сам предност. Бар двадесет њих, укључујући човечуљка с мрким полуцилиндром који дивље маше кишобраном, жури испред мене ка благајни. Сви се труде да не трче. А, у ствари, трче. Како детињасто. Без достојанства. Намерно идем полако.

Чудно. Тужва јесте, али сви користе аутомате. Мора да благајници штрајкују. Не чуди ме. Одавно нису. Примећујем човечуљка код шалтера. Придружујем му се.

Благајник се осмехује човечуљку. Одистински се смеши. Нисам знао да уме.

Човечуљак иде до исте станице као и ја. Ништа чудно. Сви ми радимо тамо. Виша средња класа, знате.

Благајник се осмехује и мени. Мора да сањам.

Силазим степеницама ка перону. Мораћу да чекам. Три од свака четири воза иду преко Черинг Кроса .Воз за Сити стоји на перону. Крцат, врата затворена.

Лейа сайушница

Пратим човечуљка на крају воза. Какве смо среће, врата ће се изненада отворити баш тамо где има два празна места. Смешим се у себи таквој помисли.

Одједном неко комешање на почетку воза. Људи вичу, чује се пиштаљка. Врата се изненада отварају.

Угуравамо се. Два празна места на крају купеа. Слежем раменима. Седам. Жена ми неће веровати кад јој будем причао. Боље да јој не причам. Нећу рећи никоме. Мислиће да сам био пијан.

Отварам новине да видим како свет напредује. Не знам зашто се уопште тиме гњавим. У ово грозно доба дана то ме онерасположује више него икад. Ипак, помаже да ми прође време. Нећу стићи у канцеларију за још шездесет минута.

Прелазим погледом од насловне стране са ратним вестима до последње стране са спортским. Нема много разлике.

Подижем поглед са новина. Примећујем згодну девојку која седи преко пута. Мини сукња. Лепе ноге. Посматрам ноге док се претварам да читам новине. Види да гледам у њу. Читам рекламе изнад њене главе. Само повремено спуштам поглед на ноге.

Пола пута. Воз је сад препун. Уопште не могу да видим ноге. Сардине. Стока. Жалим их. Сваки дан тако, читавог живота. Овце.

Човечуљак до мене опет дува кроз нос. Окрећем се ка њему. Вероватно чита неке угледне новине као и ја.

Грешка. Не могу увек да будем у праву. Чита неки дечји стрип. Чудно. Изгледа нормално. Вероватно неки геније. Нуклеарни физичар или тако што. Скрену они тако понекад.

Гледам на сат. Време истекло. Скоро смо стигли. Прва станица после следеће. Онда тек почиње цумбус. Сви излазе. И то сви одједном.

Не знам зашто воз уопште не иде даље. Треба ми двадесет минута да изађем из метроа, ако ме гомила не прегази. Ваљда ће хоће једног дана.

Заборављени сйрий

Сви излазе. Немогуће. Има још једна станица.

Проверавам. Свакако још једна станица. Човечуљак и ја сами у вагону.

Питам једног носача шта се дешава.

Не зна. Сигурно га се и не тиче. Стајао је тамо, турпијао нокте и гледао своја посла, кад су се врата отворила и милион људи похрлило напоље. Као да их је било милион. Он очекивао пет — шест. Испресовали га.

Пази врата! Опет крећемо.

Наша станица. Пуста. Човечуљак с полуцилиндром силази пре мене. Заборавља стрип на седишту. Дозивам га. Не чује.

Узимам стрип. Добро ће ми доћи за кћерку.

Идем за човечуљком кроз пусту станицу, празним покретним степеницама.

Петнаест до девет. Немогуће. Скупљач карата чешка се по глави. Збуњен као и ја.

Напољу све нормално. Аутобуси, аутомобили, људи. Хиљаде њих. Лакнуло ми је. Мислио сам да померам памећу.

Стижем у канцеларију, са стрипом у руци. Сви ме гледају у чуду. Смејем се са снебивањем. Кажем да сам га купио за кћерку. Закључавам га у сто.

Пауза за доручак. Вадим стрип. Смешим се. Морам да проверим да ли је погодан за кћерку. У последње време свашта чујем.

Читам детињасти стрип о човечуљку са великом главом и малим мрким полуцилиндром који долази са друге планете. Бави се масовном хипнозом користећи специјалну зрачну пушку скривену у опромном кишобрану. Само су неосетљиви, изузетно немаштовити људи имуни.

Крајње смешно. Не знам зашто неисквареној младежи пуне главе таквим глупостима. Тога није било у моје време. Није ни чудо што је свет дотле дотерао.

Пауза завршена. Морам да диктирам писма. Зовем секретарицу.

Питам се да ли ћу имати толико среће кад се вечерас будем враћао кући.

Секретарица стиже. Отвара бележницу. Почињем диктирање.

„Драги господине, у вези с вашим...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Мудраци таје своје поразе.

(Еурипид)

укрштене речи

ПОРОДИЦА ПАПКАРА — БИЉОЈЕДА:

1. Живи у већини река тропске Африке, делује неспретно, али плива брже од моторног чамца; 2. Слабо развијених чула, толико снажан да може избацити локомотиву из шина; 3. Живи у Јужној Америци и Азији, задња стопала су му са три, а предња са четири прста:

АУТОР: ВЕ-МАК.	2	БОЈНИ ОТРОВ	ПРЕГЛЕДАТИ ИСПРАВЕ	ПОДРУЧЈЕ, КОТАР	ВРЕМЕНСКИ ВЕЗНИК	ВОЗНИ РЕД (СТР.)	ПРЕНОЋИШТЕ, КОНАК		ОБОР / ОРАНИЦА
1									
ХИРУРЗИ									
ГРАД У МАЂАРСКОЈ								„ВОЛТ" / КОНЦИ	
ПИРИНАЧ					РОМАН Е. ЗОЛЕ / ДРВЕНИ ПЛУГ				
МОЧВАРНО ТЛЕ				ДЕЛОВИ РЕЧЕНИЦЕ / ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА					ДРЖАВА У САД
ОЧИСТИТИ КОЊА ЧЕШАГИЈОМ									
		МУШКО ИМЕ / ЧИНИТИ СУВИМ							
„МИЛИГРАМ"	„СИЛИЦИЈУМ" / ДАН У НЕДЕЉИ			ЈЕДИНИЧНИ ВЕКТОР / „ТРЕМОЛО"				3	
НЕНАСТАЊЕН					БРАЗИЛСКИ ФУДБАЛЕР	ЕНГЛ. СЛИКАР ВИЛИЈАМ / НАПАД			
СВЕЧАНИ ОФИЦИРСКИ ОПАСАЧ							УЗВИК / ГРУБО СУКНО		
РИМСКИ ИСТОРИЧАР ЛИВИЈЕ				ДЕО ПРЕЂЕНОГ ПУТА					
КОЊИ				ГРАД У ИСТРИ					
КРИЛОВ ИВАН			ПРОДАВНИЦА ХЛЕБА						

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Р, з, изабраник, манастири, Авар, Вра, не, утовар, ус, Х, расе, елиса, Ник, лампица, Е КЈ, ида, СД, А, нар, Те, Надо, Ирак, трезан, Ла, планинар, орао, акант.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурцихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

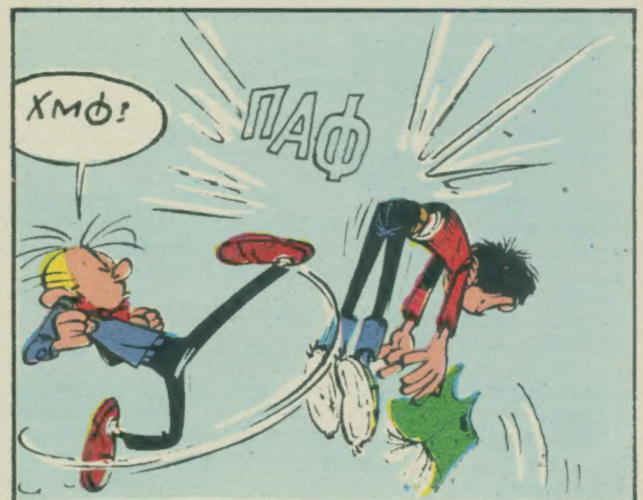

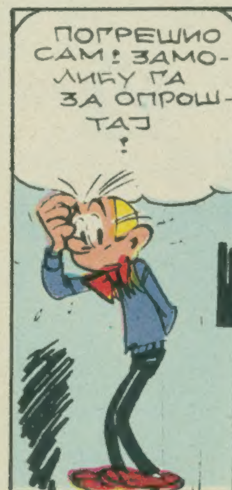

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ВЕТАР СА СУНЦА

Шта је то поларна светлост, како настаје, зашто се јавља само на половима, због чега стално трепери. . . ?

Владимир Стојановић,
Ниш

После десетак година истраживања недавно је нађен одговор, захваљујући сателитима, ракетним сондама и наравно, инструментима на Земљи. Једноставно речено, поларна светлост је резултат судара наелектрисаних сунчевих честица са атмосфером Земље.

Око Земље се налази невидљив обруч, назван магнетосфера: ствара га магнетно поље. Њен облик подсећа на сузу чији се „реп“ пружа у свемир. Без овог омотача, који је најдебљи на оном делу наше планете окренуте према Сунцу, Земља би била изложена смртоносним радијацијама. Када честице сунчевог ветра (ове честице се непрестано стварају на сунчевој површини и одлазе са ње) почну да продиру у Земљино магнетно поље, пробијају га на његовим најслабијим тачкама — на половима наилазећи при том на отпор атмосфере. Тада долази до судара наелектрисаних честица са Сунца, са атомима разних хемијских елемената од којих је састављена атмосфера, па се ствара светлуцав, црвенкасто плав и зелен сјај, популарно назван — поларна светлост.

ЛУДЕ ГОДИНЕ

Изгледа да се филм „Луде године“ допао младима, јер смо од многих наших читалаца (**Алмире Смајовић** из Тузле, **Пеђе, Мише, Јошка**, из Новог Сада, **Нине и Звездане** из Бачке Паланке, **Миливоја** из Сомбора, **Мирослава Минића** из Крушевца, **Славољуба Тодоровића** из Јовца . . .) добили писма у којима траже адресе глумаца, као и редисера Зорана Чалића.

Сва обавештења о овом филму као и о глумцима и њиховe постере... можете потражити од „Звезда филма“, Скендер-бегова број 45, Београд.

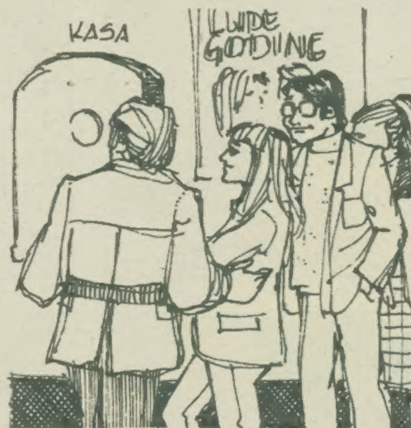

ЗИД ЗА СВА ВРЕМЕНА

Када је изграђен велики кинески зид и зашто?

Дејан Јовчев, ученик из Скопља

Око 247. године пре нове ере Кинези су подигли огроман одбрамбени зид назван Чанг-Ченг, да би се тако заштитили од манџурских Татара. Дужина овог јединственог зида на свету износи 3200 километара, висина му је 15 метара, а дебљина 8 метара. Направљен је од камена, а пружа се целом северном границом Кине, према Монголији, од Тибета до изнад Пекинга и Тјенцина.

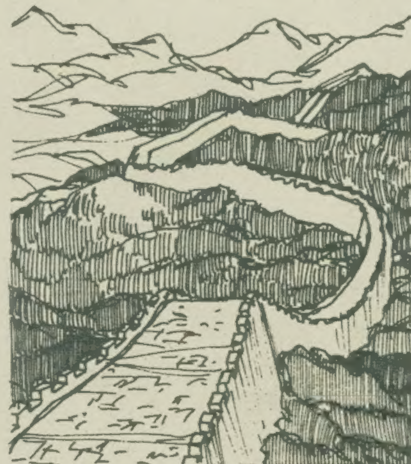

РАЗНОВРСНИ ЗБОРНИЦИ

Никако не можемо да сазнемо право значење речи алманах па те молимо да нам помогнеш.

Ирена Барковић и Гордана Стојановић,
Нови Београд,
Јурија Гагарина бр. 249

Алманах или зборник (од арапске речи ал-манакх) некада је био само астрономски календар, а током времена садржај му се мењао уношењем разних пророчанстава о времену, обавештења о сајмовима, важнијим скуповима или народним светковинама. Од 18. века ствара се тип савременог алманаха, обогаћује се новим, специфичним садржајима и постаје књижевно-политички зборник.

Први га код нас покрећу Словенци. Године 1779. издају **Писанице од лепех уметности**, 1815. појавио се код Срба **Забавник** Димитрија Давидовића, а 1826. Вук је покренуо **Даницу**. Код Хрвата је у то време популаран **Илирски алманах** (1823), док касније излазе **Искра, Лептир**, и низ других, код Црногораца су најважнији **Грлица и Орлић**, а у Босни је 1850. године покренут алманах **Босански пријатељ**.

Данас су то разноврсни периодични зборници из разних области, а често и забавног садржаја.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Дајем салвете за маркице. **Слађана Новаковић, 11000 Београд, Јеврејска 23**

• • •

Желим да поклоним велики број Забавника. **Фадил Исовић, 31300 Пријепоље, Бакићева 4**

• • •

Поседујем 100 салвета и 100 разгледница па бих желела да их продам. **Марина Огризовић, 11000 Београд, Гласничка 8**

• • •

Нудим старе бројеве Забавника за наше и стране маркице. **Јошко Пупачић, 51000 Сплит, Карамановa 2a**

• • •

Ко ми пошаље разгледницу свог мјеста добиће од мене разгледницу Огулина. **Милан Рупчић, 47300 Огулин, Маршала Тита 1**

• • •

Пошто смо основали Забавникову библиотеку, потребно нам је што више бројева Забавника. Стога смо одлучили да за свака три броја пошаљемо по једну значку. **Зоран Рељић, 78000 Бањалука, Иве Мажара 16**

Да бих комплетирао бројеве Забавника потребни су ми следећи: од 1108 до 1112, од 1180 до 1193, 1240 до 1268 и 1318 до 1340. **Света Стојичић, 16233 Ороне, О.Ш. „Бора Станковић“ VIII 2**

• • •

За једну значку нудим пет страних маркица. **Зорица Петровић, 11030 Београд, Владимира Роловића 162**

WALT DISNEY
МИКИ

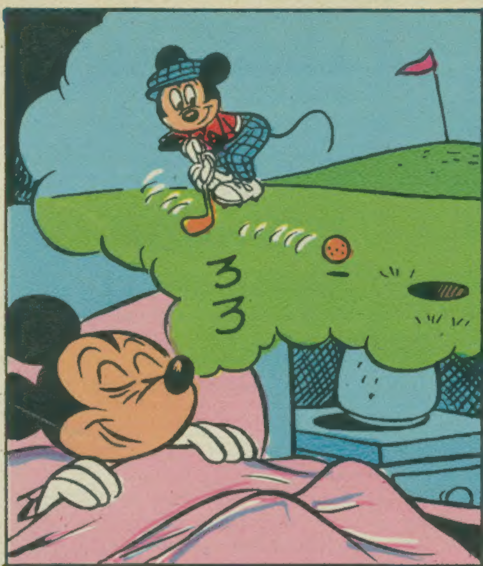

3
3

3
33

3
3

3
3

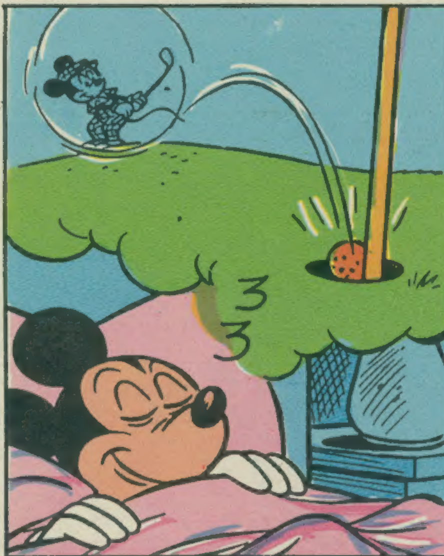

3
3

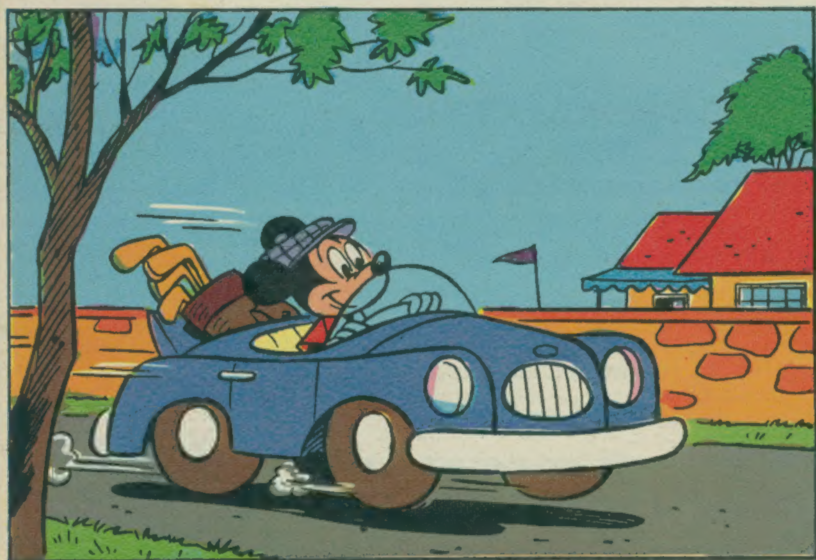

Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved
1-1

Distributed by King Features Syndicate.

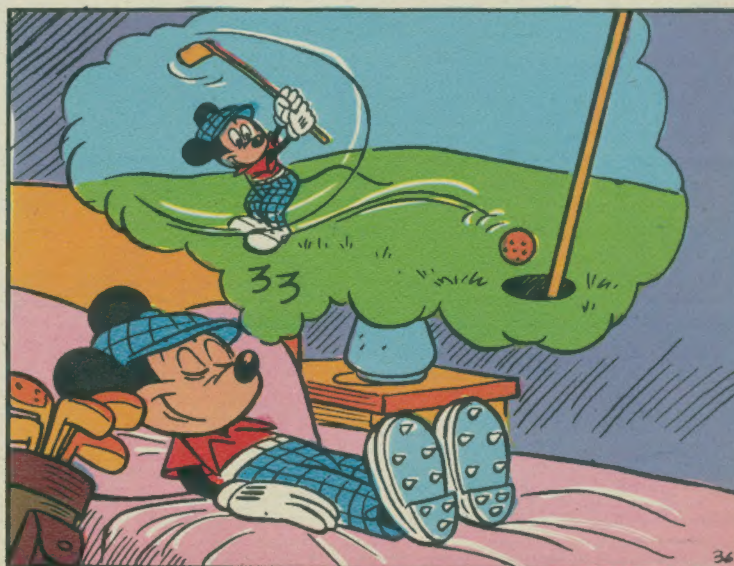

33
36